

ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ต่อความมีวินัย
ในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด)
จังหวัดสระบุรี

นางวิมล พึ่งภาพ

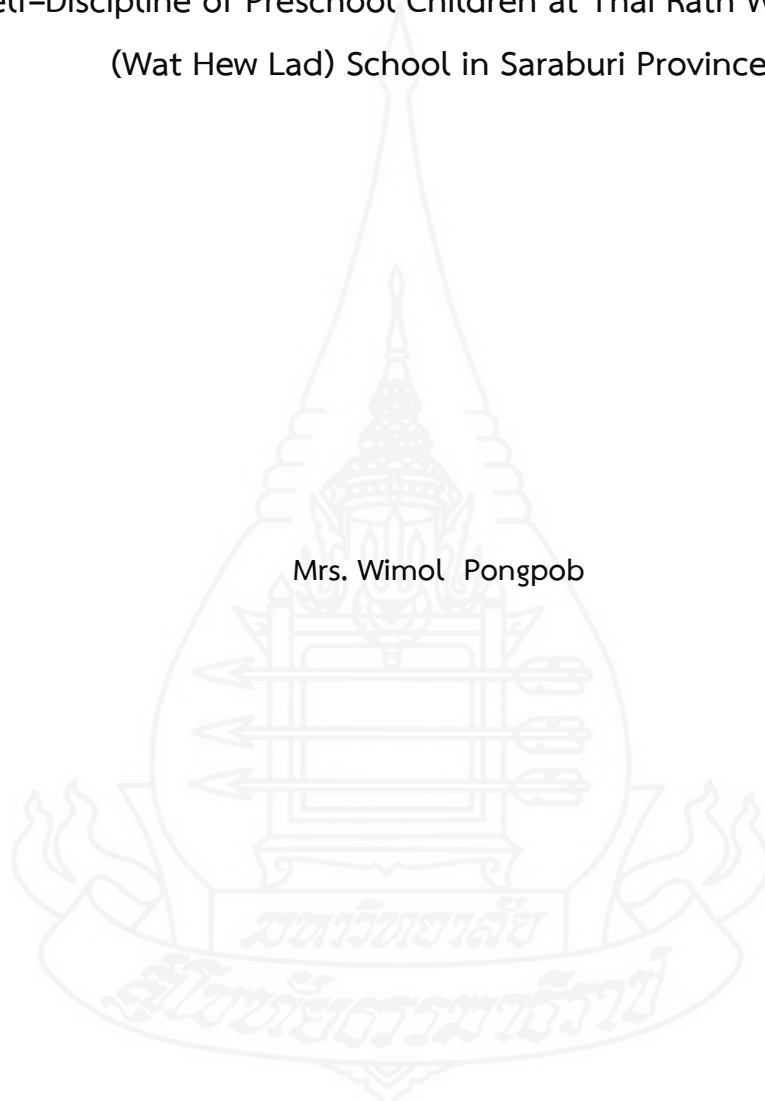

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Effects of Movement and Rhythmic Activities Using Props on
Self-Discipline of Preschool Children at Thai Rath Wittaya 68
(Wat Hew Lad) School in Saraburi Province

Mrs. Wimol Pongpob

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยใน
ตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี
ชื่อและนามสกุล นางวิมล พึ่งภพ
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน
2. อาจารย์ ดร.ธัญรัศม์ นิธิกุลธีระภัทร์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.ดารารัตน์ อุทัยยศม์)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธัญรัศม์ นิธิกุลธีระภัทร์)

กรรมการ

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชัย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี
ผู้วิจัย นางวิมล พึ่งภพ **รหัสนักศึกษา** 2552100345 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน
(2) อาจารย์ ดร.ธัญรัศม์ นิธิกุลธีระภัทร์ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) หลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เด็กปฐมวัยมีความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) ความมีวินัยในตนเองในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ความมีวินัยในตนเอง เด็กปฐมวัย

Thesis title: The Effects of Movement and Rhythmic Activities Using Props on Self-Discipline of Preschool Children at Thai Rath Wittaya 68 (Wat Hew Lad) School in Saraburi Province

Researcher: Mrs. Wimol Pongpob; **ID:** 2552100345;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Thesis advisors: (1) Dr. Wattana Makkasman, Assistant Professor;
(2) Dr. Thanyarat Nitikulteerapat; **Academic year:** 2018

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the levels of self – discipline of preschool children before and after receiving the movement and rhythmic activities using props; and (2) to study the relationships among components of self-discipline of preschool children after receiving the movement and rhythmic activities using props.

The sample comprised 21 second year kindergarten students studying in the first semester of the 2018 academic year at Thairath Wittaya 68 (Wat Hew Lad) School in Saraburi province, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were the handbook and activities management plans for movement and rhythmic activities using props, and a preschool children’s self-discipline behavior observation form. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, t-test, and Pearson’s correlation coefficient.

The research findings showed that (1) self-discipline level of preschool children after receiving the movement and rhythmic activities using props was significantly higher than self-discipline level before receiving the activities at the .05 level of statistical significance; and (2) each component of preschool children’s self-discipline correlated significantly at the .01 level of statistical significance after the children received the movement and rhythmic activities using props.

Keywords: Movement and rhythmic activities, Self-Discipline, Preschool children

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้อุปกรณ์ต่อความมีวินัย ในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด) จังหวัดสระบุรี ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน อาจารย์ที่ปรึกษา วิชาเอกปฐมวัย ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และอาจารย์ ดร.ธัญรัตน์ นิธิกุลธีระภัทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ ขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ คณะบดีคณะครุศาสตร์ ภาควิชา การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อาจารย์ ดร.นริศนันท์ เดชสุระ ผู้อำนวยการสำนักงาน คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นายนนทศิศักดิ์ ผาผาย ศึกษาานิเทศก์ ข้าราชการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 นางรุ่งทิพย์ ฮอกวู้ด ครูชำนาญ การพิเศษ โรงเรียนบ้านบางกง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี นางอัญชลี พระนอนเขตต์ ครูชำนาญการ โรงเรียนหินกองพิบูลย์อนุสรณ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คณะครู ผู้อำนวยการและบุคลากรของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด) จังหวัดสระบุรี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม การเก็บข้อมูลตลอดจนอำนวยความสะดวกในการทดลองตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด ในการนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท วิชาเอกปฐมวัยศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้การช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

วิมล พึ่งภาพ

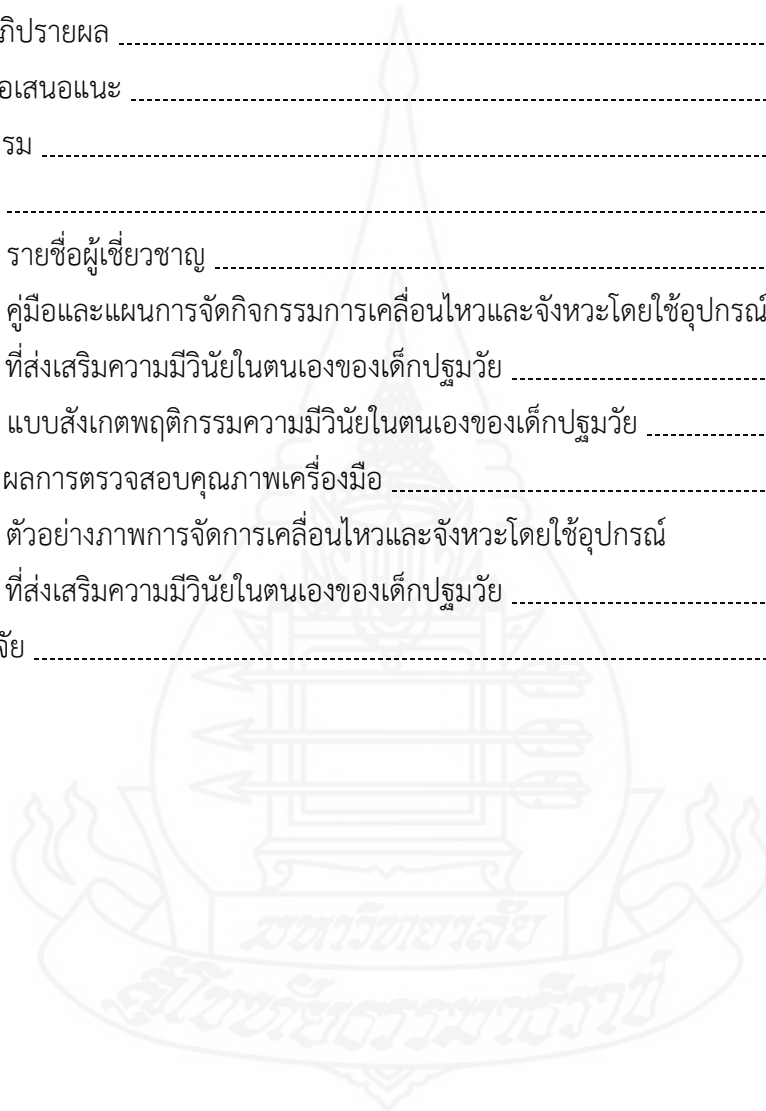
ธันวาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	10
เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยภาพรวม รายด้าน	84
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	87

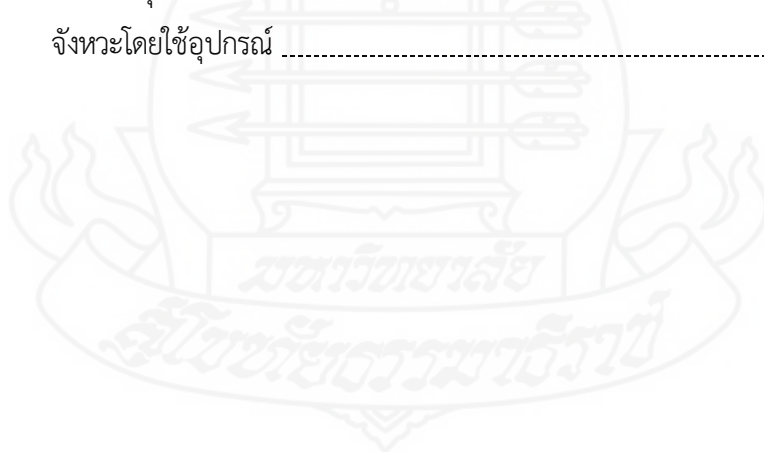
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
สรุปการวิจัย	88
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	106
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	107
ข คู่มือและแผนการจัดการจัดการเคลื่อนไหวและจิ้งหะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	109
ค แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	154
ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	165
จ ตัวอย่างภาพการจัดการเคลื่อนไหวและจิ้งหะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	174
ประวัติผู้วิจัย	185

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	58
ตารางที่ 3.2 ตารางคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ	79
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยภาพรวม	85
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	85
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	86
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	87
ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและ จังหวะโดยใช้อุปกรณ์	87

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากปรัชญาการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น. 2) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาไว้ว่า การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น. 2) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเด็กวัยแรกเกิดจนถึง 6 ปี ให้เจริญเติบโตและมีคุณภาพต้องพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝัง หล่อหลอม เจตคติ คุณธรรม ศีลธรรม ประสพการณ์ ทักษะด้านต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ดี เด็กในช่วงนี้จะมีพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีความมั่นใจในตนเอง เกิดความไว้วางใจผู้อื่น จะสามารถปรับตัวและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น จะเป็นการฝึกวินัยในตนเองให้กับเด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กมลจันทร์ ชื่อฤทธิ, 2550, น. 39)

สภาพความต้องการของสังคมในปัจจุบันมุ่งเน้นเด็กเรียนเก่ง ฉลาด สามารถแข่งขันกันเข้าศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ จึงขาดการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย มีผลทำให้คนในสังคมปัจจุบัน ขาดการควบคุมตนเอง ขาดระเบียบวินัย รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เด็กปฐมวัยมีความรับผิดชอบไว้ในมาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 4 และความมีวินัยในตนเองในมาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 2 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560, น. 29-30) การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ทำให้เด็กสามารถควบคุมตนเองและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วินัยในตนเองเป็นกระบวนการค่อยเป็นค่อยไปอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่นตั้งแต่เยาว์วัย เด็กจะพัฒนาการบังคับตนเองได้ โดยได้รับการแนะนำให้เข้าใจในบทบาททางสังคมและจากการดูแบบและเลียนแบบอย่างปฏิบัติกัน เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการกระทำตามสังคม เด็กจะ

ได้รับความรู้มิใช่จากผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ได้รับจากเพื่อนด้วย ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงปฐมวัยมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพต่าง ๆ ต้องมีการอบรมสั่งสอนต่อเนืองอย่างเหมาะสมจึงจะเกิดคุณธรรมหรือความดีได้ สรินยานาคะพงศ์ (2556, น. 44) ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และช่วยให้สังคมมีความสุข เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ภัสนิดา กุลแก้ว (2556, น. 9) ได้กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นพื้นฐานของพฤติกรรม บุคลิกภาพของเด็ก ที่สำคัญคือความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

การปลูกฝังให้เด็กมีพื้นฐานของการมีวินัยในตนเองที่ตินั้น จึงเป็นภาระที่สำคัญประการหนึ่งจากประสบการณ์ที่เด็กเรียนรู้จากครอบครัวโรงเรียนหรือบุคคลใกล้ชิด และเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนเด็กก็จะได้เรียนรู้รูปแบบของกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีการสร้างเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก สำหรับเด็กวัย 3 – 6 ปี เป็นช่วงอายุที่มีพัฒนาการเรียนรู้มีความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว จากสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ ล้วนเป็นสิ่งที่เด็กสามารถซึมซับและเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ดังที่ กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, น. 34) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ครูต้องสร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลายให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนับสนุนและชื่นชมเด็กเมื่อเกิดการปฏิบัติตาม ให้กำลังใจ เมื่อเด็กเกิดการผิดพลาด ครูไม่ควรลงโทษหรือดุเด็กให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ ศิรินนท์ ลักษิตานนท์ (2550, น. 97) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย และใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดวินัยในตนเองบนรากฐานของการใช้เหตุผลและการให้ความรัก มีต้นแบบตัวอย่างที่ดี การฝึกวินัยควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้องสม่ำเสมอและควรฝึกจนเป็นนิสัย หรือให้เกิดความเคยชิน มีการเชยชมและให้กำลังใจเมื่อเด็กสามารถประพฤติได้ การได้รับประสบการณ์ตรงจากกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน การได้พูดคุยสนทนา การเล่นหรือการทำงานกลุ่มร่วมกันซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เด็กสามารถซึมซับและเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น และในฐานะที่คนทุกคนต้องอยู่ในสังคมมีคนอื่นๆ อยู่แวดล้อม วินัยจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อช่วยให้เด็กเป็นคนมีระเบียบจนเติบโตใหญ่ในภายหน้า การส่งเสริมวินัยในตนเองนั้นจะช่วยให้เด็ก มีพฤติกรรมที่เหมาะสม การมีวินัยในตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็กและความมีวินัยในตนเองจะเป็นพื้นฐานของบุคคลในการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคมต่อไป

ปัจจุบันได้มีผู้ที่สนใจศึกษาองค์ประกอบของวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไว้หลายด้าน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ความอดทน อดกลั้น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ (พักตร์วิภา บุญมาก, 2553) ด้านความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามข้อตกลง การยอมรับผู้อื่น (กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ, 2550) จาก

การศึกษาดังกล่าว พบว่า ปัญหาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลาจากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ได้ยึดหลัก“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้า เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้จัดเตรียมเนื้อหา อุปกรณ์ สถานการณ์ และประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเอง การที่ครูช่วยพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กทางด้านการมีวินัยในตนเองสามารถทำได้โดยให้เด็กได้เล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากความขัดแย้งและโต้เถียงกัน ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น ดังที่ สรินยา นาคะพงค์ (2556, น. 60) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาวินัยในตนเองโดยการบูรณาการกับกิจวัตรประจำวันของเด็กให้เด็กมีอิสระในการคิดและตัดสินใจจากความสนใจและความตั้งใจของตนเองลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ครูและเด็กทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่อบอุ่นด้วยความรักนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกันใช้หลักความมีเหตุมีผล ทำให้เด็กสามารถควบคุมตนเอง รู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน วัสดุอุปกรณ์ให้เพื่อนและรู้จักรอคอยในขณะที่เพื่อนใช้วัสดุอุปกรณ์ รับผิดชอบงานปฏิบัติตามกติกาข้อตกลง มุ่งมั่นในการทำกิจกรรม ช่วยเหลือตนเอง รู้จัก เก็บอุปกรณ์เมื่อเลิกใช้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้จนเกิดผลสำเร็จด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ จะช่วยให้เด็กเกิดวินัยในตนเองสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ และเด็กจะเรียนรู้ไปโดยไม่รู้ตัว ซึ่งได้มีผู้สนใจศึกษาวิจัยได้อย่างหลากหลาย เช่น การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (ศิรินนท์ ลักษณะิตานนท์, 2550) การจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้ (อวยพร ศรีสมบัติ, 2553) วิธีใช้ชุดกิจกรรมการเล่นไทย (พัทตร์วิภา บุญมาก, 2553) การจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (ดารารัตน์ ทัพโต, 2554) ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ นอกจากกิจกรรมดังกล่าว ยังมีการจัดกิจกรรมอื่นอีกที่สามารถช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เด็กมีอิสระในการคิดและตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่เด็กเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมด้วยการจัดหาอุปกรณ์มาประกอบในการเคลื่อนไหวตามความสนใจและความตั้งใจของตนเองจากวัสดุอุปกรณ์ที่ครูและตัวเด็กจัดเตรียมไว้ให้เพื่อกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ในการปฏิบัติกิจกรรมเด็กต้องปฏิบัติตามกติกาข้อตกลง รู้จักช่วยเหลือตนเอง ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ต้องเลือกและตัดสินใจใช้วัสดุอุปกรณ์ในขณะที่อุปกรณ์มีจำนวนจำกัด เด็กจะรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปันอุปกรณ์ให้

เพื่อนและรู้จักรอคอยในขณะที่เพื่อนใช้อุปกรณ์นั้นๆ อยู่และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ เมื่อเลิกใช้ เด็กได้แสดงความภูมิใจในความสามารถของตนเองเกิดความยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่นแล้วเด็กยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนจนได้ผลงานที่ดี การที่เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนจนเกิดผลสำเร็จโดยใช้หลักของเหตุผล การเอื้อเพื่อแบ่งปันการรอคอยและรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ เป็นการฝึกวินัยในตนเอง ที่จะส่งผลดีต่อตัวเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและช่วยให้สังคมมีความสุข

กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่พัฒนาเด็กในด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การฟัง การปฏิบัติตามคำสั่ง การเป็นผู้นำผู้ตาม มีความเหมาะสมกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ซึ่ง เยาวเรศ ธนวนกุล (2556, น. 11) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้พัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้านไปพร้อมๆ กัน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมถึงลักษณะของการเป็นผู้นำผู้ตาม สอดคล้องกับ อมรรรัตน์ วรวงศ์ (2559, น. 3) ที่กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สนองความต้องการของเด็กตลอดจนพัฒนาความรู้สึกรักคิดและการรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เด็ก ได้สัมผัส ผัส ทดลอง ลองผิดลองถูก และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรม สุนามธรรม ทั้งยังช่วยพัฒนาความพร้อมด้านสติปัญญา คือ ด้านภาษา ด้านจำนวน ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนในชั้นสูงขึ้นไป การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน อุปกรณ์จะเป็นสื่อช่วยในการกระตุ้นให้เด็กช่วยกันคิดการเคลื่อนไหวอย่างหลากหลายวิธี ยอมรับและทำตามผู้นำผู้ตาม แล้วยังสามารถส่งเสริมความรับผิดชอบต่อความอดทนอดกลั้น รู้จักการ รอคอยทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พฤติกรรมต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ถ้าเด็กทำกิจกรรมบ่อยๆ จนชำนาญและเกิดความเคยชินแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยเชื่อว่าจะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการตรงต่อเวลามากขึ้น เนื่องจากเด็กต้องรับผิดชอบต่อร่วมทำกิจกรรมจนสำเร็จ ควบคุมตนเองอย่างระมัดระวัง อดทนรอคอยในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนโดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำเมื่อเด็กต้องการ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละครั้งสำเร็จนำมาซึ่งความภูมิใจในความสำเร็จนั้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน ดังนี้ ความรับผิดชอบต่อ การควบคุมตนเองและการตรงต่อเวลา ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ได้

แนวทางในการปลูกฝังให้เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเอง และซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการควบคุมตนเองให้มีวินัยในตนเองไปสู่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

3. สมมติฐานการวิจัย

ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด) จังหวัดสระบุรี

4.2 **กิจกรรมที่ใช้ในการทดลอง** คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 **ระยะเวลา** การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึง ปีการศึกษา 2561 โดยดำเนินการทดลอง ปีการศึกษา 2561 เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

4.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

5. นวัตกรรมเฉพาะ

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (วัดเหวลาด) จังหวัดสระบุรี

5.2 ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง การกระทำที่เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามเกณฑ์ของสังคมได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไข กติกาข้อตกลงด้วยตนเองโดยไม่มีผู้บังคับ กระทำด้วยความพึงพอใจ และรู้จักหน้าที่ของตนเอง โดยเกิดความสำนึกที่ดีในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเองและการตรงต่อเวลาดังนี้

5.2.1 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

- 1) ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน
- 2) นำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน (อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว)
- 3) จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ
- 4) มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
- 5) รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/

ของใช้

5.2.2 ด้านการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย

- 1) การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง
- 2) ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ
- 3) ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น
- 4) เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน
- 5) ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น

5.2.3 ด้านการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย

- 1) ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนด
- 2) ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที
- 3) เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น
- 4) มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด
- 5) การรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลา

ให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)

5.3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ หมายถึง กระบวนการแสดงความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็น

สื่อกลาง ในการแสดงออกทางอารมณ์ การคิดและการสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะเสียง สัญญาณ หรือเสียงเพลง ลักษณะกิจกรรมเป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม มีหลักการและขั้นตอนการจัด กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้

5.3.1 ขั้นนำ

- 1) ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอ สำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์
- 2) เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดย ไม่ชนเพื่อน
- 3) ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี
- 4) เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม
- 5) ครูและเด็กพูดคุยทวงถามเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่เด็กได้รับมอบหมายให้นำมา ประกอบการเคลื่อนไหว
- 6) ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์
- 7) ครูและเด็กร่วมกันนัดหมายสัญญาณการให้จังหวะ

5.3.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 1) ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน
- 2) ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ เป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม
- 3) สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์
- 4) ตกลงร่วมกันในการสังเกต ทิศทางการเคลื่อนไหวของอุปกรณ์
- 5) ตกลงร่วมกันในการวางแผนออกแบบหรือกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวและ จังหวะประกอบอุปกรณ์
- 6) เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะประกอบอุปกรณ์โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ใน แต่ละวัน ดังนี้
 - (1) การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย เรื่องราว
 - (2) การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
 - (3) การเคลื่อนไหวเลียนแบบ
 - (4) การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
 - (5) การประกอบบทเพลงหรือคำคล้องจอง
 - (6) การเคลื่อนไหวเป็นผู้นำ ผู้ตาม
 - (7) การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

7) ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

5.3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กพักผ่อนหนึ่ง ๆ
- 2) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน
- 3) เด็กและครูนัดหมาย มอบหมายหรือสร้างข้อตกลงร่วมกันในการจัดหา/เตรียม อุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก ง่าย และสามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง

5.4 ความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน หมายถึง การที่ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา มีการแปรผันตามกัน ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันหรือในทางตรงข้าม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีวินัยในตนเองดีขึ้น
- 6.2 ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
- 6.3 เป็นแนวทางให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหลาต) จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.3 คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.4 หลักการและแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.5 การวัดและการประเมินความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.4 หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

วินัยนั้น เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็กคนที่มีวินัยมักเป็นคนที่ประสบความสำเร็จ ทั้งทางการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต วินัยที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัยนั้นควรจะเป็นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเป็นวินัยที่อยู่บนรากฐานของการให้ปฏิบัติตามคำสั่ง ดังนั้น วินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย การมีวินัยที่ดีเปรียบได้กับการสร้างเกราะป้องกันอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นด้วย การหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการทำผิดทางสังคมและสร้างความมั่นใจให้กับเด็กกว่าประพฤติดี ที่สำคัญเด็กสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของความหมายของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1.1 ความหมายและความสำคัญของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมายของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, น. 12) ได้กล่าวว่า วินัยในตนเองหมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางลักษณะที่สังคมยอมรับ และเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความเป็นผู้นำ

ณัฐธิดา สมบูรณ์ (2552, น. 6) ได้ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเองว่า การที่เด็กสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงร่วมกันด้วยความเต็มใจโดยไม่มีใครบังคับ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการแสดงออกแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่สามารถปฏิบัติตาม ตามข้อตกลงร่วมกันของห้องเรียน มีความตั้งใจในการเล่นและการทำกิจกรรมจนเสร็จโดยไม่มีใครบังคับ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักใช้ของใช้ เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของ

2. การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติตามกิจกรรมได้ ตามกฎเกณฑ์ เวลาที่กำหนด การฟังสัญญาณ รวมทั้งการปฏิบัติตามได้เหมาะสมในระยะเวลา ของกิจกรรม

3. การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านอารมณ์ การกระหามารยาททางสังคม ปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอดทนรอคอยในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ไม่แย่งของเล่นจากเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม สามารถเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

ฉันทนา ศรีภักดี (2555, น. 4) ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง การกระทำที่เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไข กติกา ข้อตกลงร่วมกันด้วยความเต็มใจ โดยไม่มีผู้ใดบังคับ กระทำด้วยความพึงพอใจของตนเอง ได้แก่

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำที่มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาการเล่น รู้จักช่วยเหลือตนเองในการเล่นร่วมกับผู้อื่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์การเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จแล้ว

2. การควบคุมตนเอง หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำที่เหมาะสมกับเวลาเหมาะสมกับเหตุการณ์และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม เล่นหรือทำกิจกรรมตามลำดับ ก่อน – หลัง ไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกัน ไม่แย่งสิ่งของของผู้อื่น ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เล่นและทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด

3. การยอมรับผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำที่ยอมรับความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของเพื่อน

4. การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกในการร่วมกิจกรรมการเล่นตรงตามกฎเกณฑ์เวลาที่กำหนด เล่นตามขั้นตอนในเวลาที่กำหนด เมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลา หยุดเล่นทันที และไม่ต่อรองขอยืดเวลาในการเล่นต่อ

สืบศักดิ์ น้อยดัด (2555, น. 19) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และข้อตกลงที่กำหนดขึ้นให้ทุกคนสามารถควบคุมตนเองในเรื่องของอารมณ์ และประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก โดยไม่ได้เกิดขึ้นจากการถูกบังคับจากอำนาจภายนอก ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการแสดงออก วินัยเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมเนื่องจากเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข

สรินยา นาคะพงศ์ (2556, น. 42) ให้ความหมายของวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถหรือการกระทำในการควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติ ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงร่วมกัน ด้วยความเต็มใจและจริงใจโดยไม่มีการบังคับ

ภัสนิดา กุลแก้ว (2558, น. 8) การที่เด็กแสดงออกในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไขกติกาข้อตกลงของกลุ่มด้วยตนเองโดยไม่มีใครบังคับกระทำด้วยความพึงพอใจและรู้จักหน้าที่ของตนเองโดยเกิดความรู้สึกในด้านต่างๆที่ดี

สรุปได้ว่า วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถหรือการกระทำของบุคคล อันเกิดจากการเรียนรู้ การควบคุมตนเองเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะที่สังคม

ยอมรับและเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดี สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของควมมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง ความสามารถหรือการกระทำในการควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติ ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงร่วมกัน ด้วยความเต็มใจและจริงใจ โดยไม่มีการบังคับ โดยกำหนดองค์ประกอบของวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้แก่ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา

1.1.2 ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ควมมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อความสำคัญของส่วนรวมและเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเองอย่างมีระบบวิธีในการปฏิบัติกฎเกณฑ์ของสังคมโดยใช้หลักการของเหตุผล โดยไม่ต้องให้ผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

ณัฐธีรา สมบูรณ์ (2552, น. 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

เพ็ญศรี แสนเภา (2552, น. 11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของ เด็กปฐมวัยว่า การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพเด็ก ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสังคมจะได้ด้วยความสงบสุข เมื่อคนรู้จักเคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้

ฉันทนา ศรีภักดี (2555, น. 16) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า ควมมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ช่วยทำให้สังคมมีความสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย คนที่มีพฤติกรรมที่ติงามประพฤติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของส่วนรวม และปฏิบัติให้เกิดความเคยชินในการอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ

สรินยา นาคะพงศ์ (2556, น. 44) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า วินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย

ภัสสินดา กุลแก้ว (2556, น. 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นพื้นฐานของพฤติกรรม บุคลิกภาพของเด็ก

ที่สำคัญคือความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากความสำคัญของวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยว่า เป็นสิ่งที่ควรจะมีในตัวของเด็กปฐมวัย มีการพัฒนาให้คงอยู่ และติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะวินัยในตนเองเป็นเครื่องกำหนดทิศทางให้กับสมาชิกในสังคมที่ใช้อยู่ และปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะผู้มีวินัยในตนเอง จะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ มีเหตุผล มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีความเชื่อมั่นในการกระทำความดี มีความรับผิดชอบต่อ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

วินัยในตนเอง มีลักษณะของการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษาไว้ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

1) *ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์* (Piaget, 1932 อ้างถึงใน อวยพร ศรีสมบัติ (2553, น. 22)

เพียเจต์ (Piaget) เป็นบุคคลแรกที่ศึกษาเรื่องจริยธรรมของเด็กโดยอธิบายว่า จริยธรรมจะแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่างๆ ทุกชนิด และในการเล่นเกมนั้น เด็กจะต้องมีกฎเกณฑ์ที่เป็นระบบซับซ้อนแอบแฝงอยู่ในการเล่นเกมนั้น เพียเจต์ ได้อธิบายถึงพัฒนาการทางจริยธรรมมี 2 ขั้นที่เป็นพื้นฐาน คือ

1. การฝึกหัดตามเกณฑ์ ซึ่งอยู่ในช่วงอายุก่อน 8 ปี ระยะเวลาเด็กจะยึดเกณฑ์ภายนอก พ่อ แม่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็ก กฎเกณฑ์จะมีลักษณะตายตัว เด็กจะไม่คำนึงถึงแรงจูงใจต่างๆ หรือเหตุของการกระทำ แบ่งได้เป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 เด็กพยายามทำตามอย่างคนอื่น เพราะยังไม่รู้กฎเกณฑ์การเล่น

ขั้นที่ 2 เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง พฤติกรรมจะเกิดมาจากตนเองรวมกับการตามอย่างคนอื่นที่เล่นเป็น การเล่นจะมุ่งเอาชนะ

ขั้นที่ 3 เด็กเกิดความร่วมมือในระหว่างผู้เล่น ความสนใจอยู่ที่การเล่นตามกฎเกณฑ์ไม่มุ่งเอาชนะ

ขั้นที่ 4 เด็กนอกจากจะมีความร่วมมือในการเล่นตามกฎเกณฑ์แล้วยังทำตามกฎเกณฑ์ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบเฉพาะตนเอง

2. ความสำนึกในกฎเกณฑ์ เด็กเริ่มมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ระยะนี้พัฒนาการทางจริยธรรมเริ่มก้าวไปสู่ระยะที่มีความคิดเป็นของตนเองในลักษณะของการคิดถึงความยุติธรรม และผลของการกระทำ

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางกาย ทางความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ การที่เด็กได้รับกฎเกณฑ์จากอิทธิพลภายนอกมากเป็นกฎเกณฑ์ของตนเองได้ เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญา และการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและอายุที่เพิ่มขึ้น แบ่งเป็น 2 ชั้น เริ่มจากชั้นการฝึกหัดตามเกณฑ์ ทำตามอย่างคนอื่น และชั้นความสำนึกในกฎเกณฑ์ เริ่มมีเกณฑ์ของตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง คิดถึงผลของการกระทำ

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

Kohlberg (1976 อ้างถึงใน ฉันทนา ศรีภักดี, 2555, น. 14-15) ได้สรุปทฤษฎีของโคลเบอร์ก ว่าได้นำแนวความคิดของ เพียเจท์ มาศึกษาต่อและพบว่ามนุษย์มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากขึ้นกว่าที่เพียเจท์ ระบุไว้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งประเภทของความคิดทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับ แบ่งออกเป็นชั้นย่อยๆ ระดับละ 2 ชั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) อายุ 2 – 10 ปี

ขั้นที่ 1 เด็กยึดเหตุผลจากการลงโทษ และการอนุโลมตามที่มีอำนาจเหนือกว่าอย่างได้เปรียบไม่ได้ การกำหนดว่า สิ่งใดดี หรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับผลที่ตามมาทางกาย โดยไม่เกี่ยวกับความหมายหรือคุณค่าของมนุษยชาติ

ขั้นที่ 2 การกระทำที่ถูกต้องประกอบด้วยการกระทำซึ่งตนเองพอใจ และบางครั้งบางคราวก็ทำให้ผู้อื่นพอใจด้วย มีพื้นฐานของความยุติธรรม การตอบแทนและการแบ่งปันส่วนเท่ากัน แต่เด็กยังตีความหมายของพื้นฐานเหล่านี้ออกมาในแง่ของผลทางกายและการปฏิบัติทางกาย เช่น “ถ้าเธอทำฉันจะทำให้เธอบ้าง” กล่าวคือ เป็นการตอบแทน หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีใช้เกิดจากความซื่อสัตย์ กตัญญู หรือยุติธรรม

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional) อายุ 10 – 16 ปี

ขั้นที่ 3 เด็กพยายามทำตัวเป็น “เด็กดี” คือพฤติกรรมต่างๆ ที่สังคมเห็นว่าดี เด็กจะมีภาพพจน์ของพฤติกรรมเหล่านั้นและพยายามปฏิบัติตาม เริ่มให้ความสำคัญ กับการตัดสินพฤติกรรมโดยพิจารณาจากเจตนา (Intention) ของผู้กระทำ เช่นกล่าวว่า “เขาเป็นเด็กดี” เป็นต้น เด็กจะพยายามประพฤติปฏิบัติสิ่งต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับว่าเขาเป็น “เด็กดี”

ขั้นที่ 4 บุคคลจะยึดถือและเคารพต่อผู้บังคับบัญชา กฎที่แน่นอน และยึดถือระเบียบของสังคม พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำหน้าที่ของตนเอง เคารพต่อผู้บังคับบัญชา

หรือเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยทางสังคม ถือว่าบุคคลจะได้รับการยกย่อง เนื่องจากปฏิบัติตามหน้าที่

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post conventional) อายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 5 บุคคลยึดถือสังคมสัญญา (Social Contract) โดยทั่วไป กฎหมายมักจะตีความหมายออกมาในแง่ของสิทธิทั่วไป และในแง่ของมาตรฐานซึ่งสังคมโดยรวมเห็นพ้องต้องกัน แต่พร้อมกันนั้นถึงความเป็นไปได้ของการแก้ไขกฎหมายในแง่การพิจารณาอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์อันพึงได้รับของสังคมมากกว่าที่จะยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัด แบบขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 บุคคลจะมีการตัดสินใจตามมโนธรรม และการเลือกกฎเกณฑ์ศีลธรรมด้วยตนเอง ตามความเข้าใจเชิงตรรกะ มีความเป็นสากล และมีความคงที่สม่ำเสมอ กฎเกณฑ์เหล่านี้เป็นนามธรรม มิใช่รูปธรรมแบบบัญญัติ 10 ประการ (Ten Commandments) เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม การตอบแทนแลกเปลี่ยน หรือความร่วมมือและความเสมอภาคของสิทธิมนุษยธรรมเป็นสากล และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นคนในแต่ละบุคคลด้วย

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น พัฒนาการ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนเกณฑ์ หลีกเลี่ยงการลงโทษและทำตามคำสั่งและการปฏิบัติ เพื่อหวังว่ารางวัลส่วนตัว ระดับตามเกณฑ์ เริ่มใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมากำหนดความถูกต้อง ความดี โดยการยอมรับของกลุ่ม และระดับเหนือเกณฑ์ มีจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ สิ่งที่ต้องการถูกต้องคือสิ่งที่คนในสังคมส่วนมากยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม สามารถใช้เหตุผลและความสามารถในการรับรู้ทางสังคม

3) ทฤษฎีการเกิดวินัยแห่งตนของเมาเรอร์ (Mowrer)

Mowrer (1950 อ้างถึงใน สุรีย์ มุกตอกไม้, 2550, น. 16) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งที่สำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมาเรอร์ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของเด็กทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและหลายขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็ก คือ บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้ที่มาบำบัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ยุ่งกั๊กก็มีผู้ปิดให้ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกสบายพอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์อยู่เสมอทุกครั้ง ก็คือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของตนกับบิดามารดานั้นจะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนั้น โดยที่ความสุข ความพอใจ ที่ได้รับการบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนั้นใน

เด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือเมื่อกินยามไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความพอใจ เด็กก็จะมีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตนนั้นก็คือ บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็ก ก็คือผู้เลี้ยงเด็ก ซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

2. ความรักและความผูกพันของเด็กนำเด็กไปสู่การปฏิบัติตามค่านิยมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและความพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็ก หรือมีการกระทำ หรือพูดจาย่างไร เด็กก็จะเกิดการทำตาม หรือเลียนแบบคำพูด หรือการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุข ความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเอง ไม่ได้หวังผลจากภายนอก ในการเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนของเด็กจะทำทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดีเท่าๆ กัน トラบเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสุขุมหรือยิ้มแย้ม เมื่อกับผู้เลี้ยงดูบ้างก็จะมีมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรัก ตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมทาเรอร์ เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

สรุปได้ว่า การเกิดวินัยในตนเองนั้น มีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดถึงวัยเจริญเติบโต โดยจะต้องเริ่มจากการเลี้ยงดูในวัยเด็กอย่างมีความสุข อบอุ่น ผ่านการอบรมสั่งสอน และการเลียนแบบ ที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูเด็กเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานในด้านอุปนิสัย หรือวินัยที่จะเกิดขึ้นกับเด็กต่อไป

1.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura)

ฌรูธ สุธอจิตต์ (2541 อ้างถึงใน สรินยา นาคะพงศ์, 2556, น. 49) กล่าวว่า ทฤษฎีของแบนดูรา ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกาย โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) สิ่งแวดล้อมนี้อาจหมายถึงมนุษย์ด้วยกันเอง เช่น ผู้สอนเป็นตัวแบบ สำหรับผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนหรืออาจหมายถึงสิ่งอื่นๆ ได้ทั้งสิ้น เช่น วิทยุ หนังสือ หรือสื่อ ที่มีบทบาทเป็นตัวแบบ ในขณะที่ผู้เรียน

สังเกต ผ่านมอง หรือรับรู้ ซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของทฤษฎีนี้

แบนดูรากล่าวว่า การกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต ประกอบด้วยกระบวนการย่อย 4 กระบวนการ (สรินยา นาคะพงศ์, 2556, น. 50) ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการใส่ใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ทั้งในส่วนของแม่แบบและผู้สังเกต โดยในลักษณะของแม่แบบ ควรจะมีความน่าดึงดูดใจ มีความคล้ายคลึงทั้งเพศ วัย สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจกับผู้สังเกต ลักษณะของการนำเสนอแม่แบบ ควรจะเสนอจากพฤติกรรมง่ายไปหายาก การกระทำควมชัดเจนเป็นลำดับขั้นตอน

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใน เพื่อเอื้อให้ข้อมูลที่ถูกแปลงอยู่ในรูปสัญลักษณ์ ถูกจัดเก็บเข้าสู่ระบบความจำที่จำได้ง่ายขึ้น ดังนั้นการจะเพิ่มคุณภาพของการเก็บจำ ควรกระทำเมื่อผู้สังเกตได้ข้อมูลไปแล้ว ได้มีโอกาสทบทวน ชักซ้อมความคิดและการกระทำ

3. กระบวนการกระทำ (Production Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำออกมาเป็นการกระทำ โดยเปิดโอกาสให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำออกมาแล้ว แล้วได้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพื่อความถูกต้องของพฤติกรรม

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการของสิ่งล่อใจภายนอกทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมจับต้องอยู่ในรูปของวัตถุ สิ่งของ การยอมรับของสังคม ชื่อเสียงเกียรติยศ หรืออาจเป็นสิ่งล่อใจของตนเองในรูปของการประเมินตนเอง การเปรียบเทียบกับมาตรฐานของสังคมและมาตรฐานภายในตนเอง

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของตัวแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กเลียนแบบการกระทำและทัศนคติส่วนใหญ่จากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ในสถานการณ์ทางสังคมทั้งดี และไม่ดี เกิดขึ้นได้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบทั้งตัวแบบในชีวิตจริงและตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอีริกสัน (Erikson)

สรินยา นาคะพงศ์ (2556, น. 50) ได้กล่าวว่า อีริก อีริกสัน เป็นจิตวิทยาากลุ่มจิตวิเคราะห์ ได้ศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์และเชื่อว่าการกระทำของบุคคลจะขึ้นอยู่กับเหตุผลโดยให้ความสำคัญของวัยเด็กกว่า เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่น่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก ถ้าสภาพแวดล้อม ที่เด็กประสบอยู่ ทำให้เด็กมีความสุข ก็จะมองโลกในแง่ดีมีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความไวใจผู้อื่น แต่ถ้าเด็กประสบสิ่งที่ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ประสบการณ์รอบตัวดังกล่าวจะทำให้เด็กขาดความสุข และเด็กจะมองโลกในแง่ร้ายและขาดความมั่นใจในตนเอง (กมลจันทร์

ชั้นฤทธิ์, 2550, น. 26-27) ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม แต่จะมีอิทธิพลไปในรูปใดก็ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะได้รับอิทธิพลมา สังคมให้อิสระและโอกาสแก่เด็ก ในขณะเดียวกัน สังคมก็กำหนดขอบเขตให้เด็กทำสิ่งที่สังคมต้องการด้วย อีริคสัน ได้แบ่งขั้นพัฒนาการออกเป็น 8 ขั้น ในแต่ละขั้น อีริคสัน ใช้คำเรียกขั้นว่า “Sense of” สำหรับในงานวิจัยในครั้งนี้จะกล่าวเฉพาะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 3 ขั้น (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549 อ้างถึงใน สรินยา นาคะพงศ์, 2556, น. 51-52) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจหรือรู้สึกไม่ไว้วางใจ (Sense of Trust VS. Sense of Mistrust) (อายุ 0 – 2 ปี) อีริคสัน เน้นว่าพื้นฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป ขึ้นอยู่กับขั้นแรกของพัฒนาการ โดยเชื่อว่าในระยะแรกของชีวิต ซึ่งตรงกับ “oral stage” เป็นระยะที่เด็กจะเกิดความรู้สึกไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ และวิธีการที่เด็กจะตัดสินใจว่าโลกนี้วางใจได้หรือไม่ได้ เด็กก็วัดจากการได้รับความสุขสบายทางร่างกายมากน้อยเพียงใด และจะมีสิ่งที่ทำให้เด็กกลัวมากน้อยเพียงไร ดังนั้น ลักษณะการเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กในวัยทารกยังช่วยตัวเองไม่ได้ เด็กต้องการความอบอุ่น ต้องการอาหารที่เหมาะสมอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอ ถ้าเด็กรู้สึกว่าหิว รู้สึกไม่ไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของตน จะแสดงพฤติกรรมด้วยการร้องกวน โยเย ไม่ดูนม หรือไม่สบายบ่อยๆ เช่น ท้องเสีย อาเจียน โดยไม่มีสาเหตุทางร่างกาย และจะมีผลทำให้เด็กเป็นคน ขี้ระแวง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น หรือเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นมากเกินไป

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง หรือสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตน (Sense of Autonomy Vs. Sense of Doubt and Shame) (อายุ 2 – 3 ปี) เมื่อเด็กได้นับการสร้างความรู้สึกไว้วางใจต่อผู้เลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมแล้ว จะเริ่มค้นพบว่า มีอิสระที่จะทำบางอย่างได้ กล่าวคือ ในช่วงปีที่ 2 เด็กสามารถควบคุมการทำงานของอวัยวะและการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายและกล้ามเนื้อหูรูดของอวัยวะขับถ่ายได้ ซึ่งระยะนี้เองที่เด็กเกิดความรู้สึกว่า มีอิสระในการกระทำบางอย่าง และจะเกิดความตั้งใจที่ทำพฤติกรรมบางอย่างให้เป็นไปตามที่ต้องการ ระยะนี้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของอวัยวะขับถ่าย และพัฒนาการของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ในการเคลื่อนไหว จึงเรียกระยะนี้ว่า Muscular-anal stage ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กในวัยนี้ จะมีความสำคัญต่อเด็กมากขึ้น เนื่องจากสังคมกำหนดให้เด็กวัยนี้ขับถ่ายเป็นเวลาและเป็นที่เป็นทาง ฉะนั้นสิ่งที่พ่อแม่ควรฝึกเด็กวันนี้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการ คือ การรู้จักเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งวิธีการฝึกนี้จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อโตขึ้น

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Sense of Initiative VS. Sense of Guilt) (อายุ 3 – 5 ปี) ถ้าวัยที่ผ่านมาเด็กสามารถควบคุมตัวเองได้ พัฒนาการด้านการคิดสร้างสรรค์จะเริ่มเกิดขึ้นในวัยนี้ เพราะสภาพแวดล้อมท้าทายให้เด็กพยายามทำงานเฉพาะอย่าง ให้สำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กพยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ออกมา และแสดงออกมามากที่สุดเท่าที่จะมี ถึงแม้จะ

ทำไม่สำเร็จจะล้มเหลวอย่างรวดเร็วและตั้งต้นใหม่ ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง จะเป็น การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กพยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ออกมา และแสดงออกมาก ที่สุดเท่าที่จะมีถึงแม้จะไม่สำเร็จก็จะล้มเหลวอย่างรวดเร็วและตั้งต้นใหม่ ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริม อย่างถูกต้องจะเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ในทางตรงข้าม หากเด็กถูกตำหนิตีเยียน ทุกครั้งที่ทำงานไม่สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกผิด

จะเห็นว่าการศึกษาที่บุคคลจะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้นั้นสภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้านและโรงเรียน มีส่วนช่วยปูพื้นฐานบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็ก จากการศึกษาทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ เชื่อว่า การที่ เด็กรับกฎเกณฑ์จากอิทธิพลภายนอกมาเป็นกฎเกณฑ์ของตนเองได้ เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและอายุ แบ่งเป็น 2 ชั้น เริ่มจากชั้นการฝึกหัดตามเกณฑ์ และชั้นความ สำนึกในกฎเกณฑ์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กได้พัฒนามาจากแนวคิดของเพียเจท์ โดยเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะผ่านไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนเกณฑ์ หลีกเลี่ยงการลงโทษและทำตามคำสั่ง และการปฏิบัติ เพื่อหวังรางวัลส่วนตัว ระดับ ตามเกณฑ์ เริ่มใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมากำหนดความถูกต้อง ความดี โดยการยอมรับของกลุ่ม และระดับ เหนือเกณฑ์ มีจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ สิ่งที่ตีงามถูกต้อง คือสิ่งที่คนในสังคมส่วนมากยอมรับว่าเป็น สิ่งดีงาม สามารถใช้เหตุผลและความสามารถในการรับรู้ทางสังคม ทฤษฎีการเกิดวินัยแห่งตนของมาเรอร์ เชื่อว่า การเกิดวินัยของตนเองนั้น มีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดถึงวัยเจริญเติบโต โดยจะต้องเริ่มการ เลี้ยงดูในวัยเด็กอย่างมีความสุขอบอุ่น ผ่านการอบรมสั่งสอน และการเลียนแบบที่ตีงามจากผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก เอง และทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคมแบนดูรา เชื่อว่า คุณลักษณะของตัวแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ของเด็ก เด็กเลียนแบบการกระทำและทัศนคติส่วนใหญ่จากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด และทฤษฎีการเรียนรู้ของ สังคมของอิริคสัน เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมีบทบาท และอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงของเด็ก ตัวสิ่งแวดล้อมหรือบุคคลรอบข้างดี จะส่งผลให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความมั่นใจใน ตนเอง เกิดความไว้วางใจผู้อื่นมีบุคลิกภาพดีทุกด้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 5 – 6 ปี ได้จัดกิจกรรมสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมและทฤษฎีการเรียนรู้ ทางสังคม ซึ่งในการทำกิจกรรมนั้น เด็กเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจและความตั้งใจของตนเอง จาก วัสดุอุปกรณ์ที่ครูและเด็กช่วยกันจัดเตรียมไว้ มีปฏิสัมพันธ์ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนโดยใช้หลัก ความมีเหตุผล คำนึงถึงผลของการกระทำ ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน รับผิดชอบงานตามข้อตกลงร่วมกัน มุ่งมั่นในการทำกิจกรรม ช่วยเหลือตนเอง และรู้จักเก็บอุปกรณ์เมื่อเลิกใช้ รู้จักควบคุมตนเองให้สามารถ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความอดทน รอคอย เอื้อเฟื้อแบ่งปัน ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นและ ไว้วางใจต่อเพื่อน

ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน จนสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ โดยมีครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ชี้แนะ การปฏิบัติตนตามกฎกติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือในช่วงจังหวะที่เหมาะสม

1.3 คุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ผู้มีวินัยในตนเอง จะแสดงคุณลักษณะทางบุคลิกภาพออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง จะมีพฤติกรรมแสดงออก เช่น การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความอดทนอดกลั้น ความเชื่อในตนเอง ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม ได้มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

เพ็ญศรี แสนภา (2552, น. 4-5) พัทธวิภา บุญมาก (2553, น. 5) และดารารัตน์ ทัพโต (2554, น.5 - 6) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในทำนองเดียวกันไว้ ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านอารมณ์ การกระทำมารยาททางสังคม ปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอดทนรอคอยในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ไม่แย่งของเล่นจากเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม สามารถเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
2. ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปแบบของความตั้งใจทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย การดูแลเก็บรักษาของใช้ของตนเองและส่วนรวมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยรวมทั้งการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของห้องเรียน
3. การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการปฏิบัติกิจกรรม ได้ตามเวลาที่กำหนด การฟังสัญญาณ รวมทั้งการปฏิบัติตนได้เหมาะสมในช่วงเวลาของกิจกรรม
4. ความอดทน อดกลั้น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการรอคอย การควบคุม อารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม ความพากเพียรพยายามทำสิ่งที่ยากจนสำเร็จ
5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการ กล้าแสดงออก ทั้งความคิดเห็นและท่าทาง รวมถึงความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
6. ความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ การแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น การให้ความช่วยเหลือ และรับความช่วยเหลือจากเพื่อน ตลอดจนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปัน
7. ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกโดยการไม่นำสิ่งของที่ไม่ได้เป็นของตนเองมาเป็นของตนเอง เมื่อเห็นของเล่นที่เป็นของเพื่อนสามารถนำมาคืนเพื่อน มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น

8. ความมีเหตุผล หมายถึง การบอกหรือการอธิบายเรื่องการกระทำที่เหมาะสม ด้วยการบอกถึงสาเหตุหรือผลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้นๆ เช่น เด็กต้องเก็บของเล่นเองทุกครั้งเพราะเด็กนำมาเล่นเองต้องเก็บเอง (สาเหตุ) หรือถ้าไม่เก็บห้องจะไม่สะอาดและของเล่นอาจหายได้ (ผล)

9. การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน หมายถึง การที่เด็กแสดงออกถึงการกระทำ หรือคำพูดอย่างเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันภายในกลุ่มอย่างเคร่งครัด สามารถจดจำข้อตกลงร่วมกันโดยไม่ละเลย หรือหลีกเลี่ยงและไม่ละเมิดในบทบาทของผู้อื่น

10. การยอมรับผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำที่ยอมรับความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของเพื่อน

11. ความเป็นประชาธิปไตย หมายถึง การที่เด็กแสดงออกถึงการกระทำหรือคำพูดในการยอมรับความคิดเห็นที่เป็นเสียงข้างมากภายในกลุ่ม รวมทั้งการเคารพในบทบาทหน้าที่ของผู้อื่น ในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ โดยไม่ได้แย้งไม่เหมาะสมกับเวลาอันสมควร

12. การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม หมายถึง การประพฤติโดยไม่ขัดกับกฎ ข้อบังคับของสังคมทั่วไป รวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

13. ความสะอาด หมายถึง การที่บุคคลรู้จักตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบ สม่ำเสมอในการรักษาความสะอาดตนเอง สวมเสื้อผ้าสะอาด ดูแลบ้านเรือนที่อยู่อาศัย และสาธารณสถานให้สะอาด เช่น ทั้งขยะลงถังขยะ ไม่เขียนข้อความบริเวณที่ไม่สมควร เป็นต้น

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนในลักษณะที่สังคมยอมรับ และเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงามในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง การตรงต่อเวลา ความอดทนอดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน การยอมรับผู้อื่น ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม และความสะอาด เป็นต้น

ผู้วิจัยได้เลือกความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ควรเสริมสร้างให้กับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา เนื่องจากเด็กปฐมวัยขาดความรับผิดชอบ การรอคอย การควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ขาดความพากเพียรพยายามทำสิ่งที่ยากจนสำเร็จ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การส่งเสริมให้เด็กมีความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา สามารถปฏิบัติได้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ของเด็กปฐมวัย โดยการปฏิบัติตนตามกติกาข้อตกลง และมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมรู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักเก็บอุปกรณ์เมื่อเลิกใช้ สามารถควบคุมตนเอง ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ด้วยความอดทน รอคอยเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่ต้อง

มีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ เป็นการฝึกรวินัยในตนเองที่จะส่งผลดีต่อตัวเด็ก ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และช่วยให้สังคมมีความสุข ซึ่งมีรายละเอียดคุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แต่ ละด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่สามารถปฏิบัติตนในการทำ กิจกรรมตามความสนใจ ปฏิบัติตนตามกติกาข้อตกลง การมุ่งมั่นในการทำกิจกรรม การรู้จักช่วยเหลือ ตนเองและการเก็บอุปกรณ์เมื่อเลิกใช้
2. การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านอารมณ์ ที่สามารถ ปฏิบัติตามมารยาททางสังคมต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอดทนรอคอยในการใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่แย่ง ของเล่นจากเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยแสดงออกตามกฎเกณฑ์ เวลาที่ กำหนด โดยการปฏิบัติกิจกรรมและเล่นตามขั้นตอนในเวลาที่กำหนดได้ เมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลา หยุด ทำกิจกรรม และเลิกเล่นทันที เก็บของเล่นทันทีที่เลิกเล่นตามเวลาที่กำหนด และไม่ต้องร้องขอยืดเวลาการเล่นต่อกิจกรรมทั้งต่อตนเองและของกลุ่ม

1.4 หลักการและแนวทางการส่งเสริมควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

หลักการและแนวทางการส่งเสริมควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ควรเริ่มตั้งแต่ ระดับปฐมวัยเป็นภาระสำคัญยิ่งที่ครูปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้อง ต้องอบรมปลูกฝังวินัยในตนเองให้เด็กปฐมวัย ที่อยู่ในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยหลักการและแนวทางการส่งเสริมควมมีวินัยในตนเอง เพื่อส่งผล ต่อบุคลิกภาพที่ดีของเด็ก จนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีวินัยในตนเอง ได้มีผู้กล่าวถึงหลักการและแนวทาง ในการส่งเสริมควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

1.4.1 หลักการส่งเสริมควมมีวินัยในตนเอง

สรินยา นาคะพงค์ (2556, น. 53-54) ได้กล่าวถึง หลักการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กปฐมวัย ดังนี้

1. หลักการบูรณาการ การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการในการพัฒนาและการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติที่บูรณาการกับการใช้ชีวิต ไม่ใช่กิจกรรมหรือการ ฝึกทักษะที่แยกต่างหากจากชีวิตประจำวันของเด็ก
2. หลักของการยอมรับนับถือ การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กอยู่บนพื้นฐาน ของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ซึ่งจะต้องยอมรับในศักดิ์ศรีและความเป็นองค์รวมของมนุษย์ ครูต้อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก มีความใส่ใจต่อเด็ก ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ทำให้เด็กก้ ู้ว่าตนเองเป็นที่ยอมรับในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม
3. หลักของเสรีภาพในการนำตนเอง การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ครูต้อง ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการควบคุมตนเอง ด้วยวิธีการที่ทั้งครูและเด็กรู้สึกดีต่อตนเอง การที่ครูช่วยให้เด็กเกิด

ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง พึ่งตนเองได้ริเริ่มได้อย่างอิสระ ทำให้เด็กมีวินัยในตนเองเพราะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ มีจุดมุ่งหมาย และควบคุมตนเองได้

4. หลักของการสร้างความเคยชิน การฝึกวินัยที่ดีที่สุดต้องอาศัยธรรมชาติของมนุษย์ โดยพยายามเอาพฤติกรรมที่ดีที่มีวินัยให้เด็กทำเป็นครั้งแรกก่อน หลังจากนั้นเมื่อทำบ่อยๆ ซ้ำๆ ก็จะทำให้เกิดความเคยชินและเป็นวิถีชีวิตในที่สุด ครูต้องช่วยให้เด็กลดพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ประกอบกับการช่วยให้เด็กรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม แล้วสนับสนุนให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีซ้ำๆ จนกลายเป็นความเคยชิน

5. หลักของความร่วมมือ การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งการทำงานเป็นทีมระหว่างครู ผู้ช่วยครู ผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ และการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับพ่อแม่ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่ ทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อสังคม และได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 อ้างถึงใน สรินยา นาคะพงศ์, 2556, น. 54) กล่าวถึงหลักการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำ ชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้อง และชมเชยให้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็ก ในการพัฒนาตามระดับอายุการสอนวินัยเด็กด้วยความรัก และให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย

2. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน หรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่าทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมใดที่ยอมรับได้ พฤติกรรมใดที่ผิดเมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไขจะทำให้เด็กคับข้องใจ

3. สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ตีหรือว่ากล่าวเด็กให้เสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่นให้เด็กรู้สึกเป็นปมด้อย แต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนและข้อควรต้องแก้ไข

4. ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี อย่าพูดสิ่งที่ไกล เด็กไม่เข้าใจ เช่น ทำดีไปเถอะโตขึ้นแล้วจะดีเองเด็กไม่ทราบหรือใช้คำยากเด็กจะไม่เข้าใจ เช่น เป็นคนดีเป็นคนเก่ง เป็นต้น ในขณะที่ฝึกเด็ก เด็กอาจจะดื้อรั้นบ้าง เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัยอย่าเอาแต่ใจตนเอง

5. การฝึกวินัยต้องสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับไปเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดีต้องชมเชย

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, น. 34) กล่าวถึง การส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ว่า การที่ครูสร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลายให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนับสนุนและชื่นชมเด็กเมื่อเกิดการปฏิบัติตาม ให้กำลังใจ เมื่อเกิดการผิดพลาด ครูไม่ควรลงโทษหรือดุเด็กให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อส่วนรวม

ศิรินันท์ ลักชิตานนท์ (2550, น. 97) กล่าวถึง การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองว่า การส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย และใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดวินัยในตนเองบนรากฐานของการใช้เหตุผลและการให้ความรัก มีต้นแบบตัวอย่างที่ดี การฝึกวินัยควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้องสม่ำเสมอและควรฝึกคนเป็นนิสัย หรือให้เกิดความเคยชิน มีการเชยชมและให้กำลังใจเมื่อประพฤติได้

1.4.2 แนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง

นฤมล เนียมหอม (2549, น. 3-4) กล่าวถึง แนวทางการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็กว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย การสร้างวินัยให้แก่เด็ก จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของครูเป็นสำคัญ (Frazee and Rudnitski, 1995, p. 177; Kindsvatter and Levine, 1980, p. 691) เนื่องจากครูเป็นผู้เลือกวิธีการ แนวทางหรือเทคนิคต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้บทบาทของครูในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยสรุปได้ 4 ด้าน คือ การเป็นแบบอย่าง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก การดูแลเด็ก และการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งครูมีแนวทางในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเป็นแบบอย่างทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะของตัวแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กเลียนแบบพฤติกรรมและทัศนคติส่วนใหญ่จากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ครูที่ต้องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมีบทบาท ในด้านการเป็นแบบอย่าง ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กปฏิบัติ สิ่งที่ครูกระทำสำคัญกว่าสิ่งที่ครูพูดสอน ครูควรเป็นแบบอย่างของความรัก การแบ่งปัน การเอาใจใส่ หากครูแสดงให้เห็นว่า ครูให้เกียรติเด็กและคนอื่นๆ เด็กจะให้เกียรติผู้อื่น

1.2 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง การควบคุมอารมณ์ของครูถือเป็นส่วนหนึ่งของแบบอย่างที่สำคัญ ขณะที่เด็กเรียนรู้ที่จะพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ครูจำเป็นต้องมีความรู้สึกที่ตนสามารถควบคุมตนเองได้เช่นกัน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ครูมีความรู้สึกที่สามารถควบคุมตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ครูจะสามารถทำงานภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ได้ ครูจึงควรมีสติ รู้ตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่เด็กสามารถเรียนรู้ทักษะและพฤติกรรมทางสังคม ที่นำไปสู่การมีวินัยในตนเองสำหรับเด็ก ครูควรจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้

2.1 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเอง การพึ่งพาตนเองของเด็ก เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่จะมีวินัยในตนเอง เนื่องจากการที่เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เด็กจะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ และเป็นคนที่ควบคุมตนเองได้ดีที่สุด การฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง ทำให้เด็กเข้าใจว่าเด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อเด็กเผชิญกับสถานการณ์ที่ ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่างๆ เด็กมีโอกาสคิดด้วยตนเอง พึ่งตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ย่อมมีความรู้สึก ต่อตนเองในทางที่ดี ขณะเดียวกันก็เรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นด้วย เด็กจะเป็นตัวของ ตัวเองและมีวินัยในตนเอง

2.2 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะเชื่อมั่นในตนเอง การที่ครูให้เด็กเป็น ตัวของตัวเอง ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเสรี เลือกรงานในห้องด้วยตนเองโดยมีครูช่วยแนะนำหรือการช่วยให้ เด็กประสบความสำเร็จ เมื่อเด็กต้องทำงานยากๆ ด้วยการแบ่งงานเป็นขั้นย่อยๆ ที่สามารถทำได้ การ ช่วยเด็กด้วยความรักจะทำให้เด็กกลายเป็นคนรับผิดชอบการกระทำของตนเอง ส่งเสริมการเป็นตัวของตัวเอง และการนับถือตนเอง พร้อมกับช่วยให้เด็กรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำดี

2.3 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ครูต้อง ช่วยให้ได้รู้จักคำพูดเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก โดยเริ่มต้นจากอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง แล้ว จึงสังเกตอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น สอนให้คิดถึงใจเขาใจเรา กระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีกับ เพื่อน สอนให้เด็กรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กค่อยๆ เรียนรู้ว่า การที่คนเราอยู่ ร่วมกันในสังคมได้นั้น ต้องมีทั้งการยอมรับไม่ใช่ว่ารับฟังฝ่ายเดียว ทั้งนี้การที่เด็กได้รับความรัก ได้รับการ ปฏิบัติด้วยความอ่อนโยน โดยไม่มีการลงโทษ ทำให้เด็กเรียนรู้เรื่องการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างเป็น ธรรมชาติ

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม ครูอาจอภิปรายร่วมกับเด็ก เพื่อคิดหาวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อเด็กเกิดความคับข้องใจหงุดหงิด หรือ ถูกทำให้โกรธ แนะนำทางเลือกซึ่งประกอบไปด้วยการขอโทษ การบอกให้คู่กรณีหยุด การเดินไปที่อื่น และการพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเอง

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามมารยาทสังคม สอนให้เด็ก รู้จักประพฤติดังปฏิบัติตามมารยาททางสังคม เป็นเครื่องแสดงถึงน้ำใจไมตรี และการเอื้ออาทรต่อบุคคลรอบ ข้างเป็นคุณสมบัติที่พึงมีที่ควรปลูกฝัง การสอนมารยาทให้แก่เด็กไม่สามารถคอยให้เด็กโตแล้ว จึงสอน เพราะเด็กเรียนรู้เรื่องมารยาทจากชีวิตประจำวัน มารยาทที่ควรสอนให้เด็ก เช่น การไหว้ และกล่าวสวัสดี เมื่อพบผู้ใหญ่ การพูดขอบคุณเมื่อมีการช่วยเหลือหรือให้ของ การขอโทษเมื่อทำผิดพลาดหรือทำให้ผู้อื่น

เสียใจ วิธีที่ดีที่สุดในการอบรมสั่งสอนมารยาทสังคม คือการที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความอ่อนโยน เข้าใจ นุ่มนวล ประกอบกับการอบรมสั่งสอนของครู

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมแบบร่วมมือ ตามทฤษฎีของ อีริคสัน กล่าวถึงภาระหน้าที่ท้าทายของเด็กวัย 3 – 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติของการริเริ่มและความละเอียดไว้วางใจ ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กต้องสร้างความสามารถ ระหว่างการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางกับความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม เด็กวัยนี้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่ การเล่นของเด็กวัยนี้เป็นการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งจะได้เรียนรู้ว่าเป้าหมายของตนอาจไม่ตรงกับเป้าหมาย หรือแผนการของคนอื่น หากเด็กประสบความสำเร็จในการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เด็กจะภาคภูมิใจในความสามารถของตน ถ้ารับประสบการณ์ในทางตรงกันข้าม จะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกผิดและละเอียดไว้วางใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น เป็นทักษะทางสังคมที่เด็กต้องพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จและพึงพอใจกับชีวิต ทักษะสำคัญที่ครูควรฝึกให้แก่เด็ก มีดังต่อไปนี้

2.6.1 การแสดงความคิดและความรู้สึกของตนต่อผู้อื่น

2.6.2 การฟังและเข้าใจผู้อื่น

2.6.3 การประนีประนอมและเจรจาตกลง

2.6.4 ความร่วมมือในการทำงานในฐานะสมาชิกกลุ่ม

3. การดูแลเด็ก ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลเด็กให้เติบโตไปในทิศทางที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ครูที่ต้องสร้างวินัยในตนเองของเด็กให้บังเอิญได้อย่างเต็มที่ จึงมีแนวทางการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้

3.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก การสร้างวินัยในตนเองต้องเริ่มจากความรักที่เด็กมีต่อครู เมื่อเด็กและครูรักใคร่ผูกพันกันดี เด็กจะยึดเอาคำตักเตือนของครูมาเป็นความรู้สึกของตนเอง คำเตือนของครูกลายเป็นส่วนหนึ่งที่เด็กใช้เตือนตนเองในอนาคต ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของวินัยในตนเองของเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะอดทน อดกลั้น หักห้ามใจตนเอง สิ่งที่ครูปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก คือ การแสดงให้เด็กรู้ว่าครูรักและห่วงใย ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น มองตาเด็กเมื่อเด็กพูดด้วย ฟังที่เด็กพูด ยิ้ม เล่นกับเด็ก พูดคุยและหัวเราะด้วย เมื่อครูแสดง ความรักให้แก่เด็กได้รับรู้ เด็กจะรู้ที่จะแสดงความรักและเคารพต่อครู การอบรมสั่งสอนเด็ก ด้วยความรักและกำลังใจที่ครูมอบให้แก่เด็กจะทำให้เด็กรับเอาสิ่งที่ครูสั่งสอน ผสมผสานเข้าไปในจิตใจของเขา และเป็นแนวทางปฏิบัติของเขาในที่สุด

3.2 การปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยอมรับนับถือ การให้การยอมรับนับถือเด็ก เป็นการปฏิบัติที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ครูต้องยอมรับนับถือเด็ก ในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคนการที่ครูยอมรับนับถือเด็กจะทำให้เด็กมีความรู้สึกในทางที่ดี ต่อตนเอง และการแสดงความยอมรับนับถือบุคคลอื่นด้วย เทคนิคสำคัญที่ทำให้ครูปฏิบัติต่อเด็ก ด้วยความยอมรับ

นับถือ ได้แก่ การฟังเด็กด้วยความตั้งใจ การพูดกับเด็กโดยใช้น้ำเสียงและระดับความดังของเสียงที่ ที่ต้องการเรียนรู้ การปฏิบัติตามข้อเสนอของเด็ก การประเมินความสนใจ และความจำเป็นของเด็ก แล้วนำไปจัดประสบการณ์เพื่อตอบสนองต่อความสนใจหรือความจำเป็นนั้นๆ

3.3 การสร้างข้อตกลงที่มีความหมายต่อเด็ก การกำหนดข้อตกลงที่ดี ควรเป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างครูและเด็ก ซึ่งทำได้โดยครูชี้แจงให้เด็กเข้าใจว่า เราจำเป็นต้องมีข้อตกลงบางอย่างที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามการอยู่ร่วมกัน กระตุ้นให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอ พอดีได้ยืนพูดกับเด็กใกล้ๆ การให้เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจทั้งการเลือกเล่น เลือกใช้สื่อ เลือกสิ่งจะช่วยพัฒนา วินัยในตนเองได้

3.4 การตอบสนองต่อเด็กอย่างเหมาะสม เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ การตอบสนองต่อเด็กอย่างเหมาะสมเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.4.1 เบี่ยงเบนความสนใจของเด็กก่อนที่เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ครูไม่ควรรอให้พฤติกรรมนั้นล่วงเลยเป็นพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับ

3.4.2 เพิกเฉย จะใช้ได้ดีในสถานการณ์ที่เด็กทำผิด โดยไม่เจตนา

3.4.3 การเสนอวิธีการทางบวกให้เด็กเลือก พฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของเด็กส่วนใหญ่จะแก้ไขโดยจัดทางเลือกอื่นให้ทำ ถ้าครูเข้าใจได้ดีมากเท่าไร จะหาทางเลือกที่เหมาะสมกับเด็กได้มากขึ้นเท่านั้น ครูสามารถหากิจกรรมที่เด็กสนใจ ทำให้เขาสงบ หรือคลายความเครียดได้บ้าง

3.4.4 การให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน ครูที่ส่งเสริมวินัยในตนเอง ต้องไม่บอก ข้อผิดพลาดของเด็กอย่างเดียว แต่ต้องให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนด้วย

3.4.5 การให้เด็กได้รับผลที่สัมพันธ์ และสมเหตุสมผลกับการกระทำ

3.4.6 การสอนให้เด็กสำนึกผิดและให้เด็กแก้ไขความผิดพลาดของตนเอง นอกจากจะสอนเด็กว่าพฤติกรรมใดควรทำ พฤติกรรมใดไม่ควรทำแล้ว ควรสอนให้เด็กสำนึกผิดและทำการแก้ไขพฤติกรรมที่ทำลงไป

3.4.7 การให้ความสำคัญต่อเหตุผล ทุกคนต้องการมีความคิดต่อตนเองในด้านดี เด็กที่มีพฤติกรรมขัดแย้งกับผู้อื่นอยู่เสมอ ก็ไม่อาจพอใจในตนเอง ครูควรพยายามหาสาเหตุที่ซ่อนอยู่ภายใต้ปัญหาที่พบ อาจต้องตรวจสอบดูเงื่อนไขต่างๆ ในโรงเรียนที่จะส่งเสริมเงื่อนไขในทางที่ดีให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ครูควรใช้วิจารณญาณเองว่า เมื่อใดควรใช้วิธีการใด เพราะทุกสถานการณ์ล้วน ไม่มีกฎตายตัว

3.5 การตอบสนองต่อเด็กอย่างเหมาะสม เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับ ครูควรแสดงให้เด็กเห็นว่า ครูเห็นคุณค่าของการปฏิบัติของเด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับ ให้กำลังใจแก่เด็กด้วยการสื่อให้เด็กรู้ว่า ครูศรัทธาในคุณค่าและความสามารถของเขา

4. การจัดสภาพแวดล้อม

4.1 จัดสภาพแวดล้อมให้มีระเบียบเรียบร้อย ห้องเรียนที่สร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของความมีระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัย การที่ครูดูแลห้องเรียนให้เรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัยอยู่เสมอ เด็กจะเห็นแบบอย่างของความมีระเบียบเรียบร้อย และเรียนรู้จากการเลียนแบบครู

4.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ครูอาจจัดทำสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง การจัดวางโดยให้เด็ก หยิบใช้ และเก็บเองทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะมีอิสระในการพึ่งพาตนเอง

4.3 จัดสภาพแวดล้อมที่ป้องกันการเกิดปัญหาพฤติกรรม มีสถานที่เพียงพอสำหรับทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ได้โดยไม่เบียดเสียดกัน มุมเล่นมีขนาดกว้างพอสมควรที่เด็กจะเข้าไปเล่นรวมกันกลุ่มได้ ถ้ามุมประสบการณ์โตมีเด็กแออัดอยู่เสมอ ครูควรขยายเนื้อที่หรือปรับเปลี่ยนการใช้ เช่น กัดจำนวนเด็กที่เข้าไปเล่น วัสดุอุปกรณ์ที่จัดมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็ก นอกจากนี้ ครูควรจัดมุมสงบให้เด็กมีเวลานั่งสงบใจ โดยไม่มีใครรบกวนเมื่อเกิดอารมณ์เสีย

ณัฐธิดา สมบูรณ์ (2552, น. 11) การเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเป็นภาระที่สำคัญยิ่งของครูปฐมวัยที่ต้องอบรมปลูกฝังวินัยในตนเอง ฝึกหัดให้เด็กปฐมวัย ที่อยู่ในความดูแลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากคำชมเชยและรางวัลมากกว่าการลงโทษ ครูใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับและอาศัยเวลา เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักการอดทน รอคอย รู้จักการเรียนรู้การมีวินัย ทำตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มจนเด็กคุ้นเคยทำได้เอง เป็นความมีวินัยในตนเองในเบื้องต้น ซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพที่ดีของเด็กจนเติบโต ขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง เป็นบุคคลที่สังคมไทยต้องการที่สำคัญครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย

ฉันทนา ศรีภักดี (2555, น. 22) การสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง สร้างบรรยากาศให้เด็กได้คิด และตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูควรจะต้องเสริมสร้างความมั่นใจใช้วิธีการเสริมแรงให้เด็กเรียนรู้ และปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมั่นใจและที่สำคัญครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความมีวินัยในตนเอง

สรุปได้ว่า หลักการและแนวทางในการส่งเสริมวินัยในตนเอง ควรคำนึงถึงหลักของการบูรณาการกับชีวิตประจำวันของเด็ก หลักของการยอมรับนับถือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก คำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุด้วยความรัก หลักของเสรีภาพ ในการนำตนเองให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง พึ่งตนเองได้ริเริ่มได้อย่างอิสระ รู้สึกว่าตนมีความสามารถ มีจุดมุ่งหมายและควบคุมตนเองได้ หลักของความเคยชิน พยายามเอาพฤติกรรมที่ดีมีวินัยให้เด็กทำบ่อยๆ จนกลายเป็นนิสัย ให้การยกย่องชมเชยเมื่อ

เด็กปฏิบัติตัวอย่างสม่ำเสมอ และหลักของความร่วมมือ สร้างวินัยในตนเองให้เกิดแก่เด็ก จากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกคน ทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อสังคม ซึ่งแนวทางในการจัดกิจกรรมนั้น ครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี จัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับอิสระในการคิด ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จัดสภาพแวดล้อม ให้มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็ก

1.5 การวัดและการประเมินความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในขณะทำกิจกรรมผ่านการสังเกตในรูปแบบต่างๆ หรือการทดสอบและบันทึกลงในเครื่องมือที่ผู้สอนสร้างขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อมูลที่ได้จากการวัดพัฒนาการของเด็กมาตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอน มาพิจารณาตัดสินความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล

การประเมินความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้วยการสังเกต

การศึกษาเด็กด้วยวิธีการสังเกต ความหมายของการสังเกตได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการสังเกตไว้แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ว่าใครจะเป็นผู้สังเกต สังเกตอะไร ภายใต้สภาพการณ์ใด เพราะความหมายของการสังเกตจะแปรเปลี่ยนไปตามบริบท ดังนี้

ธัญญรัตน์ ลุนานต์ (2550, น. 13) กล่าวถึงคำว่า “สังเกต” หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงการมองเห็นที่ไม่มีส่วนร่วมแต่เป็นการมองจากภายนอก การสังเกตส่วนใหญ่เป็นการกระทำในขั้นแรกของการได้มาซึ่งข้อมูลเป็นขั้นแรกที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันกับการประเมินและเลือกการแสดงออก การสังเกตผ่านประสาทสัมผัสนั้นไม่ได้เพียงสังเกตเห็นเท่านั้นแต่หมายรวมถึงการตีความและตัดสินใจว่าจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไร การสังเกตการไม่มีความหมายในขณะนั้นแต่อาจเกิดมีความสำคัญในเวลาต่อมาคำว่า “สังเกต” มักเข้าใจกันว่าเป็นการใช้สายตาเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นจริงๆ แล้วการสังเกตนั้นประสาทสัมผัสทุกส่วนเป็นตัวรับข้อมูลซึ่งขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้สังเกตได้แก่การดูการฟังการสัมผัสการดมกลิ่นสัมผัสที่หูกเป็นต้น

ไพเราะ พุ่มม่น (2551, น. 34) ได้ให้ความหมายของการสังเกตว่า เป็นการใช้ประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนังสัมผัส โดยตรงกับวัตถุหรือเหตุการณ์โดยมีจุดประสงค์ที่จะหาข้อมูล รายละเอียดของสิ่งนั้นโดยไม่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตลงไป

จากความหมายของการสังเกตที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของสิ่งต่างๆ อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น โดยข้อมูลที่ต้องการสังเกตนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการสังเกตและวิธีการสังเกตซึ่งมีอยู่หลายประเภท ผู้สังเกตมีความเข้าใจการสังเกตในแต่ละประเภทให้ถ่องแท้เพื่อให้อำนาจการสังเกตมีคุณภาพเชื่อถือได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการสังเกตการกระทำต่างๆ ของเด็กปฐมวัย เพื่อ

เปรียบเทียบ และศึกษาความสัมพันธ์กันของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองแต่ละด้าน ในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมตลอดทั้งวัน

สำหรับการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความตรงต่อเวลา ของ เด็กปฐมวัย ขณะทำกิจกรรมทุกกิจกรรมตลอดทั้งวัน ด้วยการแบ่งกลุ่มเด็กแล้วสังเกตและบันทึกข้อมูลรายบุคคลลงในเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยขึ้น จำนวน 15 พฤติกรรม ได้แก่

1. ความรับผิดชอบ 5 พฤติกรรม
2. การควบคุมตนเอง 5 พฤติกรรม
3. การตรงต่อเวลา 5 พฤติกรรม

มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ระดับ คือ 3 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ 2 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองได้เป็นบางครั้ง 1 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเมื่อมีเพื่อนหรือครูบอก

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิรินันท์ ลักขิตานนท์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ได้รับจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลปากท่อ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หลักการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หลักการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนัก-

สวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 1 ห้องเรียนจากนักเรียนจำนวน 4 ห้องเรียน เพื่อคัดเลือกนักเรียน 15 อันดับสุดท้าย เพื่อนำมาเป็นกลุ่มทดลอง ดำเนินการทดลองด้วยการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 8 สัปดาห์เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสจำนวน 24 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกตเท่ากับ 0.84 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความมีวินัยเฉลี่ยก่อนและระหว่างโดยรวมและจำแนกรายด้านก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนความมีวินัยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

พรชูลี ลังกา (2551) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI. (EFFECTS OF USING A PARENT EDUCATIONAL PROGRAM TO ENHANCE PRESCHOOLERS SELF DISCIPLINE BY USING SECI MODEL) ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม จำนวน 20 คน ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.1 2) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

อวยพร ศรีสมบัติ (2553) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน 1ห้อง โรงเรียนกุดครองวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้ แบบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า (1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองมีระดับคะแนนความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้มีลักษณะพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในด้านหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองผลการทดลองทำให้ทราบว่าฐานการเรียนรู้ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการเล่านิทานที่มีตัวแบบที่ดีโดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครนั้น เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก และการเล่นเกมแบบร่วมมือทำ

ให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และการปฏิบัติตามกติการ่วมกัน ซึ่งสิ่งนี้จะพัฒนาเด็กไปสู่ความมีวินัยในตนเอง

พักตร์วิภา บุญมาก (2553) ได้เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นไทย และศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 24 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ของโรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นไทย แบบวัดพฤติกรรมความมีวินัย ในตนเองของเด็กปฐมวัยและแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยก่อน และหลังการทดลองมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน การยอมรับผู้อื่นและความเป็นประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยพฤติกรรมมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 2) คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้น

สรินยา นาคะพงศ์ (2556) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแบบวางแผนปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผนปฏิบัติ ทบทวน มีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ .01

1.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Tantekin (2002, p.493-A) ทำการวิจัยเรื่อง “ความเชื่อในเรื่องการเกิดกฎระเบียบวินัย แก่เด็ก มาจากการปลุกฝังของครู” กลุ่มตัวอย่างได้มาจากโรงเรียนอนุบาล 30 โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ส่งผลต่อพฤติกรรมและคาดหวังที่เหมาะสมกับนักเรียน พบว่า อายุของครูและประสบการณ์สอนมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการมีวินัย และความเชื่อของครูเกี่ยวกับการใช้ปรัชญาที่เหมาะสมสำหรับการไม่มีพฤติกรรมที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียนชาย หญิง ครูส่วนมากมีความเชื่อแตกต่างกันในการเอาใจใส่ การใช้ปรัชญาในสิ่งที่ครูใช้เครื่องมือสำหรับการไม่มีพฤติกรรมของนักเรียนชาย เปรียบเทียบการไม่มีพฤติกรรมของนักเรียนหญิง ส่วนสำคัญของการเรียน คือ การฝึกของครูรูปแบบการศึกษาจำเป็นมีค่าและเป็นเครื่องมือที่เพิ่มความตระหนัก ที่เพิ่มโอกาสการเกิดผลเรื่องเพศและการมีวินัยกับนักเรียนชาย หญิง

Guepet (2003, p. 3802-A) ได้ทำการวิจัยการติดต่อกับผู้ปกครองกับวินัยนักเรียนในชั้นเรียน พบว่า จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วินัยในตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่บังคับควบคุมตนเองได้ ทั้งร่างกาย จิตใจ ให้ประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกาหรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดไว้ด้วยความเต็มใจโดยไม่มีการลงโทษ ควบคุม และผู้มีวินัยในตนเองนั้นเป็นผู้รู้จักกาลเทศะรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง บุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาวินัย พบว่า มีทั้งครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครู – อาจารย์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็กผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้นจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้ว เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับตลอดเวลาทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่และวินัยในตนเองเป็นคุณธรรม หนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เนื่องจากสามารถควบคุมตนเองได้ ทำความดีด้วยตนเอง มีความกังวลเมื่อทำไม่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยยับยั้งและป้องกัน ไม่ให้บุคคลทำผิด ซึ่งลักษณะและพฤติกรรมของ ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีหลายคุณลักษณะ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพฤติกรรมวินัยในตนเองที่ควรสร้างเสริมให้กับเด็กปฐมวัย 3 คุณลักษณะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การรับผิดชอบ การควบคุมตนเองและการตรงต่อเวลา การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ เป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ และทำท่ายให้เด็กได้ฝึกคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีความสุข โดยใช้อุปกรณ์ที่สามารถหามาได้ง่าย ที่ใกล้ตัวเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสุขสานเพลินโดยให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ได้เล่นร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อยและมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในทำนองเดียวกันการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะอุปกรณ์ ได้ฝึกให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันจากการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง เพื่อจะได้อยู่ร่วมและปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้และควรเป็นวินัยที่เกิดจากความรู้อินทรีย์โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ การฝึกวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นผลดีต่อเด็ก ครูจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนรู้ถึงการปรับตัว รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนและผู้อื่นมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อันเป็นการฝึกความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กและเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์และสนใจนำแนวคิดทฤษฎี หลักการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์มาจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี เพื่อนำผลที่เกิดจากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัด

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ ที่จะช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งที่ได้จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระ ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านร่างกายเพราะเด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

2.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

2.1.1 ความหมายของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้ อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์ (2550, น. 7) การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะและเสียงเพลง หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขและสนุกสนานจากการที่ได้มีโอกาสแสดงออก

ดวงพร พันธุ์แสง (2551, น. 22) สรุปได้ว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย หมายถึง การแสดงท่าทางต่างๆ โดยมีดนตรีประกอบหรือเครื่องเคาะจังหวะ ซึ่งเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกายเพื่อการเรียนรู้ให้เข้ากับจังหวะหรือดนตรี การฝึกฝนที่ถูกต้องจะช่วยให้เขาสามารถพัฒนาทักษะการฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผู้หัดฟังคำสั่ง จินตนาการตามเนื้อเพลง และได้เล่นกับเพื่อน

พิพัฒน์ กิตติสุนทร (2553, น. 7) สรุปได้ว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ โดยมีดนตรีหรือเครื่องเคาะจังหวะประกอบ โดยใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย แสดงปฏิกริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี เสียงเพลง และจังหวะทำให้เกิดทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อให้เข้ากับอัตราเร็ว ช้าของดนตรี อย่างมีความสุข สนุกสนาน เสริมสร้างความเข้มแข็ง ความคล่องตัว และความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ให้เคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มุกดา เรืองสุวรรณ (2553, น. 8) สรุปได้ว่าการเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ร่างกายได้เคลื่อนไหวทุกส่วนและจิตใจมีปฏิกริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรีให้เข้ากับอัตราความช้าเร็วของดนตรี ซึ่งกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญโดยเด็กได้ใช้ร่างกายเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

จากที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระโดยใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่าง

หนึ่งมาประกอบการเคลื่อนไหว มีดนตรีหรือเครื่องเคาะจังหวะประกอบ โดยใช้อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี เสียงเพลง และจังหวะทำให้เกิดทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อให้เข้ากั้อัตราเร็ว ช้าของดนตรี อย่างมีความสุข สนุกสนาน เสริมสร้างความเข้มแข็ง ความคล่องตัว และความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ให้เคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.2 ความสำคัญของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย และจิตใจ จึงกล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ไว้ดังนี้

รัตนา จิวแหลม (2551, น. 21-22) การเคลื่อนไหวมีประโยชน์และมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ชอบอิสระเป็นโอกาสที่เด็กจะได้เรียนรู้ความสามารถของตนเอง และเด็กได้เรียนรู้จากการเล่นซึ่งต้องเคลื่อนไหวตลอดเวลาโดยพัฒนาการเล่นขึ้นเรื่อยๆ จนถึงขั้นการใช้จินตนาการ ซึ่งอาจกล่าวถึงประโยชน์ของการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยได้ดังนี้

1. ช่วยให้มีบุคลิกภาพในการเคลื่อนไหวสวยและสง่างาม
2. ช่วยให้เป็นคนกล้าแสดงออกในทางที่ดีงาม
3. ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
4. ช่วยให้อ่อนคลายความตึงเครียดทางกายและจิตใจ
5. ช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ ทำให้เกิดความพอใจ
6. ช่วยให้มีความสัมพันธ์ในมิติที่กว้างขึ้น
7. ช่วยให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไว
8. ช่วยให้อุบัติใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการสนทนา และการใช้เป็นกิจกรรมการออกกำลังกาย
9. ช่วยส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจให้สมบูรณ์ ชีวิตมีความสุข
10. ช่วยให้มีพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

พิพัฒน์ กิตติสุนทร (2553, น. 10) ได้สรุปความสำคัญของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ไว้ว่า เป็นการพัฒนาทักษะกลไกของร่างกาย รวมถึงการควบคุมอวัยวะของร่างกายในส่วนต่างๆ ช่วยในการทรงตัวและประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ และเล็กได้ดี พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีชีวิตอย่างมีความสุขสมบูรณ์ในสังคม เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย และจิตใจได้ดี

นงคันทุช พรรณพูล (2554, น. 34) ได้กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด สังคม สติปัญญา และจินตนาการ

จึงพอสรุปได้ว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการพัฒนาทักษะกลไกของร่างกาย รวมถึงการควบคุมอวัยวะของร่างกายในส่วนต่างๆ และยังช่วยในการทรงตัว และประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กได้ดี พร้อมทั้งจะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตอย่างมีความสุขสมบูรณ์ในสังคม เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย และจิตใจได้ดี

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย นี้ได้นำแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาและความเชื่อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของนักการศึกษามาใช้ ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์ดไค์ (Thorndike's Law of Learning) เน้นกฎการเรียนรู้ 3 ประการ คือ

1) **กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness)** อวัยวะจะมีความพร้อมที่จะตอบสนองก็จะทำให้เด็กพร้อมที่จะเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพร้อมเกี่ยวกับร่างกาย (Physical) ทั้งกายและใจเพื่อเป็นการเตรียมกล้ามเนื้อและระบบประสาทให้สัมพันธ์กัน (Co-ordination) และเพื่อเป็นการฝึกทักษะเกี่ยวกับจิตใจ (Mental) เป็นความพร้อมทางด้านสมองหรือสติปัญญาเมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2) **กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise)** เด็กแต่ละคนควรต้องมีโอกาสที่จะทำซ้ำๆ หรือทำอย่างถูกต้องและบ่อยๆ ถ้าหากจะเรียนสิ่งนั้นๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย หรือที่เรียกว่า การฝึกทำให้เกิดความสมบูรณ์ (Practice Make Perfect) เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้งนั่นเอง เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กจะเกิดทักษะในแบบต่างๆ ซึ่งทำให้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานสัมพันธ์กันดี

3) **กฎแห่งผล (Law of Effects)** เด็กจะเรียนรู้ได้ดีต้องประกอบไปด้วยความพอใจและความยินดี ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความพยายามที่จะเรียนต่อไป เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น ถ้าผลของการกระทำนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางที่ดี ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสนใจเกิดทักษะทำให้เด็กมีความสนุกสนานและความพอใจ (วรรณภรณ์ มะลิรัตน์, 2554, น. 15 อ้างถึงใน Thorndike, n.d.)

2.2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner's Operant Conditioning Theory) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่ออินทรีย์มีการกระทำแล้วได้รับการเสริมแรง

1) *เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning)* พฤติกรรม ส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วย การตอบสนองที่แสดงออก พฤติกรรมจะเกิดขึ้นบ่อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับอัตรา การตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรม

2) *การเสริมแรง (Reinforcement)* เมื่อสิ่งมีชีวิตมีการตอบสนอง ผู้ฝึก สามารถให้สิ่งเร้าใหม่ ซึ่งเป็นการให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงซึ่งเรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcer) สำหรับเด็กๆ ตัวเสริมแรงอาจเป็นคำชมเชย หรือรางวัล ตลอดไปจนการได้รับความรู้และการรู้ผลแห่งการกระทำของตนว่าถูกต้องก็เป็นการเสริมแรงที่ดีประการหนึ่ง (พิพัฒน์ กิตติสุนทร, 2553, น.11-12)

2.2.3 ทฤษฎีพัฒนาการและความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย

กาเซลและลิก (Gesell and Lig, 1964 อ้างถึงใน ละไม สีหาอาจ, 2551, น. 21) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมนั้นต้องให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของ เด็กการเจริญเติบโตของเด็กสามารถสังเกตได้จากการแสดงออก ซึ่งพัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การที่ เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัสดุ เช่น การเล่นลูกบอลการขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถ ของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบสมองและการ เคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการ เคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกายบังคับ ส่วนต่างๆของร่างกายพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยนี้ตามระดับอายุ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย นั้น จะเห็นการพัฒนาการเคลื่อนไหว จะเกิดเมื่อเด็กมีความพร้อมด้านร่างกาย เกิดการเรียนรู้ในการฝึก ทักษะการใช้กล้ามเนื้อจากการฝึกหัดและทำซ้ำบ่อยๆ และมีความพึงพอใจในการเคลื่อนไหว โดยได้รับการ เสริมแรง ทำให้เกิดประสบการณ์และทักษะในการพัฒนาความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อและการ เคลื่อนไหว ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว

2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย ดุษฎี บริพัตร (2535, น. 12-13 อ้างถึงใน เยาวเรศ ธนวนกุล, 2556, น. 17) ได้เสนองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย การเตรียมร่างกายให้พร้อมทุกส่วน เพื่อให้มีความ คล่องตัวถือว่าเป็นการปูพื้นฐานเบื้องต้น ที่สำคัญอย่างหนึ่ง เด็กต้องรู้ว่าร่างกายแต่ละส่วนเคลื่อนไหวได้ อย่างไร และอย่างน้อยสักเพียงใด ร่างกายเป็นเครื่องมือของการเคลื่อนไหว เด็กจะต้องฝึกหัดให้เข้าใจถึง ลักษณะสภาพและการใช้ร่างกายของตนเองว่าตนเองสามารถเคลื่อนไหวร่างกายแต่ละส่วนอย่างไร ร่างกาย

ส่วนไหนเรียกว่าอะไรอยู่ตรงไหน มีขนาดสั้นยาว เล็กใหญ่ แคบกว้าง อย่างไร เช่น โด้ง งอบิด เบี้ยว เอียง หรือขยับเขยื้อนส่วนใดได้บ้าง ให้เด็กหัดเอง ลองเอง การฝึกหัดเช่นนี้เป็นการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บริเวณและเนื้อที่ การเคลื่อนไหวนั้นไม่ว่าจะเป็นเพียงการขยับเขยื้อนร่างกาย บางส่วนหรือการเคลื่อนตัวย่อมต้องการบริเวณและเนื้อที่ที่จะเคลื่อนไหวจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งอยู่ตลอดเวลาบริเวณเนื้อที่จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเคลื่อนไหว

3. ระดับของการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวทุกชนิดหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับ ความสวยงาม ความสมดุล ความเหมาะสมและท่าทางที่หลากหลายจะไม่เกิดขึ้น จะปรากฏแต่ความจำเจ ซ้ำซาก ความแข็งกระด้าง ไม่น่ามอง ท่าของนาฏศิลป์ต่างๆ ที่งดงามจะมีการเปลี่ยนระดับของการเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น เซิ้งอีสาน หรือรำกลองยาว มีการก้ม เงย แขนโยกขึ้นลง มียืน นั่ง กระโดด เป็นต้น การเปลี่ยนระดับทำให้เกิดท่าทางและการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันออกไป การที่เด็กได้เคลื่อนตัว ทั้ง 3 ระดับ คือสูง กลาง และต่ำนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะปกติจะเคลื่อนตัวอยู่ในระดับเดียวเท่านั้น การปูพื้นฐานครูจึงต้องใช้เทคนิควิธี เช่นการสมมติให้เด็กเป็นสัตว์ สิ่งของ อะไรก็ได้ที่สูงที่สุดหรือต่ำที่สุด การทำตัวเป็นลูกโป่ง ลอยไม่ร่วงลงสู่พื้น เป็นต้น เป็นการทำให้เด็กเข้าใจระดับเสียก่อน แล้วพยายามกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนระดับ

4. ทิศทางของการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวย่อมมีทิศทางไปข้างหน้า ไปข้างหลัง ไปข้างๆ หรือเคลื่อนตัวรอบทิศ (คือหมุนตัวไปทุกทิศทาง) ถ้าไม่ได้รับการฝึกไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่มักจะเคลื่อนตัวข้างหน้าแต่เพียงอย่างเดียว ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก โดยให้เด็กเปลี่ยนทิศทางต่างๆ ตลอดเวลาจะช่วยให้ทุกคนเคลื่อนตัวไปโดยอิสระด้วยความเชื่อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง

5. การฝึกจังหวะ การทำจังหวะนั้นมิได้หมายถึง การกำกับจังหวะด้วย การตบมือ เคาะเท้า หรือใช้เครื่องให้จังหวะ อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงการทำจังหวะด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง การเปล่งเสียงออกจากลำคอ การทำให้ร่างกายส่วนต่างๆ เกิดเสียงก็ได้ทั้งสิ้น การทำจังหวะแบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

5.1 การทำจังหวะด้วยการใช้ร่างกายส่วนต่างๆ (Body Percussion) เริ่มต้นด้วยการให้ขยับเขยื้อนร่างกายตามจังหวะ เช่น พยักหน้า โคลงศีรษะ ขยับปลายจมูก เป่าแก้ม ขยับศอก เป็นต้น และฝึกให้ใช้ร่างกายที่ทำให้เด็กเสียงดังชัดเจน 4 แบบด้วยกันคือ ตบมือ ตบตัก ตบเท้าและตีมือ สามารถทำเสียงประกอบจังหวะให้ดังชัดเจนกว่าส่วนอื่น นอกจากนี้ยังมีการแตะสัมผัสร่างกายล้วนๆ หรือสลับกับทำร่างกายให้เกิดเสียง โดยให้เด็กได้คิดเองหรือช่วยกันคิดก็ได้

5.2 การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง (Voice Percussion) การทำจังหวะ ด้วยการเปล่งเสียงก็คือ การใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำจังหวะได้ อาจจะเป็นพยางค์ๆ โดยที่มีความหมายและ

ไม่มีความหมาย เช่น อีแอ ตุ่ม ตูบปอง เป็นต้น หรือเป็นคำที่มีความหมาย อาจเป็นชื่อคนสัตว์ สิ่งของ เช่น เด็กออกเสียงคำว่ามยุรี ก็เกิดเป็นจังหวะขึ้นจากการที่เด็กเปล่งเสียงพูด

5.3 การทำจังหวะด้วยการใช้เครื่องเคาะจังหวะ เครื่องมือทุกชนิด ซึ่ง เคาะ ตี ขยับ เขย่า ใช้ทำจังหวะได้ ควรให้เด็กได้สำรวจ และหาเสียงจากเครื่องให้จังหวะให้ได้เสียงมากที่สุด

5.4 การทำจังหวะด้วยการเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวที่มีเสียงประกอบ หรือการเคลื่อนไหวที่ไม่มีเสียงประกอบ เช่น การก้าวเท้าพร้อมตบมือ การย่อเข้า หรือการโยกตัวสลัด ซ้ายขวา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถ้าทำซ้ำกันก็สามารถใช้เป็นจังหวะได้

คำณ ล้อมในเมือง และรุ่มฟ้า ล้อมในเมือง (2549, น. 77) สรุปรองคค์ประกอบที่สำคัญ ในการฝึกกิจกรรมเคลื่อนไหว ไว้ดังนี้

1. พื้นที่ การเคลื่อนไหวทุกประเภทย่อมต้องการบริเวณ เพราะเด็กจะต้องรู้จักใช้พื้นที่ รอบๆ ตัวเองและพื้นที่กว้างไกลออกไป

2. ระดับของการเคลื่อนไหว ในการเคลื่อนไหวที่ถูกตองนั้นควรจะมีการเปลี่ยนระดับ เพื่อให้ร่างกายทุกส่วนขยับเขยื้อน ระดับของการเคลื่อนไหวที่ควรฝึกสามระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ

3. ทิศทางของการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวย่อมมีทิศทาง เด็กจะต้องได้รับการฝึกให้ เคลื่อนไหวไปข้างหน้า ข้างหลัง ซ้ายๆ แบบเฉียง และแบบรอบทิศทางหรือการหมุนตัว

4. ความเร็ว ช้าของการเคลื่อนไหว ความเร็วช้า เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่ง ของการเคลื่อนไหว ครูจะต้องฝึกให้เด็กรู้จักใช้ความเร็ว ช้า ในการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น เดิน วิ่ง กระโดด กลิ้งตัว และจะต้องฝึกให้เด็กรู้จักควบคุมอัตราความเร็ว ช้า ในการเคลื่อนไหวตามความต้องการ ของตนเอง

5. การถ่ายเทน้ำหนักในการเคลื่อนไหว ในการเคลื่อนไหวทุกชนิดต้องมีการถ่ายเท น้ำหนักพอดี เด็กจะต้องรู้จักการถ่ายเทน้ำหนักจากลำตัวไปยังส่วนต่างๆ เช่น เอียงตัวไป ทางซ้าย ทางขวา โยกตัวไปข้างหน้า ข้างหลัง การม้วนตัว กลิ้งตัว เป็นต้น

6. การจัดรูปทรงขณะเคลื่อนไหว รูปร่างของมนุษย์นั้นไม่ว่าขณะนิ่งหรือเคลื่อนไหว จะมีอยู่ 4 ลักษณะ คือ เขยียดตรงทั้งแคบและกว้าง ทั้งแนวนอนและตั้ง การโค้งหรือคู้ตัว การบิดและการ ม้วน การเคลื่อนไหวทั้ง 4 ลักษณะ จะทำให้การแสดงมีคุณภาพ สวยงามหรือสื่อความหมายได้ดี

สุนันทา แดงนางษ์ (2550, น. 21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเคลื่อนไหวมีบทบาท สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพนั้น เด็กแต่ละคนจะต้องทราบว่าร่างกายของ เขาสามารถทำอะไรได้บ้าง เขาสามารถเคลื่อนไหวร่างกายไปได้อย่างไร ไปในทิศทางใด จะต้องสัมพันธ์กับ สิ่งใดหรือจะต้องใช้อุปกรณ์อะไรที่ช่วยให้เขาสามารถเคลื่อนไหวอย่างสัมพันธ์กัน

อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์ (2550, น. 11) ได้สรุปถึง องค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะมี 5 ประการ คือ การรู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การใช้บริเวณและเนื้อที่ ระดับทิศทาง และการฝึกจังหวะ มีส่วนสำคัญเป็นแนวทางส่งเสริมการเคลื่อนไหวและจังหวะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพราะองค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าร่างกายเคลื่อนไหวได้อย่างไร ทำให้เกิดจินตนาการและแสดงออกในทางการเคลื่อนไหว

นงศ์นุช พรรณชูล (2554, น. 43) กล่าวถึง องค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กต้องมีความพร้อมทางด้านร่างกาย และเรียนรู้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รู้จักใช้บริเวณและเนื้อที่ได้อย่างอิสระและสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวและผู้อื่น รู้จักใช้ท่าทางในระดับแตกต่างกัน เคลื่อนที่ได้อย่างมั่นใจได้รอบทิศ และสัมพันธ์กับจังหวะที่เกิดจากการใช้ร่างกาย เสียงภาษา เสียงเพลงหรือเครื่องเคาะจังหวะ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยนั้น ประกอบด้วยอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย บริเวณเนื้อที่ ระดับการเคลื่อนไหว ทิศทางและจังหวะ โดยเป็นการแสดงความรู้สึกจากการใช้อวัยวะแสดงท่าทางตามระดับ ในบริเวณและเนื้อที่ได้อย่างอิสระและสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของผู้อื่น เคลื่อนที่ได้อย่างมั่นใจ ได้รอบทิศทาง และสัมพันธ์กับจังหวะที่เกิดจากการใช้ร่างกาย เสียงและภาษา เสียงเพลง หรือเครื่องเคาะจังหวะเป็นตัวกำหนดจังหวะของการเคลื่อนไหวให้สัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบ

2.4 หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การรู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การฝึกจังหวะ ทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหว ดังที่ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

พัชรี ผลโยธิน (2532, น. 127-130 อ้างถึงใน พิพัฒน์ กิตติสุนทร, 2553, น. 15) ได้เสนอแนะหลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้คือ

1. ควรเริ่มจากการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ ไม่ควรมีระเบียบและวิธีการยุ่งยากนัก เช่น ให้เด็กกระจายอยู่ในห้องและเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก
2. ให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นไปตามความนึกคิดของเด็กเอง ไม่ควรจะเป็นในลักษณะการบังคับเด็ก ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความนึกคิด ความรู้สึกต่างๆ
3. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่มตามลำดับ
4. ให้เด็กได้แสดงเลียนแบบในเรื่องราวต่างๆ เช่น

- 4.1 กิจกรรมตามธรรมชาติ เช่น ตกปลา พายเรือ ว่ายน้ำ การยก แบกหาม ฯลฯ
 - 4.2 ชีวิตรอบตัวเด็ก เช่น ชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน ฯลฯ
 - 4.3 ชีวิตสัตว์ต่างๆ
 - 4.4 ปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ลม ฝน พายุ ฯลฯ
 - 4.5 สิ่งต่างๆ เช่น เรือ เครื่องบิน รถไฟ ฯลฯ
 - 4.6 ความรู้สึกนึกคิด เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ตกใจ รัก เกลียด
 - 4.7 เสียงต่างๆ เช่น เปาะแปะ ตึกตอก เป็นต้น
- กิจกรรมเหล่านี้ครูจัดให้เด็กได้แสดงออกเป็นท่าทางหรือการเคลื่อนไหวด้วยอิริยาบถ

ต่างๆ

5. พยายามใช้สิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ฯลฯ เข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหว
6. ควรกำหนดจังหวะ สัญญาณนัดหมายการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเมื่อเปลี่ยนท่าหรือหยุด ให้เด็กทราบทุกครั้งที่ทำกิจกรรม
7. สร้างบรรยากาศอิสระในห้องเรียน ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน สบาย และสนุกสนาน
8. ไม่ควรบังคับให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่อยู่นิ่งๆไม่เคลื่อนไหวจะค่อยๆ เข้าร่วมกิจกรรมเอง
9. จัดให้มีเกมการเล่นบางครั้งซึ่งจะช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น
10. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ครูอาจจะเปิดเพลงจังหวะช้าที่สร้างความรู้สึกให้เด็กสงบ และอยากพักผ่อน หรืออาจแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ผลัดกันทำกิจกรรมเพื่อเด็กจะได้พักผ่อนไปในตัว
11. เตรียมจัดกิจกรรมทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ สนุกสนาน และทำกิจกรรมทุกวัน ๆ ละ ประมาณ 15 – 20 นาที

เยาวยา เตชะคุปต์. (2542, น. 51-52) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะว่าเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ช่วยให้เด็กมีโอกาสมีการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกสำนึกในความสามารถของส่วนต่างๆ ของร่างกายของตนเองตลอดจนในการที่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในทักษะการเคลื่อนไหว ผู้สอนควรพิจารณาหลักที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวทางประกอบคือ

1. การจัดการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ควรจะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เป็นตามธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เช่น การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การมีการก้ม มีการเงย การกระโดด การป็นปาย เหล่านี้เป็นต้น

2. เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการการเคลื่อนไหวและอยากรู้อยากลองในความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายของตนเองตลอดเวลา ฉะนั้นครูควรจะได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ให้เพียงพอ

3. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวให้เด็กวัยนี้ควรจัดให้เด็กมีประสบการณ์การเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวในกิจกรรมต่างๆ ของร่างกายเหล่านี้อย่างแท้จริง

4. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยครูจะตั้งปัญหาให้เด็กคิดเองและลองทำเอง มากกว่าที่ครูจะเป็นผู้สาธิตหรือบอกให้ทำตาม

5. กิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็กมีความเข้าใจและเห็นความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันหรือประสบในชีวิตประจำวันด้วย โดยครูจะได้เน้นในแง่ของปริมาณและคุณภาพของการเคลื่อนไหวเหล่านี้ด้วยควบคู่กันไป การจัดกิจกรรมควรจะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ต้องการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของร่างกาย โดยส่วนรวมเป็นสำคัญก่อน เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อลำตัว กล้ามเนื้อแขนและขาเป็นต้น

6. ครูส่งเสริมให้เด็กได้สำนึกในความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ตนเองสามารถที่จะทำได้เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้เด็กได้มีความเชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุดควบคู่กันไป

7. ควรให้เด็กมีความเข้าใจและสำนึกในความแตกต่างระหว่างความสามารถของแต่ละคน เด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเรียนรู้ หรือพัฒนาการทางด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวของ

ส่วนต่างๆ ของร่างกายเหล่านี้แตกต่างกัน ฉะนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ในร่างกายเหล่านี้ของแต่ละคนจะเป็นไปตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง

8. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็กควรจะเป็นบรรยากาศที่มีความสนุกสนานและท้าทายตลอดเวลาการดำเนินกิจกรรม

9. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายควรจะเป็นไปตามความสามารถของร่างกายของเด็กเอง ไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะการบังคับเด็ก

10. เด็กควรจะได้รู้จักชื่อการเคลื่อนไหวเบื้องต้นต่างๆ เหล่านี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2547, น. 114) ได้ให้ข้อเสนอแนะหลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่ครูให้เด็กกระทำต้องมีลักษณะสร้างสรรค์มากที่สุดแม้แต่จะเป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวอยู่กับที่

2. กิจกรรมควรเริ่มต้นจากการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยส่วนรวมก่อนแล้วจึงไปส่วนแขนขา ในขณะที่เดียวกันครูต้องสังเกตและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเด็กเรียนรู้ร่างกายและการเคลื่อนไหวของตนเอง

3. ท่าทางของการเคลื่อนไหวต้องไม่สร้างความยุ่งยากให้กับเด็กเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเด็กแต่ต้องมีความหมายสำหรับเด็กในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการพัฒนาการรับรู้

4. มีบริเวณและพื้นที่สำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กมีความคล่องตัวในการเคลื่อนที่ร่างกาย ทั้งอยู่กับที่และเคลื่อนที่ เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้พื้นที่รอบๆ ตัว รู้จักบริเวณรอบตัวเองและบริเวณรอบข้าง การเคลื่อนไหวสอนให้เด็กเรียนรู้พื้นที่ (Space) สิ่งที่ครูสอนไม่ใช่การสั่งให้เด็กยืน ณ ตำแหน่งที่ครูกำหนด แต่การเรียนรู้พื้นที่คือสิ่งที่ครูบอกเด็กว่าให้หาพื้นที่ที่เด็กๆ กางแขน กางขา แล้วไม่ชนเพื่อน การบอกเด็กเช่นนี้เป็นการสร้างให้เด็กเรียนรู้ตนเองกับพื้นที่ ที่สัมพันธ์กับเพื่อนนั่นคือรู้จักคำว่า Space

5. ให้อิสระเด็กในการเคลื่อนไหวตามลักษณะของกิจกรรมการเคลื่อนไหวซึ่งอิสระนี้หมายถึง การให้เด็กทำตามเสียงดนตรีมากกว่าการทำตามเนื้อเพลงหรือทำตามคำสั่ง แต่ให้เด็กรู้จักการสังเกตว่า เมื่อไรควรเคลื่อนไหวและเมื่อไรควรหยุดด้วยตัวของเด็กเอง

สุนันทา แดงนาวงษ์ (2550, น. 24-25) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณค่า และได้รับความสนุกสนาน ครูควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี โดยเสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นอบอุ่นร่างกาย ทำได้โดยครูให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การให้เด็กเอียงคอ โยกหน้า โยกหลัง หมุนหัวไหล่ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ในขั้นตอนนี้ครูอาจให้เด็กยืนอย่างอิสระไม่ต้องอยู่ในแถวหรืออาจให้เด็กเคลื่อนไหวไปไหนมาไหนให้เข้ากับจังหวะเพลงได้

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง ขั้นนี้เป็นการสอนตามที่ครูตั้งจุดหมายไว้ ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการฟังสัญญาณ การใช้จินตนาการ การเรียนรู้จังหวะ การทรงตัว การบริหารร่างกาย โดยครูมีบทบาทในการพูด หรือหาวิธีให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อต่าง ๆ ของเด็ก ขั้นการสอนนี้สามารถใช้สื่อต่าง ๆ มาเป็นเครื่องเร้า และกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวได้

ขั้นที่ 3 เกมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว ทุกครั้งควรจบลงด้วยกิจกรรมที่สนุกสนานประทับใจเด็ก กิจกรรมนั้นอาจมีการแข่งขันกันบ้าง กิจกรรมที่เหมาะสมควรเป็นเกมหรือการเล่นสั้น ๆ ที่มีเกณฑ์ หรือกติกา

อัญชลี ไสยวรรณ (ม.ม.ป.) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ครูผู้สอนควรดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

1. อบอุ่นร่างกาย เป็นการเตรียมร่างกายเพื่อการเคลื่อนไหวที่คล่องตัว สร้างบรรยากาศเร้าความสนใจ และสนทนาแนะนำให้เด็กรู้จักอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเคลื่อนไหว ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 2-5 นาที

2. **ชั้นเรียนรู้และการคิด** ชั้นนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และฝึกใช้อุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเคลื่อนไหว ครูสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในการใช้อุปกรณ์และกล้าแสดงออกเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์อย่างอิสระ ฝึกการฟังจังหวะ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจังหวะเร็ว-ช้า ดัง-ค่อย หรืออื่นๆ เด็กเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ด้วยตนเองเปิดโอกาสให้คิดท่าทางและแสดงการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ตามจินตนาการ บางครั้งอาจมีกิจกรรมที่เป็นกลุ่มควรมีการแบ่งกลุ่มละไม่เกิน 5 คนให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผน ปฏิบัติร่วมกัน ทบทวนขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. **ชั้นทบทวนผลการเรียนรู้** เป็นกิจกรรมการสนทนาทบทวนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ การฟังจังหวะและการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ หรืออาจทบทวนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวเช่นเนื้อหาของเพลง เนื้อหาจากคาบบรรยายหรือนิทาน ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

สรุปได้ว่าหลักในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยนั้นกิจกรรมที่จัดต้องสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก เน้นความเป็นอิสระไม่บังคับ โดยให้เด็กได้เคลื่อนไหวเลียนแบบธรรมชาติและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว มีการกำหนดจังหวะเพื่อใช้เป็นสัญญาณนัดหมายในการเปลี่ยนแปลงท่าทาง มีการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และไม่เคลื่อนที่ พร้อมทั้งสามารถนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเคลื่อนไหวได้ โดยเน้นความสนุกสนาน และบรรยากาศที่อบอุ่นเพลิดเพลิน

2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

แนวทางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นการจัดกิจกรรมที่สนองต่อต่อธรรมชาติของเด็กและช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ ของร่างกาย การฝึกจังหวะ ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหว ได้ดังนี้

กุกยา ตันติผลาชีวะ (2551, น. 115-116) ได้กล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กปฐมวัยต้องเรียนรู้การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และอาจรวมกล้ามเนื้อเล็กไปด้วย ประสบการณ์การเคลื่อนไหวที่จัดให้เด็กปฏิบัติต้องหลากหลายและสามารถสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพุทธิปัญญาและเจตคติไปพร้อมกัน ประโยชน์หลักของกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ได้คือการสร้างเสริมการเจริญเติบโต พัฒนาการและสมรรถนะทางร่างกายที่ดี ชั้นปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว 3 ขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมร่างกาย ใช้เวลา 1-2 นาที เป็นขั้นเตรียมพร้อมร่างกาย กิจกรรมเคลื่อนไหวที่ใช้เป็นกิจกรรมพื้นฐานไม่เคลื่อนที่ ถ้าเปรียบเทียบกับขั้นตอนการออกกำลังกายของผู้ใหญ่เรียกว่าขั้นอบอุ่นร่างกาย

ขั้นที่ 2 กระตุ้นทิศทาง ใช้เวลา 2-3 นาที เป็นขั้นของการเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนเป็นการปฏิบัติสำหรับเด็กปฐมวัยที่ค่อยเป็นค่อยไป ใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว เช่น เดิน วิ่ง เหยาะ หรือก้าวไปข้างๆ ข้างหน้า ซ้ายขวา ที่กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ทิศทางและการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นที่ 3 การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ เป็นขั้นของการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว ประกอบด้วย จังหวะหรืออุปกรณ์ ใช้เวลา 10-15 นาที เป็นขั้นของการให้เด็กพัฒนาการสร้างสรรค์ แสดงจินตนาการและมีสุนทรียกรรมกับกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้ท่าทางของตนและการใช้พื้นที่รอบตัวอย่างเหมาะสมและสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ขั้นที่ 4 คลายตัว เป็นกิจกรรมช่วงสุดท้ายที่เป็นช่วงผ่อนคลายเพื่อให้ร่างกายกลับสู่ระยะพักและปกติของร่างกายเป็นกิจกรรมเข้าระยะพัก เด็กจะทำกิจกรรมช้าลงเพื่อผ่อนคลายและเลิกกิจกรรมครูอาจให้เด็กทำท่าที่ช้าลง ประมาณ 1-2 นาที แล้วปรบมือเป็นจบรายการของกิจกรรมเคลื่อนไหว

สรุปว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยนั้นกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี เข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยนี้ ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเคลื่อนไหว โดยจัดเป็นกิจกรรมประจำวันที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระทั้งการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ มีการกำหนดสัญญาณนัดหมายร่วมกันพร้อมทั้งสามารถนำวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการเคลื่อนไหว โดยใช้กิจกรรมในการเคลื่อนไหวอย่างหลากหลายสลับหมุนเวียนเปลี่ยนไป เพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะในการเคลื่อนไหว กล้าแสดงออกในท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ภายใต้บรรยากาศที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน และควรให้เด็กได้มีการพักผ่อนหลังสิ้นสุดกิจกรรม

2.6 การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

อัญชลี ไสยวรรณ (2555, น. 3) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยช่วงแรกเกิดจะมีการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องมีการฝึกหัดเช่นการเดินไปมา การไขว่คว้า ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและการสื่อสาร การใช้ประสาทรับรู้เคลื่อนไหวเป็นกระบวนการที่เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ประสาทรับรู้เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลจากสิ่งที่อยู่รอบตัวและตอบสนองด้วยการเคลื่อนไหว เช่น การขยับตัว การยกมือ การโบกมือ การใช้ประสาทรับรู้การเคลื่อนไหวได้แก่ การรับรู้ทางมิติสัมพันธ์ การรับรู้จังหวะ เวลา และการตระหนักรู้ทางประสาทรับรู้ เด็กปฐมวัยจะใช้มือสัมผัสหรือประสาทส่วนอื่นๆ เพื่อสำรวจค้นหาขนาด รูปร่าง และปริมาณของที่จับต้อง ดังนั้นความสามารถในการใช้ประสาทรับรู้ – เคลื่อนไหวจึงมีความจำเป็นต้องมีครูหรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยต้องให้ความสนใจ ส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ หมายถึง กระบวนการและความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็น

สื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์ การคิดและการสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี และจังหวะหรือเสียงสัญญาณหรือเสียงเพลง ลักษณะกิจกรรมอาจเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ช่วยทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็กคือการใช้มือกับตาให้สัมพันธ์กัน
2. ช่วยทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็กกับกล้ามเนื้อใหญ่คือการประสานระหว่างตากับเท้าและมือกับเท้าให้สัมพันธ์กัน การฝึกการทำงานของระบบประสาท ระบบประสาทสัมผัสการรับรู้ดีขึ้น
3. ช่วยทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความมั่นใจในตนเองซึ่งเกิดจากการได้ใช้ความสามารถควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายและการคิดโดยกล้าแสดงท่าทาง และสามารถสื่อสารโดยการกล้าพูดด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงชัดเจน กล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิด/กล้าแสดงความคิดเห็น สบตาคู่สนทนาในขณะที่พูด
4. ช่วยทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความสุขสนุกสนานในการแสดงออกทางอารมณ์ถึงความรู้สึกกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ
5. ช่วยทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยระหว่างการใช้สื่ออุปกรณ์ เป็นสื่อกลางอย่างหลากหลาย กล้าตัดสินใจเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ ยอมรับผลงานการกระทำของตนจากสื่ออุปกรณ์ที่นำมาใช้
6. ช่วยทำให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ดี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน กล้าให้ความช่วยเหลือเพื่อน ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลงได้ถูกต้อง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอาจเป็นการทำงานเป็นคู่หรือเป็นทีมซึ่งเกิดจากกิจกรรมที่ครูให้อิสระในการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์
7. ช่วยทำให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยกล้าสร้างผลงานใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากกิจกรรมที่ครูให้อิสระในการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์
8. ช่วยทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น ไม่เฉื่อยชา และมีปฏิภาณไหวพริบ กล้าตัดสินใจเกิดการคิดแก้ปัญหาซึ่งเกิดจากการคิดค้นใช้อุปกรณ์ด้วยวิธีการต่างๆ ระหว่างการเคลื่อนไหว และจังหวะประกอบอุปกรณ์
9. ช่วยทำให้สามารถนำประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปใช้กับชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป

10. รักการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกาย เพิ่มความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวให้ดียิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน เด็กจะเกิดความรักที่จะออกกำลังกาย มีความกระตือรือร้น ไม่เฉื่อยชา และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กล้าตัดสินใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองโดยกล้าแสดงออกความเป็นตัวของตัวเอง ช่วยทำให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ดี และภาคภูมิใจในผลงานของตน นอกจากนี้ยังสามารถนำประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ ไปใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง

ทฤษฎีพื้นฐานของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์

ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์เน้นการเรียนรู้ที่สำคัญด้วยกฎ 3 ประการคือ

ประการที่ 1 กฎแห่งความพร้อมที่เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งกายและใจ สำหรับร่างกายเป็นการเตรียมการใช้กล้ามเนื้อและระบบประสาทสัมพันธ์กัน ส่วนจิตใจเป็นความพร้อมทางด้านสมองหรือสติปัญญา

ประการที่ 2 กฎแห่งการฝึกหัดเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้จากการกระทำซ้ำๆ กันหลายครั้ง เพราะการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานสัมพันธ์กันดี

ประการที่ 3 กฎแห่งผล เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นถ้าผลของการกระทำเป็นไปในทางบวกหรือดีขึ้น เพราะจะทำให้เด็กเกิดความสนใจ ทักษะและความพึงพอใจ

นอกจากนี้จากรายงานการวิจัยของ นางคันนุช พรหมชูล (2554, น. 76) ได้ค้นพบว่าเด็กปฐมวัยอายุ 4 – 5 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จำแนกได้ 3 ด้าน คือ การเดิน การยืน การวิ่งและกระโดด เด็กแต่ละคนมีจุดเริ่มต้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงช้าเร็วต่างกันเนื่องมาจากความพร้อมในการเรียนรู้ของแต่ละคน แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมาะสมกันคือเมื่อเด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้แล้วพัฒนาการจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและในแต่ละด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ โดยจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นในแต่ละสัปดาห์ เมื่อเขาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 8 สัปดาห์

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 1964 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2557, น. 64-65) อธิบายว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของคนมีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุเท่ากัน และแตกต่างกันในช่วงอายุต่างกัน พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัว ให้อยู่ในสภาวะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการดูดซึมและ

กระบวนการปรับให้เหมาะสม จนทำให้เกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาไปเรื่อยๆ จนเกิดความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กได้สืบค้นข้อมูลโดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ให้เด็กเป็นผู้กระทำมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้จัดหาอุปกรณ์ คอยตอบคำถามต่างๆ และให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิด ส่งเสริมให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เข้าใจชัดเจนขึ้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแรงจูงใจ และมีวินัยในตนเอง แนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ไม่มีการแข่งขันในชั้นเรียน เน้นความสัมพันธ์ในชั้นเรียน แรงจูงใจเกิดจากความสนใจที่แท้จริง ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกด้วยตนเอง เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากความสนใจของเด็กและพัฒนาความก้าวหน้าอย่างแท้จริง การเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจนำไปสู่ความพยายามใช้ความคิด เกิดจากการที่เด็กได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมความคิดโดยการโต้ว่าที่อภิปรายกลุ่ม และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และให้โอกาสเด็กตัดสินใจด้วยตัวเอง

จากทฤษฎีที่กล่าวมาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กโดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนจากการลงมือปฏิบัติเพราะการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานสัมพันธ์กันดีให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ให้เด็กเป็นผู้กระทำมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้จัดหาอุปกรณ์และให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิด ส่งเสริมให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เข้าใจชัดเจนขึ้น

เด็กปฐมวัยกับความสามารถในการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์สามารถส่งเสริมเด็กตั้งแต่อายุ 3 ปีขึ้นไป เพราะเด็กอายุ 3-4 ปี สามารถกระโดดขาเดียวได้ รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองได้ โยนลูกบอลได้ แกว่งแขน ขาและเคลื่อนไหวไปตามจังหวะได้ เด็กอายุ 4 - 5 ปีสามารถกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางได้ เตะลูกบอลได้ เดินต่อเท้าบนขอนไม้หรือกระดานแผ่นเดียวได้ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลงได้ ส่วนอายุ 5-6 ปี สามารถวิ่งอย่างรวดเร็วและหยุดทันทีได้ กระโดดขาเดียวตรงไปข้างหน้าได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสองข้างได้ เดินตามจังหวะเพลงหรือตามจินตนาการได้ นอกจากนี้ ครูควรจัดให้เด็กอายุ 5 - 6 ปี เล่นเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กเกิดความรับผิดชอบและการควบคุมตนเองให้โอกาสได้สำรวจสภาพแวดล้อมอย่างลุ่มลึก ดูดซับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ที่หลากหลาย เด็กสามารถอภิปราย วางแผน และพยายามทำงานจนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้จากโครงการเป็นกลุ่ม (Essa, 2003, pp. 37-38; citing Helm & Katz, 2003) ดังนั้นเด็กอายุ 3 - 6 ปี สามารถส่งเสริมพัฒนาการโดยใช้การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ได้

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

อุปกรณ์เป็นสื่อที่ใช้เสริมเทคนิคการเคลื่อนไหวและจังหวะ หรือเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้การจัดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมเป็นตัวกลางนำความรู้

จากครู ไปสู่เด็กทำให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กเข้าใจง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน ช่วยกระตุ้นเด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความร่วมมือ การสื่อสารหรือภาษา และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ เป็นการเคลื่อนไหวเบื้องต้นประเภทหนึ่งจาก 3 ประเภท ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวแบบยืนอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่จากที่เดิม และการเคลื่อนไหวแบบประกอบอุปกรณ์ ฉะนั้นครูควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ที่เด็กสามารถใช้ประกอบการเล่นหรือเคลื่อนไหวให้มาก และมีขนาดเหมาะสมและให้ความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของเด็กเพื่อกระตุ้นการคิด เพิ่มความสนุกสนานและทักษะการใช้อุปกรณ์อย่างคล่องแคล่ว ปลอดภัย มีจำนวนเพียงพอ เป็นอุปกรณ์ที่จัดหาง่าย ได้แก่

1. ลูกบอลขนาดต่างๆ
2. เชือก วัสดุตามสัดส่วนของร่างกายผู้เล่น คือ ใช้เท้าทั้งสองเหยียบตรงกลางของเชือก โดยจับปลายเชือกทั้งสองให้อยู่ตรงรักแร้
3. ริบบิ้น ทำจากผ้าแพร ความกว้าง 4 – 6 เซนติเมตร ยาว 1 – 3 เมตร โดยด้ามจับทำจากพลาสติก ไม้ไผ่หรืออื่นๆ ยาว 30 -50 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง (อย่างมาก) 1 เซนติเมตร ตรงที่จับอาจพันด้วยกระดาษกันลื่น ส่วนข้อต่อระหว่างริบบิ้นและไม้จะทำด้วยวัสดุที่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ อาจทำด้วยเชือก เส้นลวด ไนลอน ด้าย
4. ห่วงยางขนาดต่างๆ หรือผลิตจากวัสดุต่างๆ
5. ถุงถั่ว ถูทราย
6. วัสดุต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ ผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ เศษผ้า ท่อนไม้

7. วัสดุในท้องถิ่นต่างๆ เช่น ส้มโอ ใบมะพร้าว ใบไม้อื่นๆ ก้อนหิน

สรุป อุปกรณ์ที่นำมาประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะไม่มีข้อจำกัด ครูควรจัดวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กสามารถใช้ประกอบการเล่นหรือเคลื่อนไหว ให้มีขนาดเหมาะสมและให้ความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของเด็กเพื่อกระตุ้นการคิด เพิ่มความสนุกสนานและทักษะการใช้อุปกรณ์อย่างคล่องแคล่วปลอดภัย มีจำนวนเพียงพอ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับใช้อุปกรณ์ตามที่ได้ศึกษามาทั้งหมดดังกล่าว โดยนักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบหาอุปกรณ์ที่สามารถหาได้เอง เป็นการฝึกความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เช่น เชือก หนังสือพิมพ์ ผ้าเช็ดตัว ผ้าพันคอ เศษผ้า ท่อนไม้ ส้มโอ ใบมะพร้าว ใบไม้ อื่นๆ ก้อนหิน ครูจัดหาอุปกรณ์ ดังนี้ ลูกบอลขนาดต่างๆ ห่วงยางขนาดต่างๆ หรือผลิตจากวัสดุต่างๆ ถุงถั่ว ถูทราย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์จะประสบความสำเร็จเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ครูผู้สอนควรดำเนินการตามกระบวนการดังนี้

1. ชั้นอบอุ่นร่างกาย

กิจกรรมการอบอุ่นร่างกาย หมายถึง การเตรียมร่างกายเพื่อการเคลื่อนไหวที่คล่องตัว สร้างบรรยากาศสร้างความสนใจ และสนทนาแนะนำให้ได้รู้จักอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเคลื่อนไหว ชั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 2 – 5 นาที

2. ชั้นเรียนรู้และการคิด

กิจกรรมเรียนรู้และการคิด หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และฝึกใช้อุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเคลื่อนไหว ครูสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กเกิดคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์อย่างอิสระ ฝึกการฟังจังหวะ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจังหวะเร็ว – ช้า ดัง – ค่อย หรืออื่นๆ เด็กเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ด้วยตนเองเปิดโอกาสให้คิดท่าทางและแสดงการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ตามจินตนาการ บางครั้งอาจมีกิจกรรมที่เป็นกลุ่มควรมีการแบ่งกลุ่มละไม่เกิน 5 คน ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผน ปฏิบัติร่วมกัน ทบทวนชั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 10 – 15 นาที

3. ชั้นทบทวนผลการเรียนรู้

กิจกรรมทบทวนผลการเรียนรู้ หมายถึง การสนทนาทบทวนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การฟัง จังหวะ และการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ หรืออาจทบทวนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว เช่น เนื้อหาของเพลง เนื้อหาจากคำบรรยายหรือนิทาน ชั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 5 นาที กระบวนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี การดำเนินการสอนและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของครูผู้สอน

บทบาทครูสำหรับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์

บทบาทครูสำหรับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์มีดังนี้

1. สร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในการใช้อุปกรณ์และกล้าแสดงออกเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

2. แนะนำให้เด็กรู้จักอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเคลื่อนไหวก่อนการฝึกฟังจังหวะ และควรให้เข้าใจสัญญาณที่ครูจะใช้ในวันนั้นก่อนเริ่มกิจกรรม

3. ควรให้เด็กได้ฟังดนตรีและจังหวะก่อนเปิดโอกาสให้คิดท่าทางและแสดงการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ตามจินตนาการของตน หากเด็กคิดไม่ออกควรแนะนำเด็กทบทวนประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ก่อน หากเด็กยังไม่กล้าแสดงออกในระยะแรกๆ ครูไม่ควรบังคับ

4. ช่วงจบกิจกรรมควรให้เด็กอยู่ในท่านิ่งประมาณ 2 นาที

5. ครูควรพยายามสังเกตการแสดงออกทางการเคลื่อนไหวของเด็กและบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

6. ควรใช้จังหวะที่สม่ำเสมอและฟังง่าย

บทบาทครูสำหรับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ทุกคนควรตระหนักในบทบาทของตนเองและปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัยด้วยความระมัดระวังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์เป็นกระบวนการและความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์ การคิดและการสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะหรือเสียงสัญญาณหรือเสียงเพลง ลักษณะกิจกรรมอาจเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม กระบวนการ จัดกิจกรรมควรแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นเริ่มต้นด้วยการอบอุ่นร่างกาย ขั้นเรียนรู้ด้วยการกระทำและการคิดและขั้นทบทวนผลการเรียนรู้ กิจกรรมนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน และเกิดความรักที่จะออกกำลังกาย มีความกระตือรือร้น ไม่เฉื่อยชาและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังสามารถนำประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง บทบาท ครูมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ทุกคนควรตระหนักในบทบาทของตนและปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย ด้วยความระมัดระวัง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุนันทา แดงนางวงษ์ (2550) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน โรงเรียนวัดท่าซุงนวมุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง การทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีมีพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์ (2550) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเกษตราราม จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี จำนวน 16 คน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดเกษตราราม จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาพบว่า หลังการทดลองจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเด็กปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูสิทธิ์ สมอง (2553) ศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส โรงเรียนบ้านโคกหินเหล็กไฟ จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 15 คน ใช้เวลาทดลอง 5 สัปดาห์ โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวและจังหวะ

ประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อพัฒนาการด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมีพัฒนาการด้านร่างกายและมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิพัฒน์ กิตติสุนทร (2553) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแบบแม่ไม้มวยไทย ที่มีต่อความสามารถด้านกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยอายุ 3 -4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดลาซิง จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คู่มือการจัดการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแบบแม่ไม้มวยไทย และแบบวัดความสามารถด้านกล้ามเนื้อใหญ่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแบบแม่ไม้มวยไทยมีความสามารถด้านกล้ามเนื้อใหญ่หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมใจ อินจำลอง (2554) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลงพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนา กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลงพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 8 เพลง มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ระดับ 4.70 – 5.00 2) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพบว่า หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในด้านความเหมือนและความแตกต่างของวัตถุด้านความสัมพันธ์ ของตำแหน่งวัตถุและทิศทางของวัตถุและด้านการต่อเข้า การแยกออกจากกันของวัตถุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ธนิตา ปิ่นแก้ว (2556) ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบนาฏศิลป์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กลุ่มตัวอย่างคือเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2556 จำนวน 25 คน ได้มาโดย วิธีสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะประกอบนาฏศิลป์ และ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่น ในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและ จังหวะประกอบนาฏศิลป์ มีความเชื่อมั่น ในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เยาวเรศ ธนวนกุล (2556) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบการใช้อุปกรณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดคลองพลู จังหวัด จันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดคลองพลู จังหวัด จันทบุรี การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการใช้ อุปกรณ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการใช้อุปกรณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการจัด กิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อมรรัตน์ วรวงศ์ (2559) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบอุปกรณ์ ที่มีต่อความสามารถด้านจำนวนของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 20 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนวัดห้วยไผ่ จังหวัดจันทบุรี เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ และ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านจำนวน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ เคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ มีความสามารถด้านจำนวนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาลิทซ์ (Calitz 1988, p. 17 อ้างถึงใน ละไม สีหาอาจ 2551, น. 31) ได้ศึกษา ถึงศักยภาพและปัญหาของการใช้ภาษาของเด็กระหว่างการเตรียมกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ซึ่ง กิจกรรมดังกล่าวเป็นการให้เด็กได้ศึกษาและสำรวจบริเวณที่ใช้ในการเคลื่อนไหว โดยขณะที่เด็กสำรวจและ เคลื่อนไหวไปในบริเวณต่างๆ จะส่งผลต่อพัฒนาการและการเติบโตของเด็ก นอกจากนี้ คาลิทซ์ยังได้ศึกษา ถึงการสื่อความหมายระหว่างครูกับเด็กในขณะจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้ เด็กสามารถมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการศึกษาดังกล่าว โดยใช้วิธีการสร้าง รูปแบบการสอนรูปแบบนี้เป็นลักษณะการสอนแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการสำรวจและค้นพบตามแนว ของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยบทบาทครูในการเสนอแนะปัญหาและ ข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขและปรับให้ดีขึ้น ในสถานการณ์ทดลองที่จัดที่โรงเรียนอนุบาล

วิลเลียม และคณะ (William J. H., 2007 อ้างถึงใน สุนันทา แดงนางษ์, 2550, น. 51) ศึกษาเรื่องความชำนาญการเคลื่อนไหวมูลฐานของเด็กกับความไม่เป็นที่เคยชินที่มากเกินไป มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความชำนาญการเคลื่อนไหวมูลฐานของเด็กกับความไม่เป็นที่เคยชิน ซึ่งกระทำ มากเกินไป กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็ก 22 คน อายุ 6 ปี ถึง 12 ปี เครื่องมือวิเคราะห์แสดงความแตกต่าง ความชำนาญในการเคลื่อนไหวของเด็ก มีความสัมพันธ์กับความไม่เป็นที่เคยชิน (ระดับความยากง่ายน้อย กว่าหรือเท่ากับ 0.001) ผลการวิจัยพบว่า ความชำนาญการเคลื่อนไหวมูลฐานของเด็กกับความไม่เป็นที่

ระเบียบซึ่งกระทำมากเกินไป ทำให้เด็กเสี่ยงสำหรับการพัฒนาล่าช้าในการปฏิบัติความชำนาญการเคลื่อนไหว

Metz (1986 อ้างถึงใน เยาวเรศ ธนวนกุล, 2556, น. 27) ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวตอบสนองดนตรีของเด็กปฐมวัยในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่มีโอกาสเลือกวิถีทางธรรมชาติ โดยผู้วิจัยยึดทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของการเคลื่อนไหวในการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนอนุบาล การวิจัยนี้เป็นวิจัยพื้นฐานซึ่งอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็น เด็กอายุ 2-3 ปี และ 4 ปีที่เรียนในโรงเรียนอนุบาลอริโซน่า แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยแยกตามอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีโอเพ่นบันทึกข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการเปรียบเทียบข้อมูล จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้เกิดทฤษฎีหลักขึ้น 3 แบบ คือ เงื่อนไข การปฏิสัมพันธ์และผลลัพธ์ ลักษณะของทฤษฎีแรกก็คือเงื่อนไขจะเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอยู่แล้วที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวเป็นระยะการพัฒนานิสัยใจคอและรูปแบบของการแสดงออก ลักษณะของทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์จะเป็นการจำลอง อธิบายและแนะนำ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมภายนอกของนักเรียนและคุณครูที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวส่วนลักษณะของทฤษฎีประเภทที่ 3 คือผลลัพธ์ก็คือการตอบสนองการเคลื่อนไหวนั้นมีดนตรีมาเกี่ยวข้องและไม่มีดนตรีมาเกี่ยวข้อง ผลการศึกษาในขั้นแรกจะเป็นการสร้างทฤษฎีเชิงเนื้อหาของการเคลื่อนไหวของเด็กที่ตอบสนองต่อดนตรีของทฤษฎีเกิดจากการแสดงความสัมพันธ์ภายในที่อยู่ในทฤษฎีหลัก 3 ประเภทและจากลักษณะของแต่ละประเภท ผลการศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวตอบสนองดนตรีในเด็กปฐมวัยนั้นเกี่ยวข้องกับทฤษฎีข้างต้น

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยเน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกกลุ่ม เลือกอุปกรณ์ ได้สนทนาพูดคุยระหว่างการทำกิจกรรม การช่วยเหลือแบ่งปันอุปกรณ์ ควบคุมดูแลอุปกรณ์ของตนเองไม่ไปชนเพื่อน อดทนรอคอย ปฏิบัติตามข้อตกลง เพื่อให้เด็กพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วยความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้อุปกรณ์ของเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี” เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttests Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการจัดกิจกรรม 3) จุดมุ่งหมาย 4) คำแนะนำสำหรับครู 5) การจัดสภาพแวดล้อม 6) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7) บทบาทครู 8) บทบาทเด็ก 9) การประเมินผล และแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 แผนๆ ละ 5 วันๆ ละประมาณ 20 นาที

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังนี้

1.1 หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาจาก พัชรี ผลโยธิน (2532) พิพัฒน์ กิตติสุนทร (ม.ม.ป.) กุลยา ตันติผลาชีวะ(2547) สุนันทา แดงนางวงษ์ (2550) อัญชลี ไสยวรรณ (ม.ม.ป.) สรุปได้ดังนี้

1.1.1 จัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก

1.1.2 จัดกิจกรรมจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจาก กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และไม่เคลื่อนที่

1.1.3 สร้างบรรยากาศอิสระในห้องเรียน ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน สบายและสนุกสนาน

1.1.4 กำหนดจังหวะ สัญลักษณ์นัยของการเคลื่อนไหวต่างๆ

1.1.5 นำสิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ฯลฯ เข้ามาประกอบในการเคลื่อนไหว

1.2 แนวทางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยโดยศึกษาจาก ปาริฉัตร ผลเจริญ (2547) คำรณ ล้อมในเมือง (ม.ม.ป.) และรุ่งฟ้า ล้อมในเมือง (2549) กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) สรุปได้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) ชำนาญ 2) ชำนาญกิจกรรม 3) ชำนาญสรุป

2. ศึกษาหลักการและแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 หลักการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาจาก สรินยานาคะพงศ์ (2556) กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ์ (2550) และศิรินันท์ ลักชิตานนท์ (2550) สรุปได้ดังนี้

2.1.1 หลักของการบูรณาการเข้ากับชีวิตประจำวัน

2.1.2 หลักของการยอมรับนับถือ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.1.3 หลักของการมีอิสระ และเสรีภาพ ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง

2.1.4 หลักของความเคยชินโดยให้เด็กปฏิบัติบ่อย ๆ จนกลายเป็นนิสัย

2.1.5 หลักของความร่วมมือ ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนต้องร่วมมือกัน ในการพัฒนาเด็ก

2.1.6 หลักของการเป็นแบบอย่างที่ดี

2.2 แนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาจาก นฤมล เนียมหอม (2549) ณัฐธีรา สมบูรณ์ (2552) ฉันทนา ศรีภักดี (2555) สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

2.2.2 ให้เด็กได้คิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล

2.2.3 เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กฎ กติกา ของห้องเรียน

2.2.4 มอบหมายงาน ความรับผิดชอบตามกำลังความสามารถของเด็กแต่ละคน

2.2.5 การยกย่องชมเชย เป็นไปอย่างมีเหตุ มีผลและมีคำอธิบายให้เด็กเกิดความ

เข้าใจ

2.2.6 สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีสัญลักษณ์ที่มีความหมาย

ต่อเด็ก

2.2.7 ให้เด็กร่วมกันรับรู้ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น คิดถึงใจเขา ใจเรา

วิเคราะห์ข้อ 1. และข้อ 2. แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังตารางที่

3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
<p>หลักการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีหลักการจัด ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักของการบูรณาการเข้ากับชีวิตประจำวันของเด็ก 2. หลักของการยอมรับนับถือ และความแตกต่างระหว่างบุคคล 3. หลักของการมีอิสระ และเสรีภาพ ให้เด็กมีความคิดเป็นของตนเอง 4. หลักของความเคยชินโดยให้เด็กปฏิบัติบ่อย ๆ จนกลายเป็นนิสัย 	<p>หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยมีหลักการจัด ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก 2. จัดกิจกรรมจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจาก กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และไม่เคลื่อนที่ 3. สร้างบรรยากาศอิสระในห้องเรียน ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน สบาย และสนุกสนาน 4. กำหนดจังหวะ สัญญานนัดหมายการเคลื่อนไหวต่างๆ 	<p>หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีหลักการจัด ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักของการบูรณาการที่จัดให้เข้ากับชีวิตประจำวันด้วยการจัดเป็นประจำให้เด็กได้ปฏิบัติทุกวันจนเกิดความเคยชินเป็นปกตินิสัย 2. หลักของการยอมรับนับถือในความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจและความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

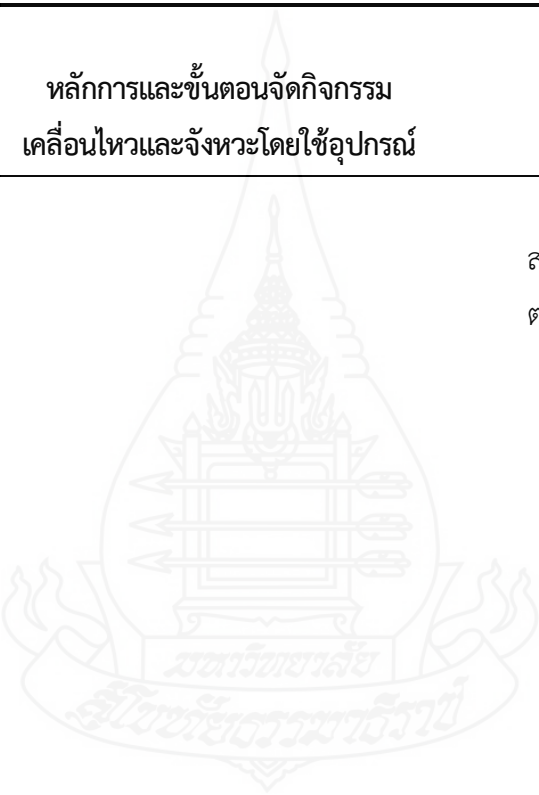
ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
5. หลักของความร่วมมือ ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็กทุกคน ต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก 6. หลักของการเป็นแบบอย่างที่ดี	5. นำสิ่งของที่ถูกรอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ฯลฯ เข้ามา ประกอบในการเคลื่อนไหว	3. หลักของการมีอิสระ เสรี บรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเองสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความคิด ริเริ่มได้ อย่างอิสระ 4. การใช้คำพูด คำถามกระตุ้น และยกย่องชมเชย ให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงควมมีพฤติกรรมวินัยใน ตนเองสม่ำเสมอ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
<p>แนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีวินัย ในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีแนวทาง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1. การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายให้เด็กได้ คิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล2. เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กฎ กติกา ของห้องเรียน3. มอบหมายงาน ความรับผิดชอบตามกำลัง ความสามารถของเด็กแต่ละคน4. การยกย่องชมเชย เด็กต้องกระทำทันทีและ เป็นไปอย่างมีเหตุ มีผลและมีคำอธิบายให้เด็ก เกิดความเข้าใจ		<ol style="list-style-type: none">5. การเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองในการพัฒนาให้เด็กมีพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง6. เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กฎ กติกา ของห้องเรียน7. นำอุปกรณ์ สิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็ก เศษวัสดุ ต่างๆ ที่สามารถหาได้ง่าย ที่สามารถส่งเสริมความมีวินัย ในตนเองได้ มาประกอบในการเคลื่อนไหว เช่น กระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ฯลฯ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
5. สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก 6. ให้เด็กร่วมกันรับรู้ความรู้สึกของตนเองและ ผู้อื่น คิดถึงใจเขา ใจเรา		8. จัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด มีเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมาย ต่อเด็ก

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความ มีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
	<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้อุปกรณ์ มี 3 ขั้นตอนดังนี้</p> <p>1. ชำนาญ</p> <p>1.1 ให้เด็กหาบริเวณให้กับตัวเองด้วย การยืนการ นั่ง กระจายในห้องเรียนอย่างอิสระ แล้ว กางแขนทั้งสองข้าง แล้วเอามือลง เพื่อให้มี ที่ว่าง สำหรับเคลื่อนไหว</p> <p>1.2 เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงร่วมกัน ดังนี้ การเคลื่อนไหวช้า เมื่อได้ยินสัญญาณการเคาะ จังหวะที่ช้า ๆ การเคลื่อนไหวเร็ว เมื่อได้ยินสัญญาณ การเคาะจังหวะที่เร็ว ๆ และหยุดเคลื่อนไหวเมื่อได้ยิน สัญญาณ “หยุด”</p>	<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดย ใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็ก ปฐมวัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้</p> <p>1. ชำนาญ</p> <p>1.1 ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์</p> <p>1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณ ของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนเพื่อน โดยไม่ชน กันด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระเสรี</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
<p>ด้วยการเคาะ 2 ครั้งติดกัน ครูสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเองด้วยการสนทนา แนะนำอุปกรณ์ที่จะใช้ ประกอบการเคลื่อนไหว ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที</p> <p>2. ขั้นตอนกิจกรรม</p> <p>2.1 ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของร่างกาย อย่างเสรีตามเสียงเพลงหรือจากการเคาะจังหวะ</p> <p>2.2 ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ เป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ช่วยกันกำหนดทิศทาง วางแผนเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรม</p>	<p>ด้วยการเคาะ 2 ครั้งติดกัน ครูสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเองด้วยการสนทนา แนะนำอุปกรณ์ที่จะใช้ ประกอบการเคลื่อนไหว ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที</p> <p>2. ขั้นตอนกิจกรรม</p> <p>2.1 ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของร่างกาย อย่างเสรีตามเสียงเพลงหรือจากการเคาะจังหวะ</p> <p>2.2 ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ เป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ช่วยกันกำหนดทิศทาง วางแผนเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรม</p>	<p>1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม</p> <p>1.4 ครูและเด็กพูดคุยทวงถามเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่เด็กได้รับมอบหมายให้นำมาประกอบการเคลื่อนไหว ในแต่ละครั้งที่ เช่น ผ้าเช็ดหน้า กระดาษ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น</p> <p>1.5 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เช่น การใช้ การเก็บ และวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการพูดเชิญชวน กระตุ้นให้เด็กสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมด้วย การนำอุปกรณ์ที่ ครูและเด็กเตรียมมา สาธิต แนะนำการใช้อุปกรณ์</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
<p>การเคลื่อนไหวหลายวิธี สามารถเลือกแล้วนำมาจัด พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้ในแต่ละวันได้ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ ประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง 2. การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ ตามคำสั่งหรือ ข้อตกลง 3. การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ เป็นผู้นำ ผู้ตาม 4. การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ตามจินตนาการ 5. การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ตามคำบรรยาย 	<p>1.6 ครูและเด็กร่วมกันนัดหมายสัญญาณการให้ จังหวะเคาะจังหวะซ้ำ เคลื่อนไหวซ้ำ จังหวะเคาะจังหวะ เร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุด เคลื่อนไหวในท่อนั้นทันที</p> <p>2. ขั้นตอนกิจกรรม</p> <p>2.1 ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยใช้กิจกรรม การเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อเป็นการเตรียมพร้อม ของร่างกาย อย่างอิสระ เสรี ตามเสียงเพลงหรือจาก การเคาะจังหวะ</p> <p>2.2 ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ เป็น รายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ตกลงร่วมกันในการคิดท่าทาง กำหนดการ วางแผนเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์</p>	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>2.2.1 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์คนเดียว เด็กเดินเข้าแถวมารับอุปกรณ์แล้วเดินไปนั่งที่เดิม</p> <p>2.2.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์เป็นคู่หา ตัวแทนมารับอุปกรณ์แล้วกลับไปหาเพื่อนนั่งที่เดิม</p> <p>2.2.3 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์แบบกลุ่ม หาอาสาสมัครที่เป็นตัวแทนกลุ่มไปรับอุปกรณ์มาให้ สมาชิกในกลุ่มแล้วแจกอุปกรณ์ให้กับเพื่อนในกรณีที่มี จำนวนอุปกรณ์ไม่เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม สมาชิก ในกลุ่มจะต้องช่วยกันคิดและตกลงร่วมกันว่าใครจะใช้ อุปกรณ์ก่อนใครจะรอเพื่อน</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
	<p>6. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง</p> <p>7. การทำท่ากายบริหารประกอบบทเพลง</p> <p>ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>หลังจากเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ แล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลง ให้เด็กพักผ่อนนิ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้ออย่างอิสระ และร่วมกัน กำหนดอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป</p> <p>ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที</p>	<p>2.3 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสำรวจรูปร่าง ลักษณะ ของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาท สัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การดู การดมกลิ่น การคลำการ จับ การฟังเสียง</p> <p>2.4 ตกลงร่วมกันในการสังเกต ทิศทางการ เคลื่อนไหวของอุปกรณ์ด้วยการแกว่ง กลิ้ง เขย่า โยน โยก โบก สะบัด เคาะ</p> <p>2.5 ตกลงร่วมกันในการกำหนดวางแผน ออกแบบทิศทางการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบ อุปกรณ์ว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง เพื่อควบคุมตนเองไม่ให้ชนกับเพื่อนคนอื่น คู่อื่น กลุ่มอื่น ตามจังหวะ ช้า-เร็ว-หยุด</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>2.6 ให้เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะประกอบอุปกรณ์ โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่มและในแต่ละวันสามารถเลือกกิจกรรมการเคลื่อนไหวและ จังหวะ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ในแต่ละวัน ดังนี้</p> <p>2.6.1 การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย เรื่องราว คือการบรรยายเรื่องราวที่มุ่งเน้นส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบอุปกรณ์ เช่น การใช้อุปกรณ์ร่วมกับเพื่อน การแบ่งปันอุปกรณ์ให้เพื่อน การควบคุมอารมณ์ความต้องการของตนเอง การอวยที่จะใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน และการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด ช่วงเวลาที่กำหนดอาจกำหนดด้วยการนับ การร้องเพลง หรือการท่องคำคล้องจองก็ได้</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>2.6.2 การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ สัญญาณ ช้า – เร็ว สัญญาณเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เพื่อน สัญญาณ เก็บอุปกรณ์เข้าที่ สัญญาณหมดเวลาในการทำกิจกรรม</p>
		<p>2.6.3 การเคลื่อนไหวเลียนแบบ คือการให้เด็กทำเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้อื่น และสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ความมีวินัยในตนเอง เช่น บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ตำรวจ ทหาร ฯลฯ หรือในสถานที่ งดใช้เสียงในห้องสมุด เป็นต้น</p>
		<p>2.6.4 การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวท่าทางตาม บทเพลง เช่น เพลงข้ามถนน เพลงตรงต่อเวลา เพลงเข้าแถว เป็นต้น ควรเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>2.6.5 การประกอบบทเพลงหรือคำคล้องจอง ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะทำนองเพลง หรือ คำคล้องจองเป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เพลงเป็นสื่อที่สามารถชักจูงให้เด็กและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพลงบางเพลงเด็กต้องทำท่าทางร่วมกัน ทำให้เด็กมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น</p> <p>2.6.6 การเคลื่อนไหวเป็นผู้นำ ผู้ตาม คือการให้เด็กหมุนเวียนกันออกมาเป็นผู้นำ ผู้ตาม ให้เด็กรู้จักการยอมรับนับถือตนเอง และผู้อื่น ให้เกียรติตนเองและผู้อื่น ให้เด็กเป็นผู้นำ และเป็นผู้ตามที่ดี มีมารยาทในสังคม สามารถเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>2.6.7 การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ คือการให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ อย่างเสรีมีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดอย่างอิสระ โดยครูใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นเด็กให้เด็กเกิดความมีวินัยในตนเองโดยการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เช่น “วันนี้เราจะทำอย่างไรนะจึงจะเคลื่อนไหวโดยไม่ให้อุปกรณ์ไปชนคนอื่น” หรือ “เราจะวิธีการทำอย่างไรจึงจะเคลื่อนไหวหลายคนหรือทั้งห้องโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว 1 ชั้น” เป็นต้น</p> <p>2.7 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		<p>3. ขั้นสรุป</p> <p>หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้ว ก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้</p> <p>3.1 ให้เด็กพักผ่อนหนึ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการ นั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูอาจเปิด เพลงเบา ๆ ในจังหวะ ช้า ๆ ประกอบ</p> <p>3.2 ให้เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้ว นำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่ายๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย	หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
		3.3 เด็กและครุภัณฑ์หมาย มอบหมายหรือสร้างข้อตกลง ร่วมกันในการจัดท่า/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก หา ง่ายและสามารถส่งเสริมความมีวินัย ในตนเอง ประกอบการ เคลื่อนไหวในวันต่อไปและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการ ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง เช่น การเตรียม การใช้ การเก็บ อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

3. สร้างคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการจัดกิจกรรม 3) จุดมุ่งหมาย 4) คำแนะนำสำหรับครู 5) การจัดสภาพแวดล้อม 6) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7) บทบาทครู 8) บทบาทเด็ก 9) การประเมินผล และแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 แผน ๆ ละ 5 วันๆ ละ 20 นาที ผู้วิจัยจัดกิจกรรมตามแผนดังกล่าว 8 สัปดาห์

4. นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

5. แก้ไขปรับปรุงคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. หากคุณภาพของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

6.1 นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

6.1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ คณะบดีคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

6.1.2 อาจารย์ ดร.นริศนันท์ เดชสุระ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

6.1.3 นายสนิทศักดิ์ ผาผาย ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย

6.1.4 นางรุ่งทิพย์ กิจสุวรรณ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบางกอกอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย

6.1.5 นางอัญชลี พระนอนเขตต์ ครูชำนาญการ โรงเรียนหินกองพิบูลย์อนุสรณ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การศึกษาปฐมวัย

เพื่อประเมินคุณภาพของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในเรื่องขององค์ประกอบของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยประเมินความเหมาะสมของเนื้อหา ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการจัดกิจกรรม 3) จุดมุ่งหมาย 4) คำแนะนำสำหรับครู 5) การจัด

สภาพแวดล้อม 6) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7) บทบาทครู 8) บทบาทเด็ก 9) การประเมินผล และความเหมาะสมของรูปแบบการเขียน แล้วนำแบบประเมินคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ ลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือระดับความเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 72-73)

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
เหมาะสมมากที่สุด	4.51-5.00
เหมาะสมมาก	3.51-4.50
เหมาะสมปานกลาง	2.51-3.50
เหมาะสมน้อย	1.51-2.50
เหมาะสมน้อยที่สุด	1.00-1.50

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้ประเมินคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในภาพรวม ปรากฏว่า ได้ระดับคะแนน อยู่ระหว่าง 4.00 ถึง 4.38 โดยได้ระดับความเหมาะสมมาก

6.2 ปรับปรุงคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในส่วนของการระบุชื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละวัน และระบุประเภทของการเคลื่อนไหวในแต่ละวัน ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรม

6.3 นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความตรงต่อเวลา มีวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และศึกษาการประเมินความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2.2 ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ของ กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ์ (2550) ศิรินันท์ ลักษิตานนท์ (2550) ญัฐธีรา สมบูรณ์ (2552) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบ

สังเกตความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน เช่น ถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียนแล้วเก็บเข้าชั้นวางรองเท้า เล่นของเล่น อ่านหนังสือ แล้วเก็บเข้าที่ พูดยาเพราะน่าฟัง คุยกันเบา ๆ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน เก็บของผู้อื่นได้นำส่งครูเพื่อหาเจ้าของ น้องแทนเก็บหนังสือนิทานที่อ่านในมุมหนังสือแล้ว แต่มีของเล่นมุมบล็อก ที่ยังเก็บไม่หมด แทนเดินไปเรียกให้เพื่อน ๆ มาช่วยกันเก็บก่อนเป็นต้น

2. นำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน เช่น นำใบตองกล้วย ดอกไม้ มาทำกระทง ห่อข้าวใส่กล่องข้าวมาทุกวัน นำที่นอนกลับไปวันศุกร์ให้ผู้ปกครองซักแล้วนำกลับมาวันจันทร์ นำผัก ผลไม้ที่มีอยู่ที่บ้านมาโรงเรียนตามที่ครูมอบหมายให้เด็กนำมา เป็นต้น

3. จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ เช่น เก็บสื่ิที่ระบายเสร็จแล้ว เก็บไม้กวาดที่ตู้เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด เก็บแก้วที่ชั้นวางแก้วเมื่อดื่มน้ำเสร็จ เก็บของเล่น/ตัวต่อใส่กล่องโดยแยกขนาดและประเภท เก็บหนังสือนิทานที่ชั้นหนังสือโดยหันหัวไปทางเดียวกันเก็บรองเท้าเข้าชั้นวางรองเท้าเก็บแปรงสีฟันแขวนประจำที่ของตัวเอง เก็บถาดข้าว ไปล้างแล้วคว่ำที่ชั้น เก็บดินน้ำมันใส่กล่อง ฯลฯ เมื่อเล่นใช้แล้วเก็บที่เดิมให้สะอาดเรียบร้อย เป็นต้น

4. มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เช่น น้องข้าวปั้นตั้งใจวาดภาพระบายสีจนเสร็จโดยไม่ออกไปเล่นที่ไหนผลงานออกมาสวยงาม น้องวิสกาดัดกระดาษยังไม่เสร็จ น้องโป๊ปตัดกระดาษเสร็จแล้วจึงชวนวิสก้าไปเล่น วิสก้าไม่ไปยังคงตัดกระดาษต่อไปจนเสร็จ เป็นต้น

5. รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้ เช่น หยิบและเปิดหนังสือนิทานเบา ๆ ไม่ทำให้หนังสือขาด เก็บไม้กวาดแบบตั้งดอกไม้กวาดขึ้นไม่วางกดลงกับพื้น ช่วยกันยกกล่องของเล่นออกมาเล่นไม่ลากกล่องของเล่น เป็นต้น

ข. ด้านการควบคุมตนเอง ได้แก่

1. การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง เช่น เดินแถวไปและกลับไปทำกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าแถวตีม้า เข้าแถวล้างมือ เข้าแถวรอเล่นกระดานลื่น เข้าแถวรอเข้าห้องน้ำ เข้าแถวรอรับประทานอาหาร เข้าแถวนั่งโต๊ะกินข้าวใครมาก่อนนั่ง มาที่หลังนั่งต่อกันจนเต็มโต๊ะแล้วถึงจะไปนั่งโต๊ะต่อไป เป็นต้น

2. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ เช่น ครูมอบหมายให้นักเรียนตัดกระดาษแต่กรรไกรมีจำนวนน้อยกว่า นักเรียนจะต้องรอให้เพื่อนตัดเสร็จก่อน ไม่แย่งกรรไกรที่เพื่อนกำลังตัดอยู่ เพื่อน ๆ กำลังต่อแถวเล่นกระดานลื่นนักเรียนอยากเล่นด้วย ต้องขอเพื่อนเล่นแล้วจึง

ไปต่อแถวจึงจะได้เล่น ,นักเรียนกำลังเล่นอยู่แล้วเพื่อนวิ่งมาชนนักเรียนก็ลุกขึ้นแล้วเล่นต่อไปโดยไม่ไปทำร้ายเพื่อนที่ชนนักเรียน เป็นต้น

3. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น เช่น ขณะที่นักเรียนเล่นกำลังเล่นโยนบอลลงตะกร้าต้องไม่โยนบอลแรงเกินไปจนโดนเพื่อนที่คอยเก็บบอลให้หาบริเวณกว้างๆ ให้กับตัวเองก่อนเล่นชูล่าฮูป ต้องการเล่นเตะฟุตบอลต้องออกไปเตะกลางสนาม เป็นต้น

4. เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน เช่น ในขณะที่เด็ก ๆ ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแล้วได้ยินสัญญาณเปลี่ยนทิศทางเด็กต้องย้ายตำแหน่งของตัวเองไปตามทิศทางของลูกศรที่กำหนดร่วมกันไว้ เป็นต้น

5. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น เช่น เมื่อเพื่อนออกมาเล่าข่าว/เล่านิทาน เด็กๆ ต้องฟังเพื่อนเล่า ไม่พูดแข่งกับเพื่อน แต่ถ้าต้องการพูดต้องยกมือขึ้นรอให้ครูอนุญาตแล้วจึงค่อยพูด เป็นต้น

ค. ด้านการตรงต่อเวลา ได้แก่

1. ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลาที่กำหนด เช่น เล่นในสนามเด็กเล่นจนกว่าจะได้ยินสัญญาณเข้าห้องเรียน เล่นในมุมประสบการณ์จนกว่าจะได้ยินสัญญาณหมดเวลา เป็นต้น

2. ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที เช่น หยุดอ่านหนังสือทันทีที่ได้ยินสัญญาณหมดเวลา หยุดเล่นในสนามเด็กเล่นทันทีที่ได้ยินสัญญาณหมดเวลา หยุดทำงานศิลปะทันทีที่ได้ยินสัญญาณหมดเวลา หยุดเล่นที่มุมประสบการณ์ทันทีที่ได้ยินสัญญาณหมดเวลา เป็นต้น

3. เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น เช่น ในขณะที่นั่งแอดนกำลังอ่านหนังสือนิทานอยู่ในมุมหนังสือ ครูให้สัญญาณเข้าแถวรับประทานอาหาร นั่งแอดนเก็บหนังสือนิทานที่อ่านในมุมหนังสือทันที เป็นต้น

4. มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด เช่น หลังจากที่เด็ก ๆ รับประทานอาหารกลางวันและกินขนมในโรงอาหารเสร็จแล้วครูจะให้เล่นในสนามเด็กเล่น เด็กสามารถมาเล่นได้ทันก่อนสัญญาณหมดเวลา หรือหลังจากที่เด็ก ๆ ทำงานศิลปะเสร็จแล้วจะได้เล่นอิสระ เด็ก ๆ ก็สามารถทำงานศิลปะเสร็จและได้ไปเล่นอิสระก่อนสัญญาณหมดเวลา เป็นต้น

5. การรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบกวนหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น) เช่น ก่อนเริ่มกิจกรรมเสริมประสบการณ์ครูจะให้เพื่อนไปเข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำ เด็ก ๆ ที่เข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำเสร็จแล้วต้องนั่งรอเพื่อนมาพร้อมกันก่อนจึงจะเริ่มกิจกรรมพร้อม ๆ กัน หรือ เมื่อครูจะพาไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เด็กต้องรอให้เพื่อนมาพร้อมกันก่อนจึงจะเดินเป็นแถวไปพร้อม ๆ กันไม่ไปก่อนเพื่อน เป็นต้น

2.2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ลักษณะเป็นแบบสังเกตเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย คำชี้แจง เวลาที่ใช้ในการสังเกต แนวทางการสังเกต ชั้นปฏิบัติในการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การให้คะแนน แบบสังเกตมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า ใช้ข้อความที่บ่งบอกถึงความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแยกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการตรงต่อเวลาดังนี้

ก. ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน
2. นำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน (อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว)
3. จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงาน
4. มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
5. รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้

เสร็จ

ของใช้

ข. ด้านการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย

1. การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง
2. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ
3. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น
4. เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน
5. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น

ค. ด้านการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย

1. ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนด
2. ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที
3. เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น
4. มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด
5. การรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดบ่นหรือเร่ง

เวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)

ตารางที่ 3.2 ตารางคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
1. ด้านความรับผิดชอบ	3	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน	2	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.2 นำอุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมายมาประกอบการเคลื่อนไหว	3	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) มาเป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) โดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.3 จัดเก็บของเล่น ของใช้วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ	3	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.4 มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	3	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จโดยไม่ละทิ้งไปไหนเป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ละทิ้งไปไหนโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.5 รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้	3	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้ อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้ ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้โดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
2. ด้านการควบคุมตนเอง	3	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้อย่างสม่ำเสมอ
2.1 การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง	2	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.2 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ	3	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.3 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น	3	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.4 เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน	3	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกันได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกันได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.5 ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น	3	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
3. ด้านการตรงต่อเวลา	3	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดได้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3.1 ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลา กำหนด	2	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.2 ได้ยินเสียงสัญญาณหมด เวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที	3	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันทีอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันทีได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.3 เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมด เวลาในการทำกิจกรรม/เล่น	3	เด็กสามารถเก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น ได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เด็กสามารถเก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น ได้เป็นบางครั้ง
	1	เด็กสามารถเก็บของเล่นเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น โดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.4 มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลา ที่กำหนด	3	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด ได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด โดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
3.5 การรอคอยเวลาที่กำหนด ในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำ กิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)	3	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น) ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)โดยมีเพื่อนหรือครูคอยเตือน

- ระดับคะแนน 3 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองได้ด้วยตนเอง
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเมื่อมีเพื่อนหรือครูบอก

2.2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองและคู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม แล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

+ 1	เมื่อแน่ใจว่า	แบบสังเกตนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในของเด็กปฐมวัย
0	เมื่อไม่แน่ใจว่า	แบบสังเกตนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในของเด็กปฐมวัย
- 1	เมื่อแน่ใจว่า	แบบสังเกตนั้นไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในของเด็กปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้ประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยได้ระดับความสอดคล้อง 0.87-1.00

2.2.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่แก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด) จังหวัดสระบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 21 คน 1 ห้องเรียน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน โดยทำการสังเกตก่อนทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 15 พฤติกรรม ซึ่งมีแบบแผนและวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แต่ ละชั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะสังเกต ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยผู้วิจัยทำการสังเกตเด็กตลอดวันในทุกกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา ผู้วิจัยทำการสังเกต 1 กลุ่ม ใช้เวลา 20 นาที โดยมีรูปแบบในการสังเกตกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

สังเกตวันที่ 1	เลขที่ 1 - 4	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 1
สังเกตวันที่ 2	เลขที่ 5 - 8	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 2
สังเกตวันที่ 3	เลขที่ 9 - 12	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 3
สังเกตวันที่ 4	เลขที่ 13 - 15	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 4
สังเกตวันที่ 5	เลขที่ 16 - 21	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 5

3.1.2 ก่อนการทดลองสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตเด็ก ตลอดวันในทุกกิจกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ใน 1 สัปดาห์ ใช้ เวลาสังเกต 5 วันจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมดังกล่าว

3.1.3 สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ระหว่างการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตเด็กตลอดทั้ง วันในทุกกิจกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

3.1.4 หลังการทดลองสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา หลังการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตเด็ก ตลอดวันในทุกกิจกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ใน 1 สัปดาห์ ใช้ เวลาสังเกต 5 วันจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมดังกล่าว หลังการ ทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับ คอมพิวเตอร์ เพื่อหาสถิติการวิจัย ดังนี้

4.1 หาค่าสถิติพื้นฐานของความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังทดลอง ทั้ง 3 ด้าน คือ ความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน คือ ความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้ข้อมูล โดยทดสอบค่าที (t-test dependent)

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการ ควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ต่อ
ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้
วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยไว้ เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับ
การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยภาพรวม รายด้าน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่
ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์โดย ภาพรวม และ
รายด้าน**

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการจัด กิจกรรมเคลื่อนไหวและ
จังหวะโดยใช้อุปกรณ์โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 21.05 หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและ
จังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.95 เมื่อเปรียบเทียบ ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูง
กว่าก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและ
 จังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยภาพรวม

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	\bar{D}	S.D. _D	t
ก่อนการทดลอง	21	21.05	3.44	10.90	2.45	20.42*
หลังการทดลอง	21	31.95	5.34			

* P < .05

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.57 หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.67 เมื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนและ
 หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	\bar{D}	S.D. _D	t
ก่อนการทดลอง	21	6.57	1.29	3.10	1.09	13.00*
หลังการทดลอง	21	9.67	1.98			

* P < .05

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.86 หลัง การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.29 เมื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านการ

ควบคุมตนเอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเอง สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	\bar{D}	S.D. _D	t
ก่อนการทดลอง	21	6.86	1.31	3.43	0.98	16.06*
หลังการทดลอง	21	10.29	1.95			

* P < .05

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.62 หลัง การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 เมื่อ เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการตรงต่อเวลา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	\bar{D}	S.D. _D	t
ก่อนการทดลอง	21	7.62	1.20	4.38	1.02	19.61*
หลังการทดลอง	21	12.00	1.95			

* $P < .05$

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ผลความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังนี้

1. ด้านความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับการควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .813**
2. ด้านการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์กับการตรงต่อเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .735**
3. ด้านการการตรงต่อเวลา มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .660**

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ตัวแปร	ความรับผิดชอบ	การควบคุมตนเอง	การตรงต่อเวลา
ความรับผิดชอบ	1	.813**	.660**
การควบคุมตนเอง	.813**	1	.735**
การตรงต่อเวลา	.660**	.735**	1

** $P < .01$

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลัง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

1.1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

1.2 สมมติฐานการวิจัย

ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.3.1 **ประชากร** เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 21 คน

1.3.2 **กิจกรรมที่ใช้ในการทดลอง** คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.3.3 **ระยะเวลา** การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึงปีการศึกษา 2561 โดยดำเนินการทดลอง ปีการศึกษา 2561 เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

1.3.4 **ตัวแปรที่ศึกษา**

- 1) **ตัวแปรต้น** ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
- 2) **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีเครื่องมือที่นำมาใช้ศึกษา ดังนี้

1.4.1 คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1.5.1 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไปสังเกตกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล

1.5.2 ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัย โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 40 วัน วันละประมาณ 20 นาที

1.5.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไปสังเกตกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลอีกครั้ง

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติการวิจัย ดังนี้

6.1.1 *หาค่าสถิติพื้นฐานของความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังทดลอง ทั้ง 3 ด้าน* คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.1.2 *เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน* คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent)

6.1.3 *วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน* คือ ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา

1.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1.7.1 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.7.2 ผลการศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่าความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้ 1) ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ 2) ความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่า

2.1 ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ปรากฏว่าความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.05 หลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถที่จะส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีหลักการจัดตั้งนี้การบูรณาการที่จัดให้เข้ากับชีวิตประจำวันด้วยการจัดเป็นประจำให้เด็กได้ปฏิบัติทุกวันจนเกิดความเคยชินเป็นปกตินิสัย หลักของการยอมรับนับถือในความแตกต่างระหว่าง บุคคล โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจและความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน หลักของการมีอิสระ เสรี บรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง สนุกสนานเพลิดเพลิน มีความคิดริเริ่มได้อย่างอิสระการใช้คำพูด คำถามกระตุ้น และยกย่องชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสม่ำเสมอมีวินัยในตนเองสม่ำเสมอ การเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองในการพัฒนาให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กฎ กติกา ของห้องเรียน และที่สำคัญการนำอุปกรณ์ สิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่าง ๆ ที่สามารถหาได้ง่ายที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองได้ มาประกอบในการเคลื่อนไหว จัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ดังที่ นฤมล เนียมหอม (2549, น. 3-4) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนที่สร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของความมีระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัยอยู่เสมอ เด็กจะเห็นแบบอย่างของความมีระเบียบเรียบร้อย และเรียนรู้จากการเลียนแบบครู การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูอาจจัดทำสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง การจัดวางโดยให้เด็กหยิบใช้และเก็บเอง ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะมีอิสระในการพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับ วัฒนา ปุญญฤทธิ์ (2551) กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีหากเขา

ได้เป็น ผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่จะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจและได้ทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการและความอยากรู้ต่อสิ่งต่างๆ จะทำให้ ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองและสามารถนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องนั้นนอกจากนี้ยังเป็นการ พัฒนาด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน และยังเป็น การฝึกความมีวินัยในตนเองด้านการรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการควบคุมตนเอง ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ในช่วงสัปดาห์แรกของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย นั้นปรากฏว่าเด็กส่วนใหญ่ยังไม่มี พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เช่น การพูดคุ้ย และเล่นกันเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่เก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมหลังเลิกเล่น ไม่รอคอยตามลำดับก่อนหลัง ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน โดยที่ครูต้อง คอยเตือนให้ทำ แต่ในสัปดาห์ต่อ ๆ มาจากการสังเกตพบว่าเด็กเริ่มมีการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยใน ตนเองและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนมากขึ้น จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อย หลังเลิกเล่น รู้จักควบคุมตนเองในการรอคอยการเข้าใช้มุมที่ตนชอบตามลำดับก่อนหลัง ทำกิจกรรมหรือ เล่นในเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังทำตามข้อตกลงได้เกือบทุกคน เด็กปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงด้วยความ เต็มใจโดยไม่มีใครบังคับ และในขณะที่ทำการทดลองใช้เครื่องมือครุมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อ ต่อ การเรียนรู้ของเด็ก โดยที่ครูใช้คำพูดกระตุ้นสนับสนุน และเสริมแรงเมื่อเด็กเกิดพฤติกรรมความมีวินัยใน ตนเอง ซึ่งเป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น ดังที่ อรุณี หรดาล (2548, น. 56) กล่าวว่า การจัดการในชั้นเรียนที่ดีจะช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กรู้สึกได้ว่าได้รับการดูแลเอาใจ ใส่อย่างใกล้ชิดกับครู รู้สึกปลอดภัย และได้เรียนรู้ตามความสนใจ และความสามารถของตนเอง ได้มี ปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนๆ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเองเด็กได้ลงมือ ปฏิบัติ มีการช่วยเหลือ แบ่งปัน การทำตามกฎกติกา มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น การเรียนรู้โดย วิธีการกลุ่ม ช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นหลาย ๆ ด้าน และด้านที่สำคัญก็คือทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็น ทักษะที่ให้อยู่ร่วมกันและทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้ ผู้รับ การปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ ศิริพันธ์ ลักขิตานนท์ (2550, น. 97) กล่าวถึง การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองว่า การส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองควรเริ่ม ตั้งแต่ปฐมวัย และใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดวินัยในตนเองบนรากฐานของการใช้ เหตุผลและการให้ความรัก มีต้นแบบตัวอย่างที่ดี การฝึกวินัยควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้อง สม่าเสมอและควรฝึกคนเป็นนิสัย หรือให้เกิดความเคยชิน มีการเชยชมและให้กำลังใจเมื่อประพฤติได้ สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น. 60-61) ที่กล่าวว่า การใช้สัมพันธ์ภาพที่ดีกับเด็ก ให้การให้ คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจ เมื่อเด็กทำถูกต้องและชมเชยใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึง ความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็ก ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเองด้วยการ ให้คำแนะนำปรึกษา สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้

การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย ในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ดังนี้

1. ความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.57 หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.67 เมื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้ อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์นั้น ครูและเด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาประกอบการเล่นเคลื่อนไหว มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น หรือเมื่อทำงานเสร็จ เก็บไม้กวาดทำความสะอาด ของเล่นของใช้แล้วเก็บที่เดิมใช้ของใช้ ของเล่น อย่างระมัดระวัง ห้องเรียนก็จะสะอาดเรียบร้อย เป็นห้องเรียนที่เป็นแบบอย่างในการสร้างความมีวินัยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล เนียมหอม (2549, น. 3-4) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนที่สร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของความมีระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัยอยู่เสมอ เด็กจะเห็นแบบอย่างของความมีระเบียบเรียบร้อย และเรียนรู้จากการเลียนแบบครู การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูอาจจัดทำสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง การจัดวางโดยให้เด็กหยิบใช้และเก็บเอง ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะมีอิสระในการพึ่งพาตนเอง

2. ความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.86 หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.29 เมื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้ อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัย ในตนเองด้านการ

ควบคุมตนเอง สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์นั้นครูและเด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเปลี่ยนกิจกรรมตามทิศทางของลูกศร การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังและสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นด้วยการระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เด็กสามารถเล่นทำกิจกรรม และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนา จีวแหลม (2552, น. 21-22) ที่กล่าวถึงการเคลื่อนไหวมีประโยชน์และมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ชอบอิสระเป็นโอกาสที่เด็กจะได้เรียนรู้ความสามารถของตนเอง และเด็กได้เรียนรู้จากการเล่นซึ่งต้องเคลื่อนไหวตลอดเวลาโดยพัฒนาการเล่นขึ้นเรื่อยๆ จนถึงขั้นการใช้จินตนาการ แล้วจึงทำให้เด็กได้รับประสบการณ์สัมพันธ์ภาพเด็กได้ประสบความสำเร็จจากการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง กล่าวเผชิญต่อความจริง กล่าวพูด กล่าวแสดงออก สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

3. ความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.62 หลัง การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 เมื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พบว่าก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์นั้นครูและเด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการรอคอยเวลาตามที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม หรือเล่น เมื่อถึงเวลาเด็กจะมาเล่นหรือทำกิจกรรมได้ทันเวลา และเล่นภายในเวลากำหนด ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรมหรือเล่นแล้วเก็บของเล่นทันที ในขณะที่ทำกิจกรรมเด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แนะนำ ช่วยเหลือเพื่อน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่าง เด็ก ครูและเพื่อนดังที่ไวท์กอดสกี (Vygotsky, 1971, p. 63 อ้างถึงใน วิพาพร บุญวงษ์, 2551, น. 52) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) เป็นสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กทั้งด้านจิตใจ ภาษา และด้านสังคม ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เด็กแรกเกิด เด็กจะหาผู้ใหญ่เพื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพัฒนาการต่าง ๆ เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กเกิดจากการที่คน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น ที่มีพัฒนาการสูงกว่า ไม่ว่าจะเพื่อนหรือผู้ใหญ่

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ให้มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เนื่องจากเด็กมีความรับผิดชอบในการใช้ การเล่น และการเก็บอุปกรณ์ร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรม รู้จักอดทนและรอคอย รู้จักตรงต่อเวลาในการเล่น เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจและได้ทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการและความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งต่างๆ จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองและสามารถนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องนั้นนอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน และยังเป็นการฝึกความมีวินัยในตนเองด้านการรับผิดชอบต่อ การตรงต่อเวลา และการควบคุมตนเอง ซึ่งจะช่วยพัฒนาต่อไปเป็นความมีวินัยในตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นก่อนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

2.2 ความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบต่อ การตรงต่อเวลา และการควบคุมตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด) จังหวัดสระบุรี มีความสัมพันธ์กันเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย

ความสัมพันธ์กันของความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความรับผิดชอบต่อ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ด้านความรับผิดชอบต่อ มีความสัมพันธ์กับการควบคุมตนเองอยู่ที่ .813^{**} อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวคนเดียว เคลื่อนไหวแบบเป็นคู่ เคลื่อนไหวแบบกลุ่มเล็ก เคลื่อนไหวแบบกลุ่มใหญ่ และจากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองผู้วิจัยพบว่า เด็กที่มีความรับผิดชอบต่อจะสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี เช่น เมื่อได้รับมอบหมายให้ถือตะกร้าที่ใส่ผ้าเช็ดหน้า ใส่ลูกปิงปองหรืออุปกรณ์ จะถือด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ที่อยู่ในตะกร้าตกลงเสียหาย หรือในกิจกรรมการตามมุมประสบการณ์เด็กที่นำของเล่นไปเล่นจะเล่นด้วยความระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่นเมื่อเล่นเสร็จแล้วหรือได้สัญญาณหมดเวลาที่จะเก็บของเล่นเข้าชั้น และเมื่อเด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยครูก็จะให้กำลังใจส่งเสริมทันที สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ์ (2550, น. 34) ที่กล่าวว่า การที่ครูสร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลายให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สนับสนุนและชื่นชมเด็กเมื่อเกิดการปฏิบัติตาม ให้กำลังใจ เมื่อเกิดการผิดพลาด ครูไม่ควรลงโทษหรือดุเด็กให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อส่วนรวม การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กนั้นต้องสร้างกฎของห้องเรียนให้เด็กรับรู้กฎนั้นด้วยเหตุผล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองให้เด็กปลอดภัยและมีความเป็นอยู่ในห้องเรียนด้วยดีให้เด็กเรียนรู้เรื่องการควบคุมตนเองพร้อมกับสำรวจขีดจำกัด เช่น ไม่ทำร้ายรังแกเพื่อนไม่ลักขโมยของผู้อื่น โดยครูคอยชี้แนะแนวทางออกเมื่อเด็กทำผิด จนเด็กเกิดความรู้ว่าตนเองควรปรับปรุงแก้ไข โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

2. ด้านการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์กับการตรงต่อเวลาอยู่ที่ .735** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวคนเดียว เคลื่อนไหวแบบเป็นคู่ เคลื่อนไหวแบบกลุ่มเล็ก เคลื่อนไหวแบบกลุ่มใหญ่ และจากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองผู้วิจัยพบว่าเด็กที่มีการตรงต่อเวลาเสมอจะเป็นเด็กที่สามารถควบคุมตนเองได้ เช่น การเคลื่อนไหวประกอบลูกวอลเลย์บอลหรืออุปกรณ์ที่มีจำนวนน้อยกว่าเด็ก เด็กต้องรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง และเล่นภายในเวลาที่กำหนดผลัดเปลี่ยนให้เพื่อนเล่นด้วยก็จะสามารถเล่นร่วมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น การเล่นกับเพื่อนเด็กจะเกิดการเรียนรู้ในการสร้างวินัยในตนเองได้โดยเองไม่รู้ตัว ดังคำกล่าวของ เพ็ญศรี แสนภา (2552, น. 4-5) พัทธวีภา บุญมาก (2553, น. 5) และดารารัตน์ ทัพโต (2554, น. 5-6) กล่าวสอดคล้องกันว่าความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เกิดจากบุคคลนั้นเป็นผู้ควบคุมตนเองให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจและเลือกทำด้วยความสมัครใจของตนเอง จึงเป็นผลมาจากความเคยชินที่ดี มีความรู้สึกนึกคิดที่ดี มีความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบเพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม จึงจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนในลักษณะที่สังคมยอมรับ และเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่พึงงามในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง การตรงต่อเวลา ความอดทนอดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน การยอมรับผู้อื่น ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม

3. ด้านการการตรงต่อเวลา มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบอยู่ที่ .660** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวคนเดียว เคลื่อนไหวแบบเป็นคู่ เคลื่อนไหวแบบกลุ่มเล็ก เคลื่อนไหวแบบกลุ่มใหญ่ และจากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองผู้วิจัยพบว่าเด็กที่มีความรับผิดชอบจะเป็นเด็กที่ตรงต่อเวลาเสมอ เช่น เมื่อเด็กได้รับมอบหมายให้นำใบตองกล้วย ก้านมะพร้าว ผ้าเช็ดหน้า มาโรงเรียนเด็กก็จะมาอุปกรณ์มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนดมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ อุปกรณ์บางอย่างเด็กไม่สามารถจัดหาได้ด้วยตนเอง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครูจะต้องจัดเตรียมไว้ให้เพื่อให้เด็กสามารถรับผิดชอบต่ออุปกรณ์นั้นมาใช้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครู ต้องเป็นมีส่วนร่วม และแบบอย่างที่ดีในการสร้างวินัย

วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย ดังที่ กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547, น. 24-25) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กเกิดวินัยในตนเองนั้น สามารถทำได้หลายวิธีทั้งที่บ้านและโรงเรียน คือผู้ใหญ่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเด็ก ไม่ควรบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎ ข้อบังคับที่วางไว้ หรือปล่อยให้เด็กก่อกวนไป การให้เด็กทำอะไรควรให้คำแนะนำและชี้แจง เพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ให้ทำนั้นอย่างแจ่มแจ้ง ส่งเสริมให้เด็กทำอะไรตามความสามารถของตนเองทั้งนี้ไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้แก่เด็กจนเกินกำลังของเด็ก ผู้ใหญ่ควรเป็นคนมีเหตุผล มีความคงเส้นคงวา รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง และสามารถอธิบายเหตุผลต่างๆ ให้เด็กเกิดความเข้าใจก่อนที่จะให้เด็กเชื่อฟังและทำตาม ดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตอันสมบูรณ์ ทั้งนี้ ญฐธีรา สมบูรณ์ (2552, น. 6) ได้กล่าว การที่เด็กสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงร่วมกันด้วยความเต็มใจ โดยไม่มีใครบังคับ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการแสดงออก แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่สามารถปฏิบัติตน ตามข้อตกลงร่วมกันของห้องเรียน มีความตั้งใจในการเล่นและการทำกิจกรรมจนเสร็จโดยไม่มีใครบังคับ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักใช้ของใช้ เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของ 2) การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมได้ ตามกฎเกณฑ์ เวลาที่กำหนด การฟังสัญญาณ รวมทั้งการปฏิบัติตนได้เหมาะสมในช่วงเวลาของกิจกรรม 3) การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านอารมณ์ การกระทำตามมารยาททางสังคม ปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอดทน รอคอยในการใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่แย่งของเล่นจากเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม สามารถเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา มีความสัมพันธ์กัน ทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถที่จะส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวคนเดียว เคลื่อนไหวแบบเป็นคู่ เคลื่อนไหวแบบกลุ่มเล็ก เคลื่อนไหวแบบกลุ่มใหญ่ เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเตรียมอุปกรณ์ การใช้การเล่นและการเก็บ มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ การใช้ของใช้เล่นของอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายให้เสียหาย และเมื่อปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง บ่อยครั้งเป็นประจำจนเด็กเคยชิน พบว่าเด็กให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน นำสิ่งของที่ครูมอบหมายมาประกอบการเคลื่อนไหว ใช้สิ่งของ อุปกรณ์อย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดหักเสียหาย และจัดเก็บอุปกรณ์เข้าที่อย่างเรียบร้อย หลังเลิกทำกิจกรรม ได้ด้วยความเต็มใจ ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองควรเริ่มตั้งแต่วัยอนุบาล เนื่องจากเป็นวัยที่เป็นพื้นฐานทางบุคลิกภาพที่สำคัญเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้เรียนรู้ได้ดีจากการเลียนแบบ อยู่ในวัยที่เชื่อฟังผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด เข้าใจสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอน เริ่มควบคุมตนเองได้บ้าง ดังนั้นจึงเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาวินัยในตนเอง ถ้าปล่อยให้เวลานี้ผ่านไป อาจเป็นการ

ยากในการพัฒนาวินัยในตนเอง การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกวินัยผ่านการลงมือปฏิบัติจริงจากกิจวัตรประจำวันทั้งจากที่บ้าน และที่โรงเรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไปและสม่ำเสมอจนเด็กเกิดความเคยชินด้วยความรักให้การอบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิด ยอมรับในความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้คำชมเชยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวินัยในตนเองที่ดี และให้กำลังใจเด็กที่พยายามทำในสิ่งที่ดีมีวินัย รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังที่ ศิริพันธ์ ลักษิตานนท์ (2550, น. 97) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองว่าการส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย และใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดวินัยในตนเองบนรากฐานของการใช้เหตุผลและการให้ความรัก มีต้นแบบตัวอย่างที่ดีการฝึกวินัยควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องสม่ำเสมอและควรฝึกจนเป็นนิสัย หรือให้เกิดความเคยชิน มีการชมเชยและให้กำลังใจเมื่อเด็กประพฤติได้ แล้วยังสอดคล้องกับ ญัฐธิดา สมบูรณ์ (2552, น. 11) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยที่ต้องอบรมปลูกฝังวินัยในตนเอง ฝึกหัดให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากคำชมเชยและรางวัลมากกว่าการลงโทษ ครูใช้วิธี จูงใจมากกว่าการบังคับและอาศัยเวลา เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง รู้จักช่วยเหลือรับผิดชอบตนเอง ซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพที่ดีของเด็กจนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับ เพ็ญศรี แสนภา (2552, น. 11) ได้กล่าวว่า การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพเด็ก ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสังคมจะอยู่ได้ด้วยดีด้วยความสงบสุข เมื่อคนรู้จักเคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ที่สังคมกำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับ ฉันทนา ศรีภักดี (2555, น. 16) ได้ว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ช่วยทำให้สังคมมีความสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย คนที่มีพฤติกรรมที่ดีงามประพฤติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของส่วนรวม และปฏิบัติให้เกิดความเคยชินในการอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ แสดงว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แล้วยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยตลอดจนผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ตลอดจนแนวทางในการวิจัยต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในขณะทำการทดลอง

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน จัดอย่างต่อเนื่อง ครูหรือผู้สนใจต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

3.1.2 การนำหลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ครูต้องศึกษาหลักสูตร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน แล้วประยุกต์ และนำหลักการ ทฤษฎีมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยมากที่สุด

3.1.3 การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ครูหรือผู้สนใจต้องเชื่อมั่นว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์สามารถส่งเสริม และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ได้ แต่ต้องศึกษา หลักการขั้นตอนอย่างถูกต้องชัดเจน เมื่อลงมือปฏิบัติจะต้องประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเด็กและบริบทของสังคมนั้น ๆ ต่อไป

3.1.4 การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการใช้อุปกรณ์มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรม อาจต้องใช้สถานที่ที่กว้าง และเหมาะสมกับการเคลื่อนไหว ทั้งรายบุคคล และกลุ่ม

3.1.5 การใช้อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว ต้องทำความสะอาดอยู่เสมอ มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก และต้องเป็นอุปกรณ์ที่ทนต่อการหยิบจับ มีความปลอดภัยกับตัวเด็กและเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายเด็ก เช่น ใบตองกล้วย ปลีกล้วย กาบกล้วย ก้านกล้วย ต้องทิ้งไว้อย่างหมดก่อนจึงจะนำมาให้เด็กทำกิจกรรมได้

3.1.6 การแบ่งกลุ่มต้องพยายามใช้วิธีการต่างๆ เพื่อคละกลุ่มเพื่อน เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ทุกคน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมด้านอื่น ๆ นอกจากความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมอย่างอื่น นอกจากจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ เช่น กิจกรรมนิทานคุณธรรมก่อนกลับบ้าน กิจกรรมทำความสะอาดในเขตรับผิดชอบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กมลจันทร์ ชื่อฤทธิ. (2550). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชบัญญัติ*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ. (2542). *กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวัน. (2542). *การฝึกวินัยเด็ก*. กรุงเทพฯ: การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- ฉันทนา ศรีภักดี. (2555). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณัฐธีรา สมบูรณ์. (2552). *ผลการจัดการชั้นเรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- ดวงพร พันธุ์แสง. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงโยคะที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ดารารัตน์ ทัพโต. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทิตนา แชมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาพร ศรีโสภณ. (2553). *การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางจากการฝึกของผู้ปกครองที่ได้รับการฝึก โดยชุดฝึกอบรมพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัย*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ธนิดา ปิ่นแก้ว. (2556). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบนาฏศิลป์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นงศ์นุช พรรณชูล. (2554). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นท่าฤๅษีดัดตนเชิงประยุกต์เพื่อพัฒนาการทางร่างกายของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นฤมล เนียมหอม. (2549). การพัฒนากระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมของครูในการสร้างควมมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดสะท้อนความคิดและการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรชูลี ลังกา. (2551). ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างควมมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- พัทตร์วิภา บุญมาก. (2553). ผลการใช้กิจกรรมการเล่นไทยที่มีต่อควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- พัชรี ผลโยธิน. (2532). กายบริหารและจังหวะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิพัฒน์ กิตติสุนทร. (2553). ผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เพ็ญศรี แสนภา. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านคอนสาร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพเราะ พุ่มมัน. (2551). สิ่งที่ครูผู้สอนควรรู้ ควรทำ ก่อนนำไปสู่ผลงานทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัยสู่ผลงานทางวิชาการ. ชลบุรี: ม.ป.พ.
- ภัสณิดา กุลแก้ว. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดห้วยทองหลวง จังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- มุกดา เรืองสุวรรณ. (2552). *การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนคลองกุ่ม สำนักงานเขตบึงกุ่ม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- เยาวเรศ ธนวนกุล. (2556). *ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการใช้อุปกรณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดคลองพลู จังหวัดจันทบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- รัตนา จิวแหลม. (2551). *สุนทรียภาพทางดนตรีและลีลาสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ละไม สีหาอาจ. (2551). *การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วรรณภรณ์ มะลิรัตน์. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วัฒนา ปุณญฤทธิ. (2551). *การจัดการห้องเรียนกับการพัฒนาคุณลักษณะเด็กปฐมวัยเพื่อชีวิตที่สุขอย่างพอเพียง.* Retrieved form http://sevnet.tnru.ac.th/article/research_tnru/teach/tr1.tdf.
- วิภาพร บุณวงษ์. (2551). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กประถมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโฮ/สโคปกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ศิรินันท์ ลักษิตานนท์. (2550). *ความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 4 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.

- ศิริลักษณ์ ขจรศักดิ์พันธ์. (2549). *ความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 4 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- สมใจ อินจำลอง. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงพื้นบ้านจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สรินยา นาคะพงศ์. (2556). *ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยา จังหวัดอุดรธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สืบศักดิ์ น้อยดัด. (2555). *การศึกษาพฤติกรรมการความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ.* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา แดงนางษ์. (2550). *ผลการใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์ของนักเรียนระดับปฐมวัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- สุรีย์ มุกดอกไม้. (2550). *การส่งเสริมวินัยนักเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนวัดแสงสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- เสาลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์. (2549). *ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อมรรัตน์ วรวงศ์. (2559). *ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบบรู๊ฟที่มีต่อความสามารถด้านจำนวนของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรุณี ทรดาล. (2548). *แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

- อวยพร ศรีสมบัติ. (2553). *การศึกษาผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2555). *การศึกษาปฐมวัยในอนาคต*. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการบรรยาย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์. (2550). *ผลกาจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเกษตรราชม จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- _____ . (2550). *ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเกษตรราชม จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- Essa, Eua L. (2003). *Introduction to Early Childhood Education*. 4th ed. Annotated Student's Edition. Canada: Delmax Learning.
- Guepet, S. J. (2003). Parental contact and student discipline in the classroom setting. *Dissertation Abstracts International*, 63(11), 3802-A.
- Katz, Bill. (2003). "Digital Reference: An Overview" In Bill Katz, ed. *The Reference Librarian*, 4-6. London: Haworth.
- Tantekin, Feyza. (2002). The Attitudes to Early Childhood Teachers Toward GenderRoles and Toward Discipline. *Dissertation Abstracts International*, 63(2), 179-A.

ภาคผนวก

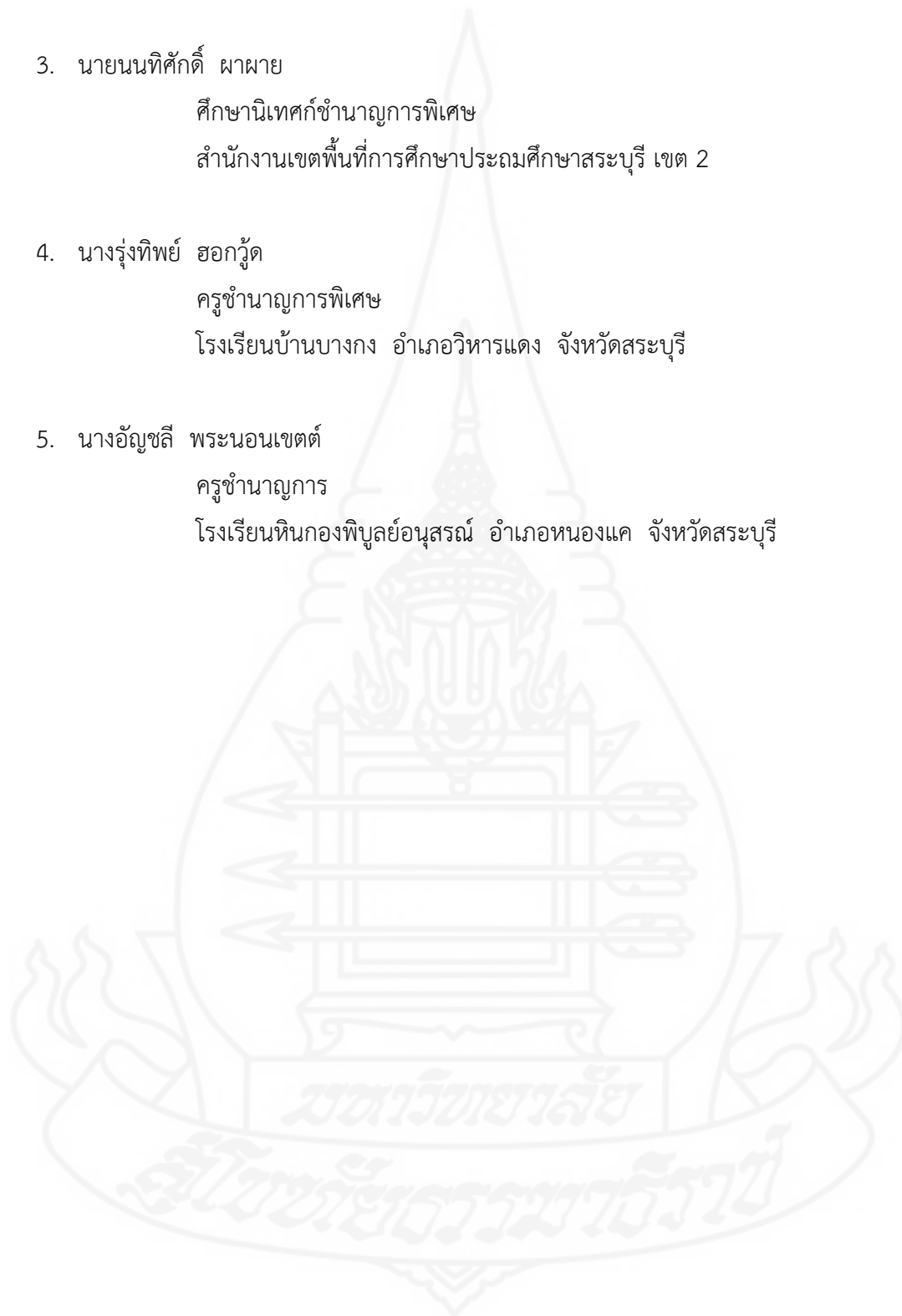

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
คณะบดีคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. อาจารย์ ดร.นริศนันท์ เดชสุระ
ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. นายนนทิกศักดิ์ ผาผาย
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
4. นางรุ่งทิพย์ ฮอกวู้ด
ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านบางกง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
5. นางอัญชลี พระนอนเขตต์
ครูชำนาญการ
โรงเรียนหินกองพิบูลย์อนุสรณ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ภาคผนวก ข

คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือและแผนการจัดกิจกรรม
การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็น ความสามารถหรือการกระทำของบุคคล อันเกิดจากการเรียนรู้ การควบคุมตนเองเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะที่สังคมยอมรับ และเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดี ดังที่ สืบศักดิ์ น้อยดัด (2555, น. 19) ได้กล่าวว่า วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย คือการที่เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และข้อตกลงที่กำหนดขึ้นให้ทุกคนสามารถควบคุมตนเองในเรื่องของอารมณ์ และประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก โดยไม่ได้เกิดขึ้นจากการถูกบังคับจากอำนาจภายนอก ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการแสดงออก วินัยเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข วินัยจึงเป็นเครื่องมือที่จะสร้างวิถีชีวิต วินัยเป็นการจัดตั้งของมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายทางธรรมชาติเกิดผลขึ้น วินัยคือ การจัดสรรหรือจัดตั้งระบบวิถีชีวิตที่จะทำให้คนต้องดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในแนวทางที่เราต้องการ ซึ่งแสดงออกทางกายและวาจาชัดเจนด้วยพฤติกรรมที่ตึงงามเป็นปกติ จึงเป็นสิ่งที่ควรจะมีในตัวของเด็กปฐมวัย มีการพัฒนาให้คงอยู่ และติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะวินัยในตนเองเป็นเครื่องกำหนดทิศทางให้กับสมาชิกในสังคมที่ใช้ยึดถือ และปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะ ผู้มีวินัยในตนเอง จะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ มีเหตุผล มีความอดทนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีความเชื่อมั่นในการกระทำความดี มีความรับผิดชอบ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย

การส่งเสริมวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรคำนึงถึงหลักของการ บูรณาการกับชีวิตประจำวันของเด็ก หลักของการยอมรับนับถือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก คำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุด้วยความรัก หลักของเสรีภาพในการนำตนเอง ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ฟังตนเองได้ ริเริ่มได้อย่างอิสระ รู้สึกว่าตนมีความสามารถ มีจุดมุ่งหมาย และควบคุมตนเองได้ หลักของความเคยชิน พยายามเอาพฤติกรรมที่ดีมีวินัยให้เด็กทำบ่อย ๆ จนกลายเป็นนิสัย ให้การยกย่องชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติดี อย่างสม่ำเสมอ และหลักของความร่วมมือ การสร้างวินัยในตนเองให้เกิดแก่เด็ก จากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกคน ทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจ ต่อสังคมซึ่งแนวทางในการจัดกิจกรรมนั้น ครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี จัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับอิสระในการคิด ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จัดสภาพแวดล้อม ให้มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ที่หลากหลาย เหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็ก

ซึ่งสอดคล้องกับบทมุล เนียมหอม (2549, น. 3-4) กล่าวถึง แนวทางการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย การสร้างวินัยให้แก่เด็กจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของครูเป็นสำคัญ (Frazee and Rudnitski, 1995, p. 177; Kindsvatter and Levine, 1980, p. 691) เนื่องจากครูเป็นผู้เลือกวิธีการ แนวทาง หรือเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้บทบาทของครูในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยสรุปได้ 4 ด้าน คือ การเป็นแบบอย่าง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก การดูแลเด็ก และการจัดสภาพแวดล้อม

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์หมายถึง กระบวนการและความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์ การคิดและการสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะหรือเสียงสัญญาณหรือเสียงเพลง ลักษณะกิจกรรมอาจเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับศิริลักษณ์ ขจรศักดิ์พันธ์ (2549, น. 28-29) ที่กล่าวว่า การฝึกจังหวะให้กับเด็กตั้งแต่เล็ก จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาต่างๆ ต่อไป ขณะเดียวกันทำให้สามารถบังคับการเคลื่อนไหวของตนเอง ทั้งยังเชื่อว่าจะมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ คือ จะไม่กระทบกระทั่งกับผู้อื่นได้ง่าย สามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามสถานการณ์ ร่างกายและจิตใจของคนเรา มีจังหวะในระบบการทำงานของอวัยวะ ธรรมชาติรอบตัวเราก็มีจังหวะ ดังนั้นถ้าคนเราสามารถจัดจังหวะของตนให้สัมพันธ์กับจังหวะจากธรรมชาติ จะเกิดสิ่งที่สวยงาม สมดุลในเรื่องท่าทาง ความเป็นอยู่ความเป็นไปในชีวิต เด็กได้รับประสบการณ์ที่ทำให้มีพัฒนาการทุกด้าน ผ่านกระบวนการดนตรี กิจกรรมเคลื่อนไหวเสรี และเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ เพื่อให้เกิดประโยชน์เต็มที่และตอบสนองด้วยการเคลื่อนไหวการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน มีปฏิภาณไหวพริบ กล้าตัดสินใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองโดยกล้าแสดงออกความเป็นตัวของตัวเอง ช่วยทำให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ดี และภาคภูมิใจในผลงานของตน นอกจากนี้ยังสามารถนำประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการมีความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

3. คำแนะนำสำหรับครู

การจัดกิจกรรมกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบโดยใช้อุปกรณ์นั้นครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรม การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนหรือสถานที่จัดกิจกรรม เพื่อช่วย

ให้เด็กมีความรู้สึกรอบอุ้ม เพลิดเพลินสบาย สนุกสนานและกล้าแสดงออก ดังนั้น ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบโดยใช้อุปกรณ์ ครูต้องทำความเข้าใจในหลักการและขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ อย่างละเอียด ซึ่งในการจัดกิจกรรมนั้นจะเน้นการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นหลัก โดยจัดตามความเหมาะสมกับพัฒนาการ ตามความสามารถ ตามสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน และก่อนการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละครั้งครูควรสร้างข้อตกลงร่วมกันกับเด็กในการปฏิบัติกิจกรรม และอุปกรณ์ที่นำมาประกอบการเคลื่อนไหวจะต้องเป็นสิ่งที่มีความปลอดภัย รอบ ๆ ตัวเด็กและสามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

4. การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมนั้นครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงบริเวณและเนื้อที่ ที่เด็กจะใช้ในการเคลื่อนไหวเพื่อรองรับการเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ ทิศทางการเคลื่อนไหวของเด็กแต่ละคน แต่ละคู่ และแต่ละกลุ่ม การเคลื่อนตัวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง การจัดบริเวณและเนื้อที่ควรเป็นที่โล่งกว้าง ไม่มีสิ่งกีดขวางและต้องมีเนื้อที่เพียงพอกับเด็ก เป็นพื้นราบเรียบและไม่ลื่น อาจใช้ห้องเรียน สนามกลางแจ้ง หรืออาคารอเนกประสงค์

5. หลักการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

1. หลักของการบูรณาการที่จัดให้เข้ากับชีวิตประจำวันด้วยการจัดเป็นประจำให้เด็กได้ปฏิบัติทุกวันจนเกิดความเคยชินเป็นปกตินิสัย
2. หลักของการยอมรับนับถือในความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจและความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน
3. หลักของการมีอิสระ เสรี บรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความคิดริเริ่มได้อย่างอิสระ
4. การใช้คำพูด คำถามกระตุ้น และยกย่องชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสม่ำเสมอ
5. การเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองในการพัฒนาให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง
6. การมีส่วนร่วม เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กฎ กติกา ของห้องเรียน
7. การนำอุปกรณ์ สิ่งของที่ล้อมรอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่าง ๆ ที่สามารถหาได้ง่าย ที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองได้ มาประกอบในการเคลื่อนไหว เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ฯลฯ
8. การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด มีเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก

6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.1.1 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนเพื่อนโดยไม่ชนกันด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.1.2 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.1.3 ครูและเด็กพูดคุยทวงถามเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่เด็กได้รับมอบหมายให้นำมาประกอบการเคลื่อนไหวในแต่ละครั้งที่ เช่น ผ้าเช็ดหน้า กระดาษ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.1.4 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เช่น การใช้ การเก็บ และวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการพูดเชิญชวน กระตุ้นให้เด็กสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการนำอุปกรณ์ที่ ครูและเด็กเตรียมมา สาธิต แนะนำการใช้อุปกรณ์

1.1.5 ครูและเด็กร่วมกันนัดหมายสัญญาณการให้จังหวะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า จังหวะเคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่อนั้นทันที

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของร่างกาย อย่างอิสระ เสรี ตามเสียงเพลงหรือจากจังหวะเคาะจังหวะ

2.2 ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ เป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ตกลงร่วมกันในการคิดท่าทาง กำหนด การวางแผนเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้ อุปกรณ์

2.2.1 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์คนเดียวเด็กเดินเข้าแถวมารับอุปกรณ์แล้วเดินไปนั่งที่เดิม

2.2.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์เป็นคู่หาตัวแทนมารับอุปกรณ์แล้วกลับไปหาเพื่อนนั่งที่เดิม

2.2.3 การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์แบบกลุ่มหาอาสาสมัครที่เป็นตัวแทนกลุ่มไปรับอุปกรณ์มาให้สมาชิกในกลุ่มแล้วแจกอุปกรณ์ให้กับเพื่อนในกรณีที่มีจำนวนอุปกรณ์ไม่เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันคิดและตกลงร่วมกันว่าใครจะใช้อุปกรณ์ก่อนใครจะรอเพื่อน

2.3 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การดู การดมกลิ่น การคลำการจับ การฟังเสียง

2.4 ตกลงร่วมกันในการสังเกต ทิศทางการเคลื่อนไหวของอุปกรณ์ด้วยการแกว่ง กลิ้ง เขย่า โยน โยก โบก สะบัด เคาะ

2.5 ตกลงร่วมกันในการกำหนดวางแผนออกแบบทิศทางการเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบอุปกรณ์ว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง เพื่อควบคุมตนเองไม่ให้ชนกับเพื่อนคนอื่น คู่อื่น กลุ่มอื่น ตามจังหวะ ซ้ำ-เร็ว-หยุด

2.6 ให้เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะประกอบอุปกรณ์โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่มและในแต่ละวันสามารถเลือกกิจกรรมการเคลื่อนไหวและ จังหวะ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในแต่ละวัน ดังนี้

2.6.1 การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย เรื่องราว คือการบรรยายเรื่องราวที่มุ่งเน้นส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบอุปกรณ์ เช่น การใช้ อุปกรณ์ร่วมกับเพื่อน การแบ่งปันอุปกรณ์ให้เพื่อน การควบคุมอารมณ์ความต้องการของตนเอง การรอคอยที่จะใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน และการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด ช่วงเวลาที่กำหนดอาจกำหนดด้วยการนับ การร้องเพลง หรือการท่องคำคล้องจองก็ได้

2.6.2 การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ สัญญาณ ซ้ำ - เร็ว สัญญาณเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เพื่อน สัญญาณเก็บอุปกรณ์เข้าที่ สัญญาณหมดเวลาในการทำกิจกรรม

2.6.3 การเคลื่อนไหวเลียนแบบ คือการให้เด็กทำเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้อื่น และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ความมีวินัยในตนเอง เช่น บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ตำรวจ ทหาร ฯลฯ หรือในสถานที่ งดใช้เสียงในห้องสมุด เป็นต้น

2.6.4 การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวท่าทางตาม บทเพลง เช่น เพลงข้ามถนน เพลงตรงต่อเวลา เพลงเข้าแถว เป็นต้น ควรเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

2.6.5 การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลงหรือคำคล้องจอง ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะทำนองเพลงหรือ คำคล้องจองเป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เพลงเป็นสื่อที่สามารถชักจูงให้เด็กและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพลงบางเพลงเด็กต้องท่าทางร่วมกัน ทำให้เด็กมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

2.6.6 การเคลื่อนไหวเป็นผู้นำ ผู้ตาม คือการให้เด็กหมุนเวียนกันออกมาเป็นผู้นำ ผู้ตาม ให้เด็กรู้จักการยอมรับนับถือตนเอง และผู้อื่น ให้เกียรติตนเองและผู้อื่น ให้เด็กเป็นผู้นำ และเป็นผู้ตามที่ดี มีมารยาทในสังคม สามารถเล่นและทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้

2.6.7 การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ คือการให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ อย่างเสรีมีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดอย่างอิสระ โดยครูใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นเด็กให้เด็กเกิด

ความมีวินัยในตนเองโดยการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เช่น “วันนี้เราจะทำอะไรนะจึงจะเคลื่อนไหวโดยไม่ให้อุปกรณ์ไปชนคนอื่น” หรือ “เราจะวิธีการทำอะไรจึงจะเคลื่อนไหวหลายคนหรือทั้งห้องโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว 1 ชิ้น” เป็นต้น

2.7 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ชั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 ให้เด็กพักผ่อนนิ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูอาจเปิดเพลงเบา ๆ ในจังหวะช้า ๆ ประกอบ

3.2 ให้เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความ รับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน

3.3 เด็กและครูนัดหมาย มอบหมายหรือสร้างข้อตกลงร่วมกันในการจัดทา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก ง่าย และสามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไปและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง เช่น การเตรียม การใช้ การเก็บอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

7. บทบาทครูในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์นั้น ครูนับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทความสำคัญมากที่สุด โดยต้องปฏิบัติดังนี้

1. ครูต้องเข้าใจธรรมชาติ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน

2. เป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างวินัยในตนเองในการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ร่วมกับเด็ก

3. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น สนุกสนาน และเป็นกันเองกับเด็ก เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก เกิดความไว้วางใจ มั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม

4. ขณะดำเนินกิจกรรมครูควรใช้คำพูดหรือคำถามโน้มน้าวให้เด็ก เอาใจใส่ สนใจ สังเกตและศึกษาพฤติกรรมของเด็กทุกคน ถ้าพบเด็กที่อายุหรือไม่สามารถแสดงออก หรือไม่ได้น่าวิเศษ อุปกรณ์มาไม่ควรบังคับแต่ควรใส่ใจเป็นพิเศษ และเปิดโอกาสให้เด็กได้แก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้เพื่อได้ช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือจากเพื่อน

5. ให้เด็กนั่ง-นอนพักหนึ่ง ๆ หลังสิ้นสุดกิจกรรม 2 นาที
6. ชมเชยเด็กที่มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดกิจกรรม
7. ครูพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเย็นที่ผู้ปกครองมารับเด็ก และมีจดหมายถึงผู้ปกครองในการร่วมมือกันส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

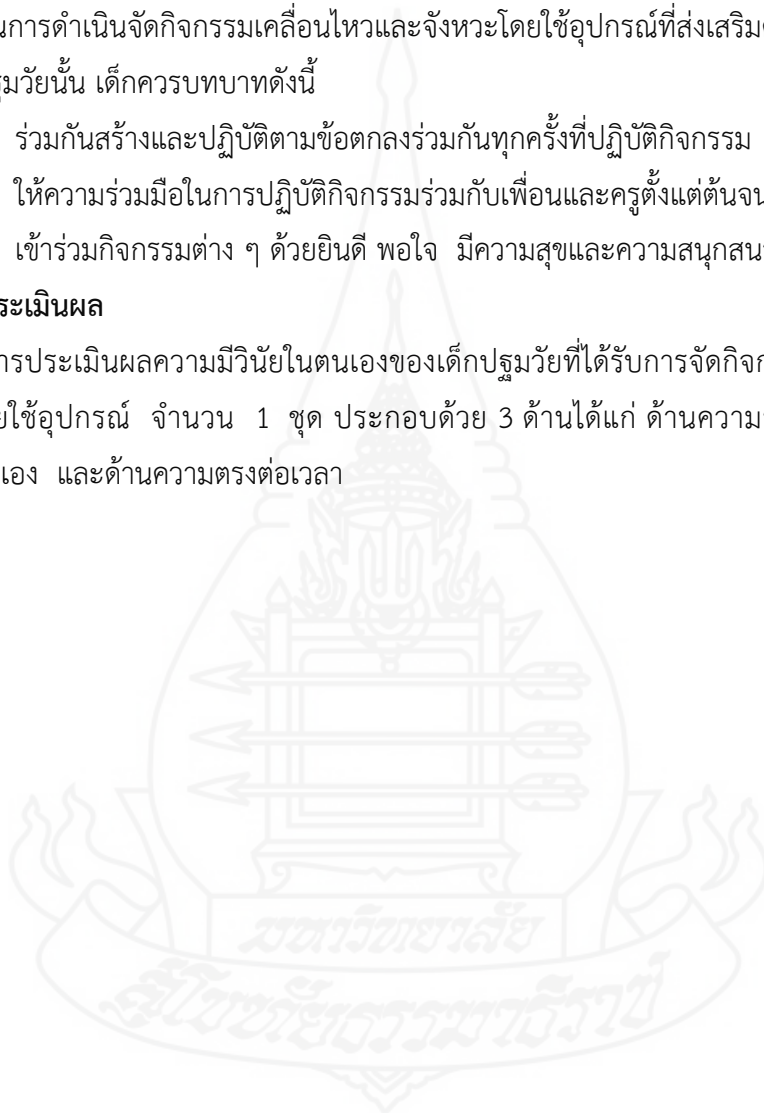
8. บทบาทของเด็กในการดำเนินจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์

ในการดำเนินจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กควรบทบาทดังนี้

1. ร่วมกันสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันทุกครั้งที่ปฏิบัติกิจกรรม
2. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูตั้งแต่ต้นจนจบ
3. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยยินดี พอใจ มีความสุขและความสนุกสนาน ตลอดกิจกรรม

9. การประเมินผล

การประเมินผลความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความตรงต่อเวลา

ตารางที่ 1 แผนกำหนดการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2

สัปดาห์ที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
1	พลีไหว	1. ผ้าแพร หรือผ้าเช็ดหน้า	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. ผ้าแพร หรือแถบผ้า	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้า	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
1	พลีไหว	4. ผ้าแพร กับแถบผ้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. ผ้าแพร แถบผ้า และ ผ้าเช็ดหน้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลง ร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
2	กระด้าง กระตอน	1. ลูกปิงปอง หรือลูกเทนนิส	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. ลูกบอล หรือลูกวอลเลย์บอล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ลูกปิงปอง กับลูกเทนนิส	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
2	กระด้าง กระตอน	4. ลูกวอลเลย์บอล กับปิงปอง หรือลูกเทนนิส	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. ลูกบอล ลูกวอลเลย์บอล ลูกปิงปอง หรือลูกเทนนิส	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
3	ยาวเป็นเกลียว เลี้ยว ๆ ไปมา	1. เชือกปอแก้ว หรือเชือกมัดฟางข้าว	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. เชือกปอแก้วหรือเชือกผูกหูร่องเท้า	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งจ้อง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. เชือกปอแก้ว กับเชือกไหมพรม	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
3	ยาวเป็นเกลียว เลี้ยวๆ ไปมา	4. เชือกไหมพรมกับเชือกหูรองเท้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวตามคำคล้องจอง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. เชือกไหมพรม เชือกหูรองเท้า เชือกปอแก้ว และเชือกมัดฟางข้าว	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
4	ลอยละลิว ปลิวละล่อง	1. กระดาษวาดรูป หรือกระดาษโปสเตอร์	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. กระดาษปกนิตยสาร หรือกระดาษหนังสือพิมพ์	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. กระดาษวาดรูป กับกระดาษโปสเตอร์	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
4	ลอยละลิว ปลิวละล่อง	4. กระดาษปกนิตยสาร กับ กระดาษหนังสือพิมพ์	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวตามคำคล้องจอง	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. กระดาษปกนิตยสาร กระดาษ หนังสือพิมพ์ กระดาษวาดรูป และกระดาษโปสเตอร์	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลง ร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
5	ผ้า พับ ผ้า ขยับบิน	1. ผ้าขาวม้า หรือผ้าเช็ดตัว	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. ผ้าพันคอ หรือผ้าคล้องไหล่	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ผ้าขาวม้า กับผ้าเช็ดตัว	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
5	ผ้า พับ ผ้า ขยับบิน	4. ผ้าพันคอ กับผ้าคล้องไหล่	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. ผ้าพันคอ ผ้าคล้องไหล่ ผ้าขาม้า และผ้าเช็ดตัว	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลง ร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
6	ตื๊บ ๆ ตื๊บ ๆ	1. ลูกแก้ว หรือลูกทราย	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. ลูกแก้ว หรือลูกแป้ง	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ลูกแก้ว กับลูกโป่งใส่น้ำ	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
6	ตื๊บ ๆ ตื๊บ ๆ	4. ถุงทราย กับลูกโป่งใส่น้ำ	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. ถุงถั่ว ถุงทราย ถุงแป้ง และลูกโป่งใส่น้ำ	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
7	กอ กล้วย ช่วยขยับ	1. ไบก์กล้วย (ใบตอง) หรือ ก้านกล้วย	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. ไบก์กล้วย แบบเต็มใบหรือ กาบกล้วย	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ไบก์กล้วย (ใบตอง) กับ ก้านกล้วย	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
7	กอ กล้าย ช่วยขยับ	4. ไบก์กล้าย (ใบตอง) กับ เปลือกปลีกกล้าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		4. ไบก์กล้าย (ใบตอง) ก้านกล้าย เปลือกปลีกกล้าย ไบก์กล้ายแบบเต็มใบ และกาบกล้าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
8	บอ ไปไม้ พัดโบก	1. โบรมะพร้าว หรือใบปาล์ม	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		2. โบรมะพร้าว หรือใบหมาก	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือคำคล้องจอง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		3. ใบหมาก กับใบพุทธรักษา	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อการเคลื่อนไหว	วันที่/ชนิดของอุปกรณ์	ประเภทการเคลื่อนไหว	ลักษณะการเคลื่อนไหว
8	บอ ไปไม้ พัดโบก	4. ใบพุทธรักษา กับใบจิ้ง	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง
		5. ใบมะพร้าว ใบปาล์ม ใบมะพร้าว ใบหมาก ใบจิ้ง และใบพุทธรักษา	1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลง ร่วมกัน 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์	- แบบเดี่ยว - แบบคู่ - แบบกลุ่มเล็ก 3-5 คน - แบบกลุ่มใหญ่ 8-10 คน - แบบกลุ่มเดี่ยวทั้งห้อง

แผนที่ 1 การจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ผ้าแพร แถบผ้า และผ้าเช็ดหน้า
นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561
สัปดาห์ที่ 1 ใช้สอนวันที่ 11-15 มิถุนายน 2561 เวลา 20 นาที

สาระสำคัญ

การเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการแสดงความสามารถในการควบคุม กล้ามเนื้อเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสื่อกลางในการแสดงท่าทาง อารมณ์ การคิด จินตนาการ การกระทำ และการสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะ เสียงสัญญาณ หรือเสียงเพลง ที่เน้นให้ได้มีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการควบคุมตนเอง ลักษณะกิจกรรม เป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม

ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด และการสไลด์

2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
3. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม
4. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
5. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย
6. การเคลื่อนไหวประกอบคำคล้องจอง
7. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
8. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ

จุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองในด้าน

1. ความรับผิดชอบ
2. การตรงต่อเวลา
3. การควบคุมตนเอง

วันที่ 1

อุปกรณ์ ผ้าแพร หรือผ้าเช็ดหน้า

ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ
4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย

กิจกรรม

1. ชี้นำ

1.1 เด็กและครูร่วมกันจัดเตรียม สภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนกับเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.4 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ดังนี้

- การดูแลอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวไม่ให้เลอะเทอะ ตกหล่นเสียหาย

- ขณะที่เด็ก ๆ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ต้องควบคุมตนเอง และอุปกรณ์ไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน

- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์ทุกครั้ง

- การกำหนดทิศทางเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปตามทิศทางของลูกศรว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง

- นัดหมายสัญญาณการให้จังหวะ เคาะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า เคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที และหยุดเล่นเมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลาเล่น

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 เด็กเดินเข้าแถวมาเลือกอุปกรณ์ที่นำมา ได้แก่ ผ้าแพร์ หรือผ้าเช็ดหน้า คนละ 1 ผืน แล้วเดินไปนั่งที่เป็นรูปตัวยู (U) ในที่เดิมของตนเองไม่แย่งที่นั่งเพื่อน

2.2 ทุกคนสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างตั้งใจ ด้วยการ การดู การดมกลิ่น การคลำ การจับ การฟังเสียง ในขณะที่สำรวจอุปกรณ์ต้องทำตามข้อตกลงด้วยการไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน สำรวจภายในเวลาที่กำหนด

2.3 เด็กอบอุ่นร่างกายพร้อมผ้าแพร์ หรือผ้าเช็ดหน้า ที่เด็กเลือกมาโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ ในทิศทางของลูกศรกำหนดไว้ และระดับต่าง ๆ ตามจังหวะที่ครูเคาะ ถ้ามีเพื่อนกำลังจะเคลื่อนไหวไปทิศทางเดียวกัน เด็กต้องรอ ให้เพื่อนไปก่อนจะได้ไม่ชนกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอย่างราบรื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นหรือทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนดและข้อตกลงของชั้นเรียน แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

2.4 เด็กเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมผ้าแพร์ หรือผ้าเช็ดหน้าที่เด็กเลือกมาประกอบเสียงดนตรีเบา ๆ โดยทำทางเลียนแบบลมพัดใบไม้ใบเดียว เคลื่อนไหวคนเดียวตามจังหวะเพลงอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ใบไม้ร่วงหล่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที แล้วรอคอยฟังคำสั่งในการเริ่มทำกิจกรรมต่อไป ลมพัดใบไม้ 2 ใบ จับคู่กับเพื่อนเคลื่อนไหวไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้ากัน คู่เราจะไม่ชนคู่อื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป ลมพัดใบไม้ก่องเล็ก 5 ใบ จับกลุ่มเพื่อน 5 คนเคลื่อนไหวไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้าเพื่อนของเราแล้ว เราจะไม่เสียงดังรบกวนเพื่อนกลุ่มอื่น และจะไม่ชนเพื่อนกลุ่มอื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ พายุพัดใบไม้ก่องโต 1 ก่องอยู่กลางห้อง เด็ก ๆ ค่อย ๆ เคลื่อนไหวมารวมกันกลางห้องแล้วเคลื่อนไหวไปด้วยกันตามทิศทางของลูกศรที่กำหนดไว้ พวกเขาจะไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้าเพื่อนของเราแล้ว เราจะไม่เสียงดังรบกวนเพื่อน และจะไม่ชนเพื่อน ใบไม้ของเราโบกสะบัด พลิ้วไหวสวยงามทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ แต่คำสั่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ลมพัดใบไม้ 5 ใบ ลมพัดใบไม้ 1 ใบ และลมพัดใบไม้ก่องโต เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป

2.5 เด็กเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมผ้าแพร์ หรือผ้าเช็ดหน้าที่เด็กเลือกมาประกอบคำบรรยาย ดังนี้ “ในป่าแห่งหนึ่ง เป็นที่อยู่ของสัตว์นานาชนิด เช่น หมา ลิง หนู มีลำธารน้ำสายหนึ่งไหลผ่าน ลำธารนี้กว้าง และน้ำไหลแรงมาก ที่ลำธารมีสะพานทอดข้ามอยู่เพียงสะพานเดียว สะพานนี้ยาวและแคบมากจนไม่สามารถเดินสวนทางกันได้ สองฝากฝั่งลำธารเป็นที่อาศัยของ หมา ลิง หนู วันหนึ่ง หมา หนู ลิง จะต้องนำอาหารไปเก็บไว้ที่บ้าน จำเป็นจะข้ามสะพานพร้อม ๆ กัน สัตว์ทั้งสองตัวเดินมาพบกันกลางสะพานพอดี เจ้าลิงบอก หมาว่า “เจ้าหมา เจ้าแบกสิ่งของมากมาย สะพานมันแคบเจ้าเดินข้ามมาก่อนเลย เราจะรอเจ้าอยู่ฝั่งนี้ก่อน” แล้วเจ้าลิงยังบอกกับเจ้าหมาว่า “เจ้าหมา เจ้าก็เดินตามหลังเจ้าหมามาได้เลย เดินค่อย ๆ ระวังของที่แบกมาจะตกแตกเสียหาย และระวัง พวกเจ้าจะตกลงน้ำด้วยละ” เจ้าหมา และเจ้าลิง ทำตามเพื่อนแนะนำด้วยความยินดี และกล่าวพร้อม ๆ กันว่า “ขอบใจมากนะเพื่อนรัก” เจ้าลิงยิ้มด้วยความภาคภูมิใจ แล้วพูดว่า “เราจะข้ามสะพานได้ปลอดภัยเราจะต้องข้ามไปที่ละคน ทีละคน รอให้เพื่อนข้ามไปก่อน

แล้วเราค่อยข้ามไป เราต้องไม่วิ่งเล่นกัน ชนกัน ทำแค่นี้ก็ข้ามสะพานได้อย่างปลอดภัยแล้วเพื่อน”
ทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ อาจเพิ่มตัวละครในเรื่องได้อีก

2.6 ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด เด็กหยุดเคลื่อนไหวในทำนองทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด และข้อตกลงของห้องเรียน แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ เด็กเดินเป็นแถวค่อยๆ เก็บเรียงอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์เกิดความชำรุดเสียหาย และเก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิม

2.7 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ชั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 เด็กพักผ่อนหนึ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูเปิดเพลงกล่อม “นกขมิ้น” เบา ๆ ในจังหวะ ช้า ๆ ประกอบ

3.2 เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน ดังนี้

- เก็บของเล่น ของใช้ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อยหลังเลิกเล่น เลิกใช้
- ระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน
- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์
- ยอมรับ และทำตามเพื่อน
- เดินทางตามทิศทางของลูกศร
- ทำตามสัญญาณนัดหมาย
- กล่าว “ขอบคุณ ขอบใจ” เมื่อได้รับการช่วยเหลือ แนะนำ

3.3 เด็กและครูนัดหมาย มอบหมายร่วมกันในการจัดหา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก หาง่ายที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป ได้แก่ ผ้าแพร หรือแถบผ้า และเด็กต้องมาร่วมกิจกรรมให้ทันเวลาที่นัดหมาย

วันที่ 2

อุปกรณ์ ผ้าแพร์ หรือผ้าเช็ดหน้า

- ประเภทการเคลื่อนไหว
1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
 3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ
 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย

กิจกรรม

1. ชี้นำ

1.1 เด็กและครูร่วมกันจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนกับเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.4 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ดังนี้

- การดูแลอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวไม่ให้เลอะเทอะ ตกหล่นเสียหาย

- ขณะที่เด็ก ๆ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ต้องควบคุมตนเอง และอุปกรณ์ไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน

- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์ทุกครั้ง

- การเดินแถวต้องไม่เหยียบเท้าเพื่อน

- การคัดเลือกผู้นำนักเรียนออกมาทำท่าทางเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์นั้น เด็ก ๆ ต้องทำตามเพื่อนด้วยการยอมรับ และให้เกียรติเพื่อนทุกครั้ง ทุกคน

- การกำหนดทิศทางเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปตามทิศทางของลูกศรว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง

- นัดหมายสัญญาณการให้จังหวะ เคาะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า เคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที และหยุดเล่นเมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลาเล่น

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 เด็กเดินเข้าแถวมาเลือกอุปกรณ์ที่นำมา ได้แก่ ผ้าแพร์ หรือแถบผ้า คนละ 1 ชนิด แล้วเดินไปนั่งที่เป็นรูปตัวยู (U) ในที่เดิมของตนเองไม่แย่งที่นั่งเพื่อน

2.2 ทุกคนสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างตั้งใจ ด้วยการ การดู การดมกลิ่น การคลำ การจับ การฟังเสียง ในขณะที่สำรวจอุปกรณ์ต้องทำตามข้อตกลงด้วยการไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน สำรวจภายในเวลาที่กำหนด

2.3 เด็กอบอุ่นร่างกายพร้อมผ้าแพร์ หรือแถบผ้า ที่เด็กเลือกมา โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ ในทิศทางของลูกศรกำหนดไว้ และระดับต่าง ๆ ตามจังหวะที่ครูเคาะ ถ้ามีเพื่อนกำลังจะเคลื่อนไหวไปทิศทางเดียวกัน เด็กต้องรอ ให้เพื่อนไปก่อนจะได้ไม่ชนกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอย่างราบรื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นหรือทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนดและข้อตกลงของชั้นเรียน แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

2.4 ให้เด็กเลือกจับคู่กับเพื่อน 2 คนแล้วสลับกันเป็นผู้นำ ผู้ตามในการเคลื่อนไหว ประกอบบทเพลงระเบียบวินัย ในลักษณะต่าง ๆ ตามจังหวะเพลงรีบไปเข้าแถว เด็กทำตามผู้นำที่เลือกมาด้วยความยอมรับ และให้เกียรติเพื่อน เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหว แล้วนำผ้าแพร์ หรือแถบผ้า ที่นักเรียนเลือกมานำมาเรียงต่อกันเป็นแถว แล้วเดินตามเพื่อนรอบผ้าแพร์ หรือแถบผ้าอย่างใกล้ชิด และระมัดระวังไม่ให้ตนเองและเพื่อนโดนผ้าแพร์ หรือแถบผ้า เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที ให้เล่นและทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป ทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ โดยเพิ่มจำนวนเด็ก เป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน กลุ่มใหญ่ 8-10 คน กลุ่มเดียวทั้งห้อง

2.5 ให้เด็กออกมาทำกิจกรรมครั้งละ 4 คู่ เด็กที่เหลือนั่งดูเพื่อน รอคอยจนกว่าจะถือโอกาสของตน ด้วยการทำ ผ้าแพร์ หรือแถบผ้า มาเรียงต่อกันยาว ๆ ผ้าผืนเดียวกัน เคลื่อนไหวไปด้วยกัน ทุกคนต้องระวังไม่ให้ผ้าผืนยาวขาด “เราจะพาผ้าผืนยาว ๆ ไปด้วยกัน เราจะช่วยกันดูแลไม่ให้ผ้าของเราขาด” จากนั้นทั้ง 4 คู่ เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อม ผ้าแพร์ ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ตามคำคล้องจอง ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง ปฏิบัติตามตกลง ดังนี้

ตั้งใจเรียนเล่น	ทำเป็นเวลา
เข้าห้องไม่ช้า	อย่าส่งเสียงดัง
ข้อตกลงนี้	ทำได้ง่ายจัง
ทุกคนรับฟัง	ปลูกฝังวินัย

โดยตกลงกันว่า ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้ากัน คู่เราจะไม่ชนคู่อื่น เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหว แล้วพากันเดินแถวกลับไปนั่งที่เดิมของกลุ่มตัวเอง ทำเช่นนี้อีก 3 รอบ

2.6 ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอกอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ ให้เด็กเดินเป็นแถวค่อยๆ เก็บเรียงอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์เกิดความชำรุด เสียหาย และเก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิม

2.7 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ขั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 เด็กพักผ่อนนิ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูเปิดเพลงกล่อมไทย “จันทร์เจ้า” เบา ๆ ในจังหวะช้า ๆ ประกอบ

3.2 เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน ดังนี้

- เก็บของเล่น ของใช้ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อยหลังเลิกเล่น เลิกใช้
- ระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน
- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์
- การเดินแถวต้องไม่เหยียบเท้าเพื่อน
- เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ยอมรับ และทำตามเพื่อน
- เดินทางตามทิศทางของลูกศร
- ทำตามสัญญาณนัดหมาย

3.3 เด็กและครูนัดหมาย มอบหมายร่วมกันในการจัดหา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก หาง่ายที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป ได้แก่ ผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้า และเด็กต้องมาร่วมกิจกรรมให้ทันเวลาที่นัดหมาย

วันที่ 3

อุปกรณ์ ผ้าแพร์ กับผ้าเช็ดหน้า

- ประเภทการเคลื่อนไหว**
1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
 3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ
 4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย

กิจกรรม

1. ชี้นำ

1.1 เด็กและครูร่วมกันจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนกับเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.4 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ดังนี้

- การดูแลอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวไม่ให้เลอะเทอะ ตกหล่นเสียหาย

- ขณะที่เด็ก ๆ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ต้องควบคุมตนเอง และอุปกรณ์ไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน

- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์ทุกครั้ง

- การกำหนดทิศทางเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปตามทิศทางของลูกศรว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง

- นิตหมายสัญญาณการให้จังหวะ เคาะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า เคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที และหยุดเล่นเมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลาเล่น

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 เด็กเดินเข้าแถวมารับอุปกรณ์ที่นำมา ได้แก่ ผ้าแพร์ กับผ้าเช็ดหน้า อย่างละ 1 ผืน แล้วเดินไปนั่งที่เป็นรูปตัวยู (U) ในที่เดิมของตนเองไม่แย่งที่นั่งเพื่อน

2.2 ทุกคนสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างตั้งใจ ด้วยการ การดู การดมกลิ่น การคลำ การจับ การฟังเสียง ว่าผ้าแพร์ กับผ้าเช็ดหน้า มีลักษณะเหมือน และแตกต่างกันอย่างไร ในขณะที่สำรวจอุปกรณ์ต้องทำตามข้อตกลงด้วยการไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน สำรวจภายในเวลาที่กำหนด

2.3 เด็กอบอุ่นร่างกายพร้อมผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้าที่เด็กเลือกมา โดยใช้กิจกรรม การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น เด็ก เคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ ในทิศทางของลูกศรกำหนดไว้ และระดับต่าง ๆ ตามจังหวะที่ครูเคาะ ถ้ามีเพื่อนกำลังจะเคลื่อนไหวไปทิศทางเดียวกัน เด็กต้องรอ ให้เพื่อนไปก่อนจะได้ไม่ชนกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอย่างราบรื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นหรือทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนดและข้อตกลงของชั้น เรียน แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

2.4 เด็กเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้าที่เด็กเลือกมาประกอบ เสียงดนตรีเบา ๆ โดยท่าทางเลียนแบบลมพัดขยับขึ้นเดียว เอา ผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้ามาถือรวมกัน เป็นขยับขึ้นเดียว เคลื่อนไหวคนเดียวตามจังหวะเพลงอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ขยับร่วงหล่นเมื่อได้ยิน สัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที แล้วรอคอยฟังคำสั่งในการเริ่มทำ กิจกรรมต่อไป ลมพัดขยับ 2 ชั้น เด็กถือผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้า เป็นขยับ 2 ชั้น เดียว เคลื่อนไหวคนเดียวตามจังหวะเพลงอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ขยับร่วงหล่นเมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน ให้ หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที แล้วรอคอยฟังคำสั่งในการเริ่มทำกิจกรรมต่อไป ลมพัดขยับ 4 ชั้นจับคู่ กับเพื่อนเคลื่อนไหวไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไป ข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 5 ก้าวไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 5 ก้าวเราจะไม่เหยียบเท้ากัน คู่เราจะไม่ชนคู่ อื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป ลมพัดขยับกองเล็ก 10 ชั้น จับกลุ่มเพื่อน 5 คนเคลื่อนไหวไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวเราจะไม่เหยียบ เท้าเพื่อนของเราแล้ว เราจะไม่เสียงดังรบกวนเพื่อนกลุ่มอื่น และจะไม่ชนเพื่อนกลุ่มอื่น เมื่อได้ยิน สัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นใน เวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ พายุพัดขยับกองโต 1 กองอยู่ กลางห้อง เด็ก ๆ ค่อย ๆ เคลื่อนไหวมารวมกันกลางห้องแล้วเคลื่อนไหวไปด้วยกันตามทิศทางของ ลูกศรที่กำหนดไว้ พวกเราจะไปด้วยกัน ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 3 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 3 ก้าวเราจะไม่เหยียบเท้าเพื่อน แล้ว เราจะไม่เสียงดังรบกวนเพื่อน และจะไม่ชนเพื่อน ทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ แต่คำสั่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ลมพัดขยับ 6 ชั้น ลมพัดขยับ 10 ชั้น และลมพัดขยับกองโต เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้ว รอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป

2.5 เด็กเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้าที่เด็กได้รับมาประกอบคำบรรยาย ดังนี้ ณ ห้องเรียนสัตว์น้อยแห่งหนึ่ง หลังเลิกเรียนแล้ว เด็ก ๆ จะช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน หมีน้อยเก็บเก้าอี้ กระจ่ายน้อยปิดฝุ่น ปิด ปิด แมวน้อยกวาดพื้น กวาด กวาด ทุกคนตั้งใจทำความสะอาดห้องเรียน จนห้องเรียนสะอาดสวยงามน่าอยู่ น่าเรียน เสร็จแล้วจึงพากันเดินเข้าแถวกลับบ้านอย่างเป็นระเบียบ ขณะที่เพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนนั้น เจ้าลิงน้อยแอบหนีเพื่อนไปนั่งกินกล้วยอยู่หลังห้อง กินกล้วยแล้วก็โยนเปลือกกล้วยทิ้งลงพื้นอย่างไม่สนใจ แล้วก็กลับเข้ามาในห้องแต่ไม่พบใคร จึงรีบวิ่งตามเพื่อนไป ด้วยความไม่ระมัดระวังจึงเหยียบเปลือกกล้วยลื่นไถลหกล้มกักระแทกกับพื้นเสียงดัง “โครม” เพื่อน ๆ ได้ยินจึงพากันมาดูเจ้าลิงน้อย แล้วพูดกับลิงน้อยว่า “ทีหลังเธอควรทิ้งเปลือกกล้วย และขยะลงถังนะ จะได้ไม่มีใครเจ็บแบบนี้อีก” เจ้าลิงน้อยบอกว่า “จ้ะ เราจะจำไว้และจะไม่ทำแบบนี้อีก ขอบใจมากนะที่กลับมาดูแลเรา” เพื่อน ๆ จึงบอกว่า “ไม่เป็นไร เราเป็นเพื่อนกัน ต้องรักกัน ช่วยเหลือกัน” เจ้าลิงน้อยพูดว่า “ต่อไปนี่เราจะช่วยทุกคนทำความสะอาดห้องเรียน และทำตามข้อตกลงของห้องเรียนของเรา” แล้วเพื่อน ๆ ก็พากันพุงเจ้าลิงน้อยเดินกลับบ้านด้วยความปลอดภัย ทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ อาจเพิ่มตัวละครในเรื่องได้อีก

2.6 ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ ให้เด็กเดินเป็นแถวค่อย ๆ เก็บเรียงอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์เกิดความชำรุด เสียหาย และเก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิม

2.7 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ขั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 เด็กพัก่อนหนึ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูเปิดเพลงดังดอกไม้บาน เบา ๆ ในจังหวะ ช้า ๆ ประกอบ

3.2 เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน ดังนี้

- เก็บของเล่น ของใช้ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อยหลังเลิกเล่น เลิกใช้
- ระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน

- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน
- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์
- ยอมรับ และทำตาเพื่อน
- เดินทางตามทิศทางของลูกศร
- ทำตามสัญญาณนัดหมาย
- กล่าว “ขอบคุณ ขอใจ” เมื่อได้รับการช่วยเหลือ แนะนำ
- ทิ้งขยะ ลงถังเสมอ
- ไม่วิ่งบนอาคารเรียน และในห้องเรียน
- ทำความสะอาดห้องเรียน หลังเลิกเรียน

3.3 เด็กและครุณัดหมาย มอบหมายร่วมกันในการจัดทา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก หางายที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป ได้แก่ ฝ้าแพร กับแถบฝ้า และเด็กต้องมาร่วมกิจกรรมให้ทันเวลาที่นัดหมาย

วันที่ 4

อุปกรณ์ ฝ้าแพร กับแถบฝ้า

ประเภทการเคลื่อนไหว

1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม
3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
4. การเคลื่อนไหวบทเพลงหรือคำคล้องจอง

กิจกรรม

1. ช้่นนำ

1.1 ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอ สำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดย ไม่ชนกับเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.4 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ดังนี้

- การดูแลอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวไม่ให้เลอะเทอะ ตกหล่น

เสียหาย

- ขณะที่เด็ก ๆ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ต้องควบคุมตนเอง และอุปกรณ์ไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน

- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์ทุกครั้ง
- การคัดเลือกผู้นำนักเรียนออกมาทำท่าทางเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์นั้น เด็ก ๆ ต้องทำตามเพื่อนด้วยการยอมรับ และให้เกียรติเพื่อนทุกครั้ง ทุกคน
- การกำหนดทิศทางเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปตามทิศทางของลูกศรว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง
- นิตหมายสัญญาณาการให้จังหวะ เคาะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า เคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที และหยุดเล่นเมื่อได้ยินสัญญาณาหมดเวลาเล่น

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 เด็กเดินเข้าแถวมารับอุปกรณ์ที่นำมา ได้แก่ ผ้าแพร กับแถบผ้า อย่างละ 1 ผืน แล้วเดินไปนั่งที่เป็นรูปตัวยู (U) ในที่เดิมของตนเองไม่แย่งที่นั่งเพื่อน

2.2 ทุกคนสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างตั้งใจ ด้วยการ การดู การดมกลิ่น การคลำ การจับ การฟังเสียง ว่าผ้าแพร กับแถบผ้า มีลักษณะเหมือน และแตกต่างกันอย่างไร ในขณะที่สำรวจอุปกรณ์ต้องทำตามข้อตกลง ด้วยการไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน สำรวจภายในเวลาที่กำหนด

2.3 เด็กอบอุ่นร่างกายพร้อมผ้าแพร กับแถบผ้า ที่เด็กเลือกมา โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ ในทิศทางของลูกศรกำหนดไว้ และระดับต่าง ๆ ตามจังหวะที่ครูเคาะ ถ้ามีเพื่อนกำลังจะเคลื่อนไหวไปทิศทางเดียวกัน เด็กต้องรอ ให้เพื่อนไปก่อนจะได้ไม่ชนกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอย่างราบรื่น เมื่อได้ยินสัญญาณาที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณาหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที เป็นการเล่นหรือทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนดและข้อตกลงของชั้นเรียน แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

2.4 ให้เด็กเลือกจับคู่กับเพื่อน 2 คนแล้วสลับกันเป็นผู้นำ ผู้ตามในการเคลื่อนไหว ประกอบคำคล้องจอง ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การได้รับมอบหมายจัดหา จัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว ดังนี้

ได้รับมอบหมาย	สิ่งให้นำมา
หนูไม่รอช้า	รีบหาเร็วไว
อุปกรณ์ครบถ้วน	มากลั่นชวนให้
ทุกท่าเคลื่อนไหว	ถูกใจหนูจัง

เคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ ตามเนื้อหาของคำคล้องจอง เด็กทำตามผู้นำที่เลือกมาด้วยความยอมรับ และให้เกียรติเพื่อน เมื่อได้ยินสัญญาณา “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหว แล้วนำ

ผ้าแพร กับ แถบผ้า ที่นักเรียนเลือกมานำมาเรียงต่อกันเป็นผ้าผืนเดียวกัน แล้วเดินตามเพื่อนรอ ผ้าแพร กับ แถบผ้าที่ต่อเป็นผืนเดียวกันอย่างใกล้ชิด และระมัดระวังไม่ให้ตนเองและเพื่อนโดนผ้า “เราจะพาผ้าผืนยาว ๆ ไปด้วยกัน เราจะช่วยกันระมัดระวัง ดูแลไม่ให้ผ้าของเราขาด” เมื่อได้ยื่นสัญญาณที่ ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที ให้เล่นและทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป ทำเช่นนี้อีก 2-3 รอบ โดยเพิ่มจำนวนเด็ก เป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน กลุ่มใหญ่ 8-10 คน กลุ่มเดียวทั้งห้อง

2.5 ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ ให้เด็กเดินเป็นแถวค่อยๆ เก็บเรียงอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์เกิดความชำรุด เสียหาย และเก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิม

2.6 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ชั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 เด็กพักผ่อนนิ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูเปิดเพลงเด็กไทย “โยกเยก” เบาๆ ในจังหวะ ซ้ำๆ ประกอบ

3.2 เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคน ทุกวัน ดังนี้

- เก็บของเล่น ของใช้ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อยหลังเลิกเล่น เลิกใช้
- การเก็บของเล่น ของใช้เข้าที่
- ระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน
- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์
- ยอมรับ และทำตามเพื่อน
- เดินทางตามทิศทางของลูกศร
- ทำตามสัญญาณนัดหมาย

3.3 เด็กและครุณัดหมาย มอบหมายร่วมกันในการจัดหา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก หาง่ายที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป ได้แก่ ฝ่าแปรร แแถบผ้า ฝ่าเช็ดหน้า และเด็กต้องมาร่วมกิจกรรมให้ทันเวลาที่นัดหมาย

วันที่ 5

อุปกรณ์ ฝ่าแปรร แแถบผ้า และฝ่าเช็ดหน้า

- ประเภทการเคลื่อนไหว**
1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรม

1. ชี้นำ

1.1 เด็กและครุร่วมกันจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เป็นระเบียบ โลง และมีบริเวณมากพอสำหรับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

1.2 เด็กมีอิสระในการเลือกยืน/นั่ง และหาบริเวณของตนเอง ให้ห่างจากเพื่อนโดยไม่ชนกับเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ เสรี

1.3 เด็กนั่งหลับตาหรือยืนสงบนิ่งเพื่อให้เด็กผ่อนคลายก่อนเริ่มกิจกรรม

1.4 ครุและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนในการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ดังนี้

- การดูแลอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหวไม่ให้เลอะเทอะ ตกหล่นเสียหาย

- ขณะที่เด็ก ๆ เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ต้องควบคุมตนเอง และอุปกรณ์ไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน

- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์ทุกครั้ง

- การกำหนดทิศทางเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ไปตามทิศทางของลูกศรว่าจะไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลัง

- นัดหมายสัญญาณการให้จังหวะ เคาะจังหวะช้า เคลื่อนไหวช้า เคาะจังหวะเร็ว เคลื่อนไหวเร็ว เคาะจังหวะ 2 ครั้งติดกันให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที และหยุดเล่นเมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลาเล่น

2. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

2.1 เด็กจับคู่เดินเข้าแถวมารับอุปกรณ์ที่นำมา ได้แก่ ฝ่าแปรร ฝ่าเช็ดหน้า และแถบผ้าอย่างละ 1 ผืน แล้วเดินไปนั่งที่เป็นรูปตัวยู (U) ในที่เดิมของตนเองไม่แย่งที่นั่งเพื่อน

2.2 ทั้งคู่ช่วยกันสำรวจรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างตั้งใจ ด้วยการ การดู การดมกลิ่น การคลำ การจับ การฟังเสียง ว่าผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า มีลักษณะเหมือน และแตกต่างกันอย่างไร ในขณะที่สำรวจอุปกรณ์ต้องทำตามข้อตกลงด้วยการไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน สำรวจภายในเวลาที่กำหนด

2.3 เด็กทั้งคู่อบอุ่นร่างกายพร้อมผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ที่เด็กเลือกมา โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การคลาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ ในทิศทางของลูกศรกำหนดไว้ และระดับต่าง ๆ ตามจังหวะที่ครูเคาะ ถ้ามีคู่เพื่อนกำลังจะเคลื่อนไหวไปทิศทางเดียวกัน คู่ของเด็กต้องรอ ให้คู่เพื่อนไปก่อนจะได้ไม่ชนกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนอย่างราบรื่น เมื่อได้ยินสัญญาณที่ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นหรือทำกิจกรรมในเวลาที่กำหนดและข้อตกลงของชั้นเรียน แล้วรอกอยเวลาในการเริ่มการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

2.4 เด็กออกมาทำกิจกรรมครั้งละ 2 คู่ เด็กที่เหลือนั่งดูเพื่อน รอคอยจนกว่าจะถือโอกาสของตน โดยสมมติให้ ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า เป็นของเล่น ของใช้ที่นักเรียนอยากเล่น และชอบเล่น จากนั้นแต่ละคู่เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อม ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ตามบทเพลง เพลงทำดี ได้ดี โดยตกลงกันว่า ไปข้างซ้าย พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างขวา พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปข้างหลัง พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้ากัน คู่เราจะไม่ชนคู่อื่น เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอกอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป ทำเช่นนี้จนกว่าจะครบทุกคู่ ทุกคน

2.5 เด็กออกมาทำกิจกรรมครั้งละ 4 คู่ เด็กที่เหลือนั่งดูเพื่อน รอคอยจนกว่าจะถือโอกาสของตน โดให้ทำ ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า เป็นผ้าผืนเดียวกัน เคลื่อนไหวไปด้วยกัน ทุกคนต้องระวังไม่ให้ผ้าผืนใหญ่ขาด จากนั้นแต่ละคู่เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อม ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ตามบทเพลง เพลงทำดี ได้ดี โดยตกลงกันว่า ไปทางซ้าย พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปทางขวา พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปทางหน้า พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว ไปทางหลัง พร้อม ๆ กัน 5 ก้าว เราจะไม่เหยียบเท้ากัน คู่เราจะไม่ชนคู่อื่น เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหว แล้วกันเดินแถวกลับไปนั่งที่เดิมของกลุ่มตัวเองทำเช่นนี้จนกว่าจะครบทุกคู่ ทุกคน

2.6 เด็กออกมาทำกิจกรรมทั้งห้อง โดยให้ทำ ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า เป็นผ้าผืนเดียวกัน เคลื่อนไหวไปด้วยกัน ทุกคนต้องระวังไม่ให้ผ้าผืนใหญ่ขาด จากนั้นแต่ละคู่เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อม ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ตามบทเพลง เพลงทำดี ได้ดี โดยเด็ก ๆ ช่วยกันสมมติว่า ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า เป็นผ้าผืนใหญ่ผืนเดียว พวกเราทุกคนจะช่วยกันดูแลรักษาผ้าผืนใหญ่ไม่ให้ขาด เราจะมีวิธีการเคลื่อนไหวอย่างไรที่เราจะไม่เหยียบเท้ากัน เราจะไม่ชนกัน แล้วเด็ก ๆ ช่วยกันสมมติ ผ้าแพรว ผ้าเช็ดหน้า และแถบผ้า ผ้า 3 ผืนเป็นผ้าผืนเล็ก

1 ผืน พวกเราทุกคนจะช่วยกันดูแลรักษาผ้าผืนใหญ่ไม่ให้ขาด เราจะมีวิธีการเคลื่อนไหวยังไงที่เราจะไม่เหยียบเท้ากัน เราจะไม่ชนกัน เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหว แล้วกันเดินแถว แล้วนำ ผ้าแพร แถบผ้า และผ้าเช็ดหน้า ที่นักเรียนเลือกมานำมา ใส่ตะกร้าอย่างเรียบร้อย

2.7 ครูเคาะ 2 ครั้งติดกัน เป็นสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที เป็นการเล่นในเวลาที่กำหนด แล้วรอคอยเวลาในการเริ่มที่จะทำตามคำสั่งต่อไป คือ ให้เด็กเดินเป็นแถว ค่อยๆ เก็บเรียงอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์เกิดความชำรุด เสียหาย และเก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิม

2.8 ขณะที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว แล้วเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ครูกล่าวชื่นชมทันที และกระตุ้นให้เด็กและเพื่อน ๆ เห็นคุณค่า แล้วนำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

3. ชั้นสรุป

หลังจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลงให้เด็กมีกิจกรรมสงบ ดังนี้

3.1 เด็กพักผ่อนนิ่ง ๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่ง หรือนอนอย่างอิสระในท่าที่สบาย 3-5 นาที ครูเปิดเพลงกล่อม “กาเหว่า” เบา ๆ ในจังหวะ ช้า ๆ ประกอบ

3.2 เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมในด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการตรงต่อเวลา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อตกลงในชั้นเรียน โดยเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติร่วมกันทุกคนทุกวัน ดังนี้

- เก็บของเล่น ของใช้ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อยหลังเลิกเล่น เลิกใช้
- การเก็บของเล่น ของใช้เข้าที่
- ระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปโดนเพื่อน
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน
- เข้าแถวรับ และเก็บอุปกรณ์
- ยอมรับ และให้เกียรติเพื่อน
- เดินทางตามทิศทางของลูกศร
- ทำตามสัญญาณนัดหมาย

3.3 เด็กและครูนัดหมาย มอบหมายร่วมกันในการจัดหา/เตรียมอุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวเด็ก ง่ายๆที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ประกอบการเคลื่อนไหวในวันต่อไป ได้แก่ ลูกปิงปอง หรือลูกเทนนิส และเด็กต้องมาร่วมกิจกรรมให้ทันเวลาที่นัดหมาย

อุปกรณ์

1. เครื่องเคาะจังหวะ
2. เครื่องเสียง
3. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว ผ้าแพร แถบผ้า และผ้าเช็ดหน้า
4. เพลงผ่อนคลายกล้ามเนื้อ เพลงดังดอกไม้บาน เพลงกล่อมไทย “จันทร์เจ้า” เพลงเด็กไทย “โยกเยก” เพลงกล่อม “กาเหว่า” และเพลงกล่อม “นกขมิ้น
5. เพลงที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหว เพลงทำดี ได้ดี เพลงรีบไปเข้าแถว
6. คำคล้องจอง ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง ปฏิบัติตามตกลง และการจัดท่า จัดเตรียม อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้านความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การควบคุมตนเอง

ข้อเสนอแนะ

เด็กและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เด็กได้รับความสนุกสนานจากการทำกิจกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น นอกจากการได้เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ลงชื่อครูผู้สอน

(นางวิมล พึ่งภาพ)

ครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเทวลาด)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

คำคล้องจอง ด้านความรับผิดชอบ

ผู้แต่ง นางกาหลง ทวีลาภภิมย์สุข

1. ปฏิบัติตามตกลง

ตั้งใจเรียนเล่น	ทำเป็นเวลา
เข้าห้องไม่ช้า	อย่าส่งเสียงดัง
ข้อตกลงนี้	ทำตั้ง่ายจัง
ทุกคนรับฟัง	ปลูกฝังวินัย

2. การจัดหา จัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

ได้รับมอบหมาย	สิ่งให้นำมา
หนูไม่รอช้า	รีบหาเร็วไว
อุปกรณ์ครบถ้วน	มากล้นชวนให้
ทุกท่าเคลื่อนไหว	ถูกใจหนูจัง

เพลงทำดี ได้ดี

ขับร้อง ชนิกันต์ สิริศรีพันธ์

คำร้อง/ทำนอง ครรชิต สิงห์ดา

https://www.youtube.com/watch?v=HkNZoqn_RzI

จะบอกเธอให้รู้ไว้	ทำอย่างไร ก็ได้อย่างนั้น
ถ้าทำดีได้ขึ้นสวรรค์	สวรรค์คือความสุขใจ
จะบอกเธอให้รู้ไว้	ทำอย่างไร ก็ได้อย่างนั้น
ทำไม่ดีทุกซีกไปนาน	ใคร ๆ เขาก็รังเกียจ
ฉันแบ่งของเล่นให้เพื่อน	ดีนะ ดีนะ ดี
ฉันแย่งของเพื่อนมาเล่น	ไม่ดี ไม่ดี อย่าทำ
ฉันช่วยเพื่อนที่หกล้ม	ดีนะ ดีนะ ดี
แต่ฉันหัวเราะเยาะเพื่อน	ไม่ดี ไม่ดี อย่าทำ
ฉันชอบพูดคำไพเราะ	ดีนะ ดีนะ ดี
ฉันชอบพูดจาก้าวร้าว	ไม่ดี ไม่ดี อย่าทำ
ฉันช่วยแม่ทำงานบ้าน	ดีนะ ดีนะ ดี
บางที่ฉันรังแกน้อง	ไม่ดี ไม่ดี อย่าทำ นะ (ดนตรี)
ทำดี ก็จะได้ดี.....ทำดีได้ดีแน่นอน.....	

เพลงรีบไปเข้าแถว

โดย ครูจินตนา ชูวงศ์

<https://www.youtube.com/watch?v=YsQvbnZLGPE>

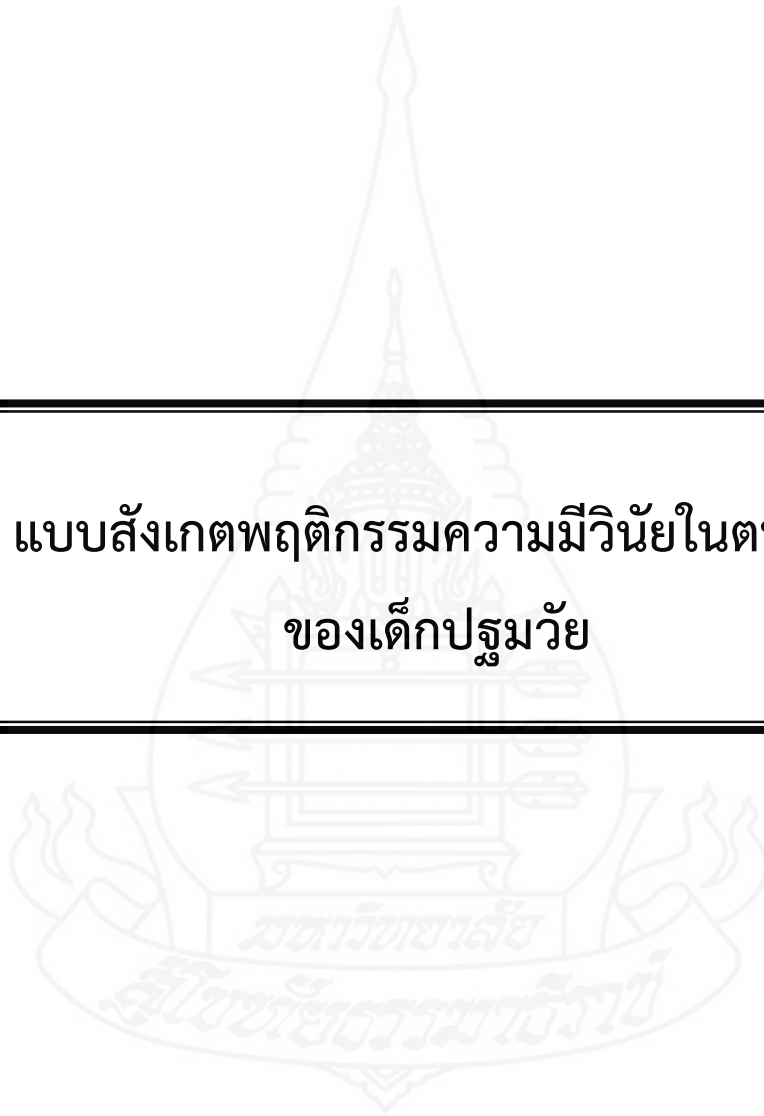
มาพวกเรามาเดินนำหน้าให้เร็วไว ไปพวกเราไปรีบไปเข้าแถว เดินตามถนน ทุก ๆ คนให้
เป็นแนว รีบไปเข้าแถวให้เป็นแนวสวยงาม

ภาคผนวก ค

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. พฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มี 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 5 พฤติกรรม ประกอบด้วย

1.1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน

1.1.2 นำอุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมายมาประกอบการเคลื่อนไหว

1.1.3 จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ

1.1.4 มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

1.1.5 ใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้

1.2 ด้านการควบคุมตนเอง จำนวน 5 พฤติกรรม ประกอบด้วย

1.2.1 การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง

1.2.2 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ

1.2.3 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น

1.2.4 เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน

1.2.5 ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น

1.3 ด้านการตรงต่อเวลา จำนวน 5 พฤติกรรม ประกอบด้วย

1.3.1 ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนด

1.3.2 ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที

1.3.3 เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น

1.3.4 มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด

1.3.5 การรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่ง

เวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)

เวลาที่ใช้ในการสังเกต โดยแบ่งการสังเกตเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ก่อนการทดลอง	เป็นการสังเกตในช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมตามปกติ เป็นเวลา 1 สัปดาห์
ระหว่างการทดลอง	เป็นการสังเกตในช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมตามปกติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์
หลังการทดลอง	เป็นการสังเกตต่อจากสัปดาห์ที่ 9 เป็นเวลา 1 สัปดาห์

รวมเวลาในการสังเกต 10 สัปดาห์ โดยทำการสังเกตแต่ละระยะและบันทึกพฤติกรรมของเด็กตลอดทั้งวัน ในทุกกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะสังเกต ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ผู้วิจัยทำการสังเกต 1 กลุ่ม ใช้เวลา 20 นาที โดยมีรูปแบบในการสังเกตกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

สังเกตวันที่ 1	เลขที่ 1 - 4	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 1
สังเกตวันที่ 2	เลขที่ 5 - 8	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 2
สังเกตวันที่ 3	เลขที่ 9 - 12	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 3
สังเกตวันที่ 4	เลขที่ 13 -15	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 4
สังเกตวันที่ 5	เลขที่ 16 - 21	- สังเกตเด็กกลุ่มที่ 5

ขั้นปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้ถูกสังเกต(เด็ก) สัปดาห์ที่ วัน เดือน ปี และระยะเวลาที่ทำการสังเกต
2. ผู้วิจัยทำการสังเกตโดยการบันทึกผลการสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

การบันทึกพฤติกรรม

ผู้สังเกตทำการบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยเมื่อผู้สังเกตเห็นพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่เด็กแสดงออกว่าตรงกับข้อใดแล้ว ก็ให้ทำการบันทึกคะแนนโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแบบที่จัดทำขึ้นแล้วจึงสรุปผลพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคลลงในช่องรวมคะแนน

การให้คะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แล้วบันทึกผลลงในแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 3	หมายถึง	บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นบางครั้ง
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเมื่อมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 2 ตารางคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ

ลักษณะพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
1. ด้านความรับผิดชอบ 1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง ร่วมกัน	3	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการเล่นหรือทำกิจกรรมโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.2 นำอุปกรณ์ที่ได้รับ มอบหมายมาประกอบการ เคลื่อนไหว	3	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) มาเป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กนำสิ่งของที่ได้รับมอบหมายมาโรงเรียน(อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว) โดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.3 จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อย หลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ	3	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กจัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.4 มีความตั้งใจในการเล่น และทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จ	3	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จโดยไม่ละทิ้งไปไหนเป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กมีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ละทิ้งไปไหนโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
1.5 รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือ ทำลายของเล่น/ของใช้	3	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้ อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้ ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กรู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้โดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
2. ด้านการควบคุมตนเอง 2.1 การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง	3	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กเข้าแถวรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.2 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ	3	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.3 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น	3	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.4 เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน	3	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกันได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกันได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กเปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
2.5 ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น	3	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
3. ด้านการตรงต่อเวลา	3	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดได้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3.1 ทำกิจกรรม/เล่นภายใน เวลากำหนด	2	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลากำหนดโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.2 ได้ยินเสียงสัญญาณหมด เวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันที	3	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันทีอย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นทันทีได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/เล่นโดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.3 เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมด เวลาในการทำกิจกรรม/เล่น	3	เด็กสามารถเก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น ได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เด็กสามารถเก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น ได้เป็นบางครั้ง
	1	เด็กสามารถเก็บของเล่นเมื่อหมดเวลาในการทำกิจกรรม/เล่น โดยมีเพื่อนหรือครูบอก
3.4 มาทำกิจกรรม/เล่น ทันเวลาที่กำหนด	3	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด ได้อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กสามารถมาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด โดยมีเพื่อนหรือครูบอก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
3.5 การรอคอยเวลาที่กำหนด ในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่ พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำ กิจกรรม/ เล่น เร็วขึ้น)	3	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น) อย่างสม่ำเสมอ
	2	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น) ได้เป็นบางครั้ง
	1	เมื่อเด็กรู้จักการรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น) โดยมีเพื่อนหรือครูคอยเตือน

- ระดับคะแนน 3 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองได้ด้วยตนเอง
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง บันทึกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเมื่อมีเพื่อนหรือครูบอก

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบ

ก่อนการทดลอง

หลังการทดลอง

ชื่อผู้สังเกต ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สัปดาห์ที่..... วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ที่	ชื่อ-สกุล	ลักษณะพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย															รวม คะแนน (15)	หมายเหตุ
		ด้านความรับผิดชอบ																
		ปฏิบัติตาม ข้อตกลงร่วมกัน			นำอุปกรณ์ที่ ได้รับมอบหมาย มาประกอบการ เคลื่อนไหว			จัดเก็บของเล่น ของ ใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่ เดิมเรียบร้อยหลังเลิก เล่น/ทำงานเสร็จ			มีความตั้งใจในการ เล่นและทำกิจกรรมที่ ได้รับมอบหมายจน สำเร็จ			ใช้ของใช้/เล่นของเล่น อย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้ง ขว้างหรือทำลายของ เล่น/ของใช้				
3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการควบคุมตนเอง

ก่อนการทดลอง

หลังการทดลอง

ชื่อผู้สังเกต ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สัปดาห์ที่..... วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ที่	ชื่อ-สกุล	ลักษณะพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย															รวม คะแนน (15)	หมายเหตุ
		ด้านการควบคุมตนเอง																
		การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง			ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ			ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวังไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น			เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของลูกศรที่ตกลงร่วมกัน			ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำกิจกรรม/เล่น				
3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการตรงต่อเวลา

ก่อนการทดลอง

หลังการทดลอง

ชื่อผู้สังเกต ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สัปดาห์ที่..... วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ที่	ชื่อ-สกุล	ลักษณะพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย															รวม คะแนน (15)	หมายเหตุ	
		ด้านการตรงต่อเวลา																	
		ทำกิจกรรม/เล่น ภายในเวลา กำหนด			ได้ยินเสียงสัญญาณ หมดเวลาหยุดทำ กิจกรรม/เล่นทันที			เก็บของเล่นทันทีเมื่อ หมดเวลาในการทำ กิจกรรม/เล่น			มาทำกิจกรรม/ เล่นทันเวลาที่กำหนด			การรอคอยเวลาที่กำหนด ในการเริ่มทำกิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลา ให้ทำกิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)					
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1			
1																			
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7																			

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	เฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
วันที่ 2 - ชั้นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นดำเนินงาน	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นสรุป	5	4	4	4	5	22	4.40
วันที่ 3 - ชั้นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นดำเนินงาน	5	4	4	4	5	22	4.40
- ชั้นสรุป	4	4	4	4	4	20	4.00
วันที่ 4 - ชั้นนำ	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้นดำเนินงาน	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นสรุป	4	4	5	4	4	21	4.20
วันที่ 5 - ชั้นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้นดำเนินงาน	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้นสรุป	5	5	4	5	5	24	4.800
แผนที่ 4 เรื่อง ลอยละลิว ปลิวละล่อง							
วันที่ 1 - ชั้นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นดำเนินงาน	5	5	4	5	5	24	4.800
- ชั้นสรุป	4	4	4	4	4	20	4.00
วันที่ 2 - ชั้นนำ	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้นดำเนินงาน	5	5	4	5	5	24	4.800
- ชั้นสรุป	4	4	4	4	4	20	4.00
วันที่ 3 - ชั้นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นดำเนินงาน	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้นสรุป	5	4	4	5	5	23	4.60
วันที่ 4 - ชั้นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้นดำเนินงาน	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้นสรุป	5	5	4	5	5	24	4.800
วันที่ 5 - ชั้นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้นดำเนินงาน	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้นสรุป	5	4	4	5	5	23	4.60

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	เฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
วันที่ 5 - ชั้่นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	5	4	4	4	5	22	4.40
แผนที่ 7 เรื่อง กอ กลั้วย ช่วยขยับ							
วันที่ 1 - ชั้่นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้่นสรุป	4	4	5	4	4	21	4.20
วันที่ 2 - ชั้่นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้่นสรุป	4	4	5	4	4	21	4.20
วันที่ 3 - ชั้่นนำ	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	4	4	4	4	4	20	4.00
วันที่ 4 - ชั้่นนำ	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	5	5	4	5	5	24	4.80
วันที่ 5 - ชั้่นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	5	4	4	4	5	22	4.40
แผนที่ 8 เรื่อง บอ ไปไม้ พัดโบก							
วันที่ 1 - ชั้่นนำ	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	5	5	4	5	5	24	4.80
วันที่ 2 - ชั้่นนำ	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้่นสรุป	5	4	4	5	5	23	4.60
วันที่ 3 - ชั้่นนำ	5	4	4	5	5	23	4.60
- ชั้่นดำเนินกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20
- ชั้่นสรุป	4	4	5	4	4	21	4.20

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	เฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
วันที่ 4 - ชั้นนำ	5	5	4	5	5	24	4.800
- ชั้นดำเนินกิจกรรม	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้นสรุป	5	4	4	5	5	23	4.60
วันที่ 5 - ชั้นนำ	5	5	4	5	5	24	4.800
- ชั้นดำเนินกิจกรรม	4	4	4	4	4	20	4.00
- ชั้นสรุป	5	4	4	5	5	23	4.60
คะแนนรวม	570	520	545	551	570	2,756	551.20
เฉลี่ย	4.38	4	4.19	4.24	4.38	21.19	4.24

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
กับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แต่ละรายการต่อไปนี้ว่า
วัดได้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด หรือระบุไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓
ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสังเกตนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสังเกตนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
- 1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสังเกตนั้นไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็ก
ปฐมวัย

ที่	รายการพฤติกรรม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	พฤติกรรมความรับผิดชอบ						
1	ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน	1	1	1	1	1	1
2	นำอุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมายมา ประกอบการเคลื่อนไหว	1	1	1	1	1	1
3	จัดเก็บของเล่น ของใช้ วัสดุอุปกรณ์ไว้ที่ เดิมเรียบร้อยหลังเลิกเล่น/ทำงานเสร็จ	1	1	1	1	1	1
4	มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมที่ ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	1	1	1	1	1	1
5	รู้จักใช้ของใช้/เล่นของเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของเล่น/ของใช้	0	1	1	1	1	0.8
	พฤติกรรมการควบคุมตนเอง						
6	การรอคอยผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรม ตามลำดับก่อนหลัง	1	1	1	1	1	1
7	ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น ตั้งแต่ต้นจนจบ	1	0	1	1	1	0.8

ที่	รายการพฤติกรรม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
8	ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างระมัดระวัง ไม่ให้อุปกรณ์ไปชนผู้อื่น	1	1	1	1	0	0.8
9	เปลี่ยนกิจกรรมโดยไปตามทิศทางของ ลูกศรที่ตกลงร่วมกัน	1	1	1	0	1	0.8
10	ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในการทำ กิจกรรม/เล่น	1	1	0	1	1	0.8
พฤติกรรมตรงต่อเวลา							
11	ทำกิจกรรม/เล่นภายในเวลาที่กำหนด	1	1	0	1	1	0.8
12	ได้ยินเสียงสัญญาณหมดเวลาหยุดทำกิจกรรม/ เล่นทันที	1	1	1	1	1	1
13	เก็บของเล่นทันทีเมื่อหมดเวลาในการทำ กิจกรรม/เล่น	1	1	1	1	1	1
14	มาทำกิจกรรม/เล่นทันเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	1
15	การรอคอยเวลาที่กำหนดในการเริ่มทำ กิจกรรม/เล่น (ไม่พูดรบเร้าหรือเร่งเวลาให้ทำ กิจกรรม/เล่น เร็วขึ้น)	1	1	1	1	1	1
คะแนนรวม IOC		0.93	0.93	0.87	0.93	1	0.93

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพการจัดการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบ พลิวไหว วันที่ 1 อุปกรณ์ที่ใช้ ผ้าแพร หรือผ้าเช็ดหน้า
ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
3. การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ
4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย

1. ชี้นำ

2. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบ พลิวไหว วันที่ 2 อุปกรณ์ที่ใช้ ผ้าแพร หรือแถบผ้า
ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม
3. การเคลื่อนไหวตามคำคล้องจอง
4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

1. ชี้นำ

2. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

3. ชั้นสรุป

รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบ พลิวไหว วันที่ 3 อุปกรณ์ที่ใช้ ผ้าแพร กับผ้าเช็ดหน้า
ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
3. การเคลื่อนไหวเลียนแบบ
4. การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย

1. ชี้นำ

2. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบ พลิวไหว วันที่ 4 อุปกรณ์ที่ใช้ ผ้าแพร กับแถบผ้า
ประเภทการเคลื่อนไหว 1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

2. การเคลื่อนไหวแบบผู้นำ ผู้ตาม
3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
4. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งจูง

1. ชี้นำ

2. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้อุปกรณ์
ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบ พลิวไหว วันที่ 5 อุปกรณ์ที่ใช้ ผ้าแพร แถบผ้า และ
ผ้าเช็ดหน้า

- ประเภทการเคลื่อนไหว
1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
 2. การเคลื่อนไหวตามคำสั่งหรือข้อตกลงร่วมกัน
 3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
 4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

1. ชี้นำ

2. ชี้นำเนนกิจกรรม

3. ชั้นสรุป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวิมล พึ่งภพ
วัน เดือน ปีเกิด	20 กันยายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (ครุศาสตรบัณฑิต) สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2537
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด) อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ

